

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, vasárnap 1922 április 16

106 szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A génuai husvét

Írta: DETTE JÁNOS

A világtörténelem nagyhetének még nincs vége. A harangszó ma még nem öleket szólít, csak holtakat temet. A vizsálykodások kerelője tovább perel. A remény sugarát nem szöhetjük még a glória koszoruját. A világ szíve jót zakatol tovább, a meghajzott fűdő a panaszok véres szolozsmáit sipolja s a bűnök és felelőségek sulya alatt megtört derék és öszerogyant láb tovább hurcolja kálváriás útján: harc hőseit, a béke rokkantjait: az Embert.

Az emberi értelem, amelyik az ellilant évek szőlőhegyén szüretelt, a mémor vigasztalását s a tanulságok kibátorítását a jövendő ködbevesző ujaira, az emberi értelem nem úgy halad el a multak mért-földkövei: a történelem eseményei mellett, mint az ismert és ezerszer bejárt tájak mellett a mozdonyvezető. Az eddigi tanítások azt hirdették: ismerni kell a multat, hogy a tanulságait hasznosítani tudjuk a jelenre. S ma látjuk, a jelen napja világosítja meg a mult szakadékeit, azt látjuk, úgy látjuk és olyannak látjuk a történelem eseményeit, mintahogy azokat a ma eseményeinek világossága mutatja. A kutatás vasutján szászor járhattuk be ugyanazt a tájat: ahol a materializmus lámpája világostól megmozdult lát, ott szakadékok merültek a konzervativizmus lampionja; ahol az emberi szolidaritás mecsepe haladást észlel, a vallási és nemzeti túrelmetlenség máglyája ott zuhanást állapít meg.

És mégis: hasztalan tépi szét selem-onygokká a multat, hasztalan földeli szét játékkövekké a jelent a vizsgálódás, a kutatásnak ezt a mikroszkopját az érdekek kerekelt forgelják s sokszínű világnezletek sokszínű lámpái vetnek fényt az aiaja telt tárgyra — a felfogások kalofonijájától, az iteletek elientmondásai közül, a cselekedetek diszharmonizájából s az érdekek keserves birtoklásából mégis fölmagasodik, kiárad, dominanssá lesz egy szándék, egy akarat, egy ellökelttség az elevé elrendeltetés predestinációs hitével. Az idők teljessége elérkezett, — mondják a biblia szavai s ezeknek a szavaknak nemszak tömjenes emlékkük és szimbolikus erejük van, ezek a szavak a meggyöződésb-élettel s hi-be formált megformulázásai annak, hogy lehetnek a történelemnek is csudái, amikor az történelem, amit mindenki akar, mindenki v r, mindenki sürget s természetföfötti mondávé szepülhet meg és magasztosulhat fel az, amit a belátó értelem nem tud mindennapi

törvénnyé szentesíteni: az emberiség összedobbanó szívének, egy ritmusra zakatoló vérenek, egy akaratára összekeményedő álmának testté válása.

Hiába sikoltják túl véres szavak, gyútlólködő irások, hiába öltöztetik az érdekek vaspáncéljába, — minden kiáltó szó hangoztatja, minden süket fül viszáveri, minden lelkiismeret erősíti a sors tragédiáját áró emberiség uniszónó-vá szélesedő korusát: a békeakarot.

Ez elől nem lehet kiérni, ezt nem lehet túlkilántani, hasztalan öntendének viaszokot fölkübe a világháboru Odysseusai — mert ezt a dalt nem sellők éneklük, ez a korus a tényekből, összefüggésekből, tanulságokból s az élethez való ragaszkodás ehülhetetlen szerelméből patakzik föl. Ma már békedalt zengenek a Tyrtaisok is s a háboru Vulkanosai is békét kovácsolnak. A legzöbbsz kizsákmányolás, legkíméletlenebb rabság, a legnyersebb érszak ma már a béke bibortogáját ölti magára.

Ime: legyen végre béke — mondja Poincaré. A németek fizessék meg a tartozásaikat, teljesítsék a jóvátételt, ezáltal távolítsák el mindazt a kontroverzát, ami az európai béke megzavarására alkalmas. A nemzeti önértében és gazdasági követelésseiben kiélegetett Franciaország lesz egybiztosabb öre és védője a békének.

Legyen végre béke — mondja Lloyd George is. Az angol demokrácia egyetlen hatalomnak se bocsátja meg, ha utjába áll a békeszerzés nagy munkájának. El kell ismerni az orosz kormányt, föl kell nyitni az orosz határokat, meg kell szerezni a német termelésnek az orosz piacot, — egy az utja annak, hogy föllendüljön az angol termelés s elhelyezhető legyenek a munkanélküliek milliói. S a gazdasági válságából fölépülő Anglia, épenugy mint a multban volt, biztos támasza lesz a világ békéjének.

Legyen végre béke — mondja Amerika. Le kell szerelni a hadsergeket, korlátozni kell a flotta építést. Törjék össze a kardokat és süllyesszék el a hadihajókat. Ha nem lesz fegyveres erő, Amerika a fegyverekkel nem zavart gazdasági fölönyével diktálni fogja a világnak a békét.

még megvan. Hadd építhesse ki az orosz nép a nélkülözésnek és narokozisnak államát és kényszerítse rá a világra új delének újrendjét. Mert ez a rend fogja megadni a világnak a békét.

Legyen végre béke — mondjuk mi is a szenvedők szolidaritásával. Elég volt a békeszerző harcából, a nyugalmat teremtő rabságból, a rendelt kényszerítő táncból, a Sipkaszoros csöndjéből. Nem akarjuk se a kapitalizmus békéjét, se azt az új világrendet, amelyik emberi osztályokat akar temeini a fejlődés árkába. Nem akarunk keresztény békét és zsi-ó békét, angol békét és német békét, kapitalista békét és proletár békét, nem akarjuk se a fegy-

verek békéjét, se az áju't fehetelenség békéjét. Békét akarunk. Csak békét. Különbőség tevással meg nem fertözött, tömjénnel el nem homályosított, frigidádba el nem zárt, fegyverekkel be nem mocskolt örök emberi békét.

Génuától ma ezt várja a világ. A génuai husvétől várjuk a föltámadást. Az örök sir elől a sziklákat elhengergette már az emberiség békeakarata. A csudavető hit most töretlen fényvel tekint Génuá felé s a halott béke feltámadásának ünnepevé akarja szentelni ezt a husvétot.

A génuai temető a világ legszebbi metője. Ezt a világostól szépségtütemetőt nem fertözhetik meg azzal, hogy oda temetik az örök békét.

Franciaország új taktikája Génuában

Poincaré dezavualta Barthout — Lloyd Gerge fölveti a legfgyverzés kérdésését

A munka megindult. Az első megbeszélések eredménye az lett, hogy a francia sovinizmus és fölönyes, kérdök imperializmus legtemperamentumosabb képviselője, Barthou mérsékelte nek és engedékenynek mutatkozott. A konferencia első jelenete azzal zárult, hogy Franciaország a kompletten felvonuló európai államok elől meghátrált. A franciák élén, az elegáns Pertinax kijelentette, hogy ha az első nap eseményei után nem szedi fel sátorfáját a francia delegáció és nem utazik el rögtön, ezzel már olyan engedményt tett, hogy ezután már csak jobb engedmények következhetnek. A francia delegátusok — ha így megy — egy hónap alatt elvezetik mindazt, amit a francia katonák vérükkel szereztek meg Franciaországnak.

A franciák jól tudják, hogy blokk állnak szemben, amelynek beltagja Lloyd George és Csicsserin, kültagja pedig Wirth. Ezzel a blokkal szemben a francia delegáció erőtlennék bizonyult és nincs más segítség, mint Poincaré, aki már utiban van Génuá felé, hogy a visszavonulást föltartsa.

Éppen azért, hogy ez a retirálás a kellő formák között sikerüljön, Poincaré már Párisból előre egyengeti ehhez a megfelelő utat. Párisban ugyanis hivatalosan megdöfölköz azok a híreket, melyek az olasz sajtóban láttak először napvilágot: hogy Poincaré megtiltotta volna Barthoutnak, hogy a német delegátusokkal egy bizottságban helyet foglaljon. A francia hivatalos jelentés szerint Poincaré Barthout csak arra figyelmeztette, hogy vigyázzon, nehogy legfelsőbb nemzetközi tanácsot létesítsenek, amely a konferencia helyébe lépjen. Ez alkalommal Poincaré nem kívánta, hogy

a német delegátusokat a politikai bizottságból kizárják.

Barthou e követelés bejelentése alkalmával éppen az ellenkező nyilatkozatot tette és a javaslatot a saját felelősségére vonta vissza. Amikor tehát a hivatalos jelentés ennek az ellenkezőjét állítja, világosan kitűnik, hogy a kudarcot Poincaré a francia kormányról kizárólag Barthou vállaira hárítja, akit ezzel teljesen dezavualt és áldozatul dobott oda annak fejében, hogy a francia delegáció a kudarc után most már Poincaré személyes vezetése mellett — továbbra is résztvehessen a konferencián.

Az orosz delegáció, amelynek tagjai már egészen fesztellenül sétálnak Génuá utcáin, a várakozás álláspontján van. Mindenekelőtt teljes tájékozódást akarnak nyerni a munkarend tekintetében s azután fektüsznek bele a nagy munkába. Rájuk nézve a legfontosabb az elismertetésen kívül, hogy a világ-gazdaságba bekapcsolódjanak. Mint Krasszin mondotta, a legfontosabb az volna, hogy fútyolt baritsanak a multra.

Az angolokat illetően roppant erősen tartja magát az a hír, hogy Lloyd George maga hozza szönyegre a konferenciát a leszerelést, és olyan modorban, hogy a franciáknak lehetetlen lesz elutasítaniok, Lloyd George csak az alkalmas pillanatot várja erre.

Az angol kormány félhivatalosának, a Reuter-ügynökség tudósítójának jelentése szerint nem lehetetlen, hogy Lloyd George, a politikai bizottság mai ülésén már megteszi indítványát, melynek értelmében az európai államok kötelezik magukat, hogy bizonyos határidők belül nem lépnek fel támadólag. Szóval Lloyd George,

úgy látszik ezt a formáját választja a leggyverés kérdésének elintézésére. Ebből a célból hírszerint már tárgyal a kisananttal is. A kisanant állítólag hajlandó az angol miniszterelnök javaslatait elfogadni, de oly módosítással, hogy a Habsburg-kérdés előtérbe juttatása esetén joguk legyen jegyverhez nyúlni.

Nagyon valószínűnek tartják, hogy Amerika elküldi delegátusait Génába. Vannak azonban olyan kombinációk is, hogy az Egyesült Államok elméke nem adja fel passzivitását Európával szemben. Nem adja fel azért, mert így is elérí azokat az eredményeket, amelyekre számíthatott. Ismeretes, hogy London és Washington között épp a legutóbbi időben igen élénk tárgyalások folytak és ezek eredménye gyánadt került forgalomba az a hír, amely az angol-amerikai ántántról szólott. Hogy ez létező-e, azt nem lehet tudni, annyit azonban bizonyos és maguk az angolok is tudják, hogy az angol-amerikai tárgyalások végének és a genuai tanácskozások kezdetének egybeesése egyáltalán nem véletlen.

Amerikának szüksége van európai piacra, mert a gazdasági válság egyáltalán nem európai kérdés. Ma már nem titok, hogy Amerika Anglia útján közvetve érvényesíti érdekeit.

Lloyd George, mint mondják, kész eredménnyel zárta le az Amerikával folytatott tanácskozást. Innen ered feltétlen biztonsága és reménykedése és itt keresendő talán a váratlan fordulat annyiszor felmerült híreinek végső forrása. Az oroszok erre nagyon vannak. Nem lehet tudni, tudnak-e valamit. Ez a körülmény a konferencia súlyát mindenesetre sokkal növeli.

Bethlen és Bánffy grófok Wirth kancellárjánál

Genua. G. of Bethlen István miniszterelnök és gróf Bánffy Miklós külügyminiszter ma látogatást tettek dr. Wirth birodalmi kancellárjánál. A megbeszélésen jelen volt dr. Rathenau birodalmi külügyminiszter is.

Nincses nyilatkozata a konferenciáról

Páris. Nincses külügyminiszter a párisi Temps tudósítója előtt nyilatkozott a genuai konferenciáról. Nehéz előre látni a konferencia eredményét — mondotta Nincses — de megelégedéssel állapíthatom meg, hogy a francia delegáció erélyes magatartást tanúsít a legfontosabb határozatok tekintetében.

A kisananttról kijelentette a külügyminiszter, hogy a négyesszövetség államai mind-ma kérdésekben melyek a konferencián szóba kerülnek, a legteljesebb egyetértésben vannak. Minden nap állandóan ő a székfűtőben vannak egymással.

A Temps szerint Nincses kijelentette azt az impressziót kelti, hogy a kisanant és Franciaország között teljes egyetértés mutatkozik minden kérdésben, ami a konferencián szóba fog kerülni.

Bethlen genuai tárgyalásai

Beograd. A N. vosti genuai tudósítója jól értesült forrásból arról ad hírt, hogy gróf Bethlen István magyar miniszterelnök megkísérelte, hogy elsősorban a bulgár és albán delegációkkal tárgyalásokat kezdhesen. A bulgároknál si erült is neki megegyezésre jutni, az albánoknál azonban hideg fogadtatásra talált. Az albánok nyíltan kijelentették Bethlennek, hogy Albániának legfontosabb érdekei a SHS. királysággal való jó szomszédi viszony

fenntartását diktálják, míg Magyarországhoz semmi közös érdek sem fűzi őket. Arról is beszélnek, hogy Bethlen gróf nagy körültekintéssel utokban állandó összeköttetést tart fenn a tekintélyesebb fascista vezetőkkel és képviselőkkel. Jellemző, hogy a szavazások alkalmával úgy

a bizottságoknál, mint az albizottságoknál Magyarországot és Bulgáriát mindig az SHS. állam ellen szavazott.

Beodeaux. A beodeaux kikötőbe megérkezett a kemalisták genuai delegációja, Bekis Sami bej angorai miniszterelnök vezetése alatt.

A bombamerénylet veszélyezteteti az intranzigens keresztény irányt

— Az ebredők és a belügyminiszter harca —

A budapesti Dohány-utcai bombamerénylet szembesítette az ebredőket Klebelsberg belügyminiszterrel. Az ebredők sehogysém akarják elviselni, hogy Klebelsberg egy látszólagos vizsgálatot rendelt el ellenük. A megindult küzdelem, amit az ebredők a vizsgálat elrendeléséért indítottak Klebelsberg ellen, forduló ponthoz jutott. A szorongatott belügyminiszter egy halálugrással talán, defenzív állásából offenzívába ment át. Most már ő a támadó. Amíg a merénylet véres színhelyén ilyen épületes látványosságok folynak le, addig a rendőrség a titokzatosság köpenyébe burkolódva mímeli a nyomozás folytatását, természetesen eredmény nélkül.

Klebelsberg terve.

A magyar belügyminiszter az egyesület újjászervezésének gondolatával foglalkozik és el akarja követelni az egyesület vezetésétől és tagjait sorából nemcsak azokat, akik valami jogrendellenes ténnyel kapcsolatban voltak, hanem azokat is, akikben az ellene irányuló akció vezetőit látja. A belügyminiszter felfogása szerint az EME-t nem szabad továbbra is az intranzigens keresztény antisemita irányzat hirdetőjének hagyni, hanem új, letempított irányt kell vele elfogadtatni, körülbelül azt az irányt, amelyet Huszár

Károly és az ő frakciója képvisel.

Felosztás, vagy egyesülés.

A belügyminiszter ezt oly módon szeretné végrehajtani, hogy az EME-t választ elé állítja. vagy elfogadja az ő feltételeit, vagy pedig feloszlatja az egyesületet. A belügyminiszter biztosra veszi, hogy az EME hajlandó lesz megalkudni. Ennek a formáját abban találta meg, hogy ha a Huszárakkal való szövetségésre presszionálja őket, akiket keresztül az ebredők mégis a keresztény ellenzék ellenében legalább is a félig kormánypárti jelöltek támogatának.

Klebelsberg belügyminiszter ilyen irányban a tapogatózásokat már megkezdte.

Mikor helyezték el a bombát?

A nyomozás még arra sem tudott világosságot deríteni, hogy milyen időpontban helyezték el a bombát. A szakértői vélemények ebben a kérdésben nagyon eltérők.

A rendőrségnek több adata van arra vonatkozólag, hogy a bombát nem a merénylet napján helyezték el a diszteremben, hanem az előző éjjel. Valószínűnek látszik, hogy itt volt szerepe Német István szolgának, aki éjszakanak idején feltűnés nélkül bevitte a pokolgépet a kör épületébe és elhelyezte a diszteremben a

fűtőtst mögött. Egyes adatok szerint a bomba nem sikerült tökéletesen, mert korábban robbant fel, mint kellett volna. Ezt azzal magyarázzák, hogy a pokolgép szerkezetében két rugó meglazult s ennek következtében majd egy órával előbb robbant fel, mint ahogy be volt állítva.

A zárlat aól feloldott Erzsébetvárosi Körben.

A budapesti rendőrség az Erzsébetvárosi Körben helyszíni szemlét tartott. A szemle megtartása a Kör rendelkezésére bocsátotta az épületet. A robbanás nagy pusztítást vitt végbe az épületben. Az anyagi károkat még fel sem lehetett becsülni, hozzávetőleges számítás szerint azonban többmillió kárt szenvedett a Kör. A nagyobb baj pedig az, hogy a pusztítások nagyon nehéz a mostani viszonyok között helyreépíthetők.

A lépcsőnél félelemlet magasságban nagy, két és fél méter magasú ablak van, amely a robbanásnál pozdorjává zúdított. Több ezer koronába került a megcsináltatása. Az első emeleten, a folyóban egymás mellé sorakoztatva, összezúfoltnak állnak az asztalok. Alig lát- zék valami nyomát itt a nagy pusztításnak.

A nagyterem azonban, ahol a társasvacsorára terítettek és ahol a pokolgép pusztított, most is nagyon színdalmas képet nyújt. A falainál mind a négy oldalt nagy dobokban hortdák össze a pusztítás maradványait. Üvegszilánkok, cserépdarabok, falécek, a falról lehullott vakolat, közszerék, fauteulekből kiszakadt köcök vannak nagy rakásokban összehordva a falak mentén.

A terem közepén szétört asztalok darabjai, eltört szék-lábak, vakolatőrmelekek és a fűtőtst kivetett öntöttvas-bronzsai fölött három faszék áll, ferdén

Pán

A Bács megyei Napló eredeti tárcája írta: LUCIA

Akkoriban úgy éltem főt a kunyhóban, mint egy remete. Rettenetesen forró nyár volt. Lent a faluban az emberek szédülten jártak a hőségől, a kerek beteges és sárgán haldokoltak és én bágyadtan feküdtem a díványomon és az ujjaim hozzátapadtak a könyvhöz, amit néha mégis olvasni próbáltam.

Akkor eszembe jutott a vadász-kunyhó főt a hegyen. Másnap fölmentem. Egy más világ volt: friss, zöld, eleven, Otj maradtam. És ekkor kezdődött az a furcsa élet, amire most úgy gondolok vissza, mint egy szép és exotikus álomra, amit másvalaki álmodott.

Hova is tűnt az a nyár, mikor nyitott hajjal jártam az erdőt és meztelen lábaim vízesek lettek a reggeli harmattól...

Reggel az első madárfüttyre félkeltem. Az erdő még titokzatos félhomályban ébredett és én kiterjesztett karokkal álltam meg egy-egy tisztáson, hogy mélyen beszívjam a fűnek, mohának, fakéregnek azt a csudatlat, nedves illatát, amit nem tudnak elcsúszni a legkiválóbb parfümgyárosok sem.

Egy hét alatt egész pogánnyá lettem. Embert nem láttam, csak az öreg gazdasszonyt, aki kiszolgált és aki maga is inkább emlékeztetett arra a nemesbéli öregasszonyra, akit szerez-

ese, hogy öreganyámnak szőjtöttünk, mint azokra a fehérkötényes nőszemélyekre, akik kulturéletünkben sürgőnk körülöttek.

Nem olvastam, csak meséket: hindu, perzsa, görög és albán népmeséket, amiket itt főt olyan jól lehetett elgondolni és elhinni. Nem öltöztem, csak bő görögös egyetlen darabból készült ruha volt rajtam, amit egy perc alatt le tudtam dobni, ha kedvem támadt megfürödni a patakban, vagy kiküldni a fűbe és összelekezni a vad-irágokkal. A hajam elszokott a hajtűtől, a lábam a cipőtől. Semmi se volt fontos, csak az, hogy megérett-e már az eper, ami tegnap még zöld volt; kinyit-e az a nagy kék virág a patak partján; kikelt-e vajjon a fülemile-főjások a bokorban. Köztem és az erdő közt megszűnt az a viszony, ami a Szemlélo és a Látvány, az Örülő és az Öröm, az Ember és az Élet között van. Én magam voltam az Erdő, egy voltam vele, benne éltem, és én voltam az Öröm és az Élet.

Jártam kint zivatros napokon, mikor menyőrdégtől reszelt a levegő és arany-gyökökben cikázott körülöttem a villám. Mikor az erdő minden lakója retekhelyére bujt, csak én álltam és hagytam, hogy a vihar lo-bogtassa a hajamat és az eső az arcomba csapjon. Jártam kint perzselőn forró napokon, mikor minden visszafőtölte a lélekzetét és én hitatosan, mint egy pogány papné, álltam oda magam a napnak, mely szinte látja, annyira égetett.

És holdfényes éjszakán is jártam kint, mikor a föld ezüst-csipkével van beterítve, minden bokor mögü pajkos manók integetnek és a tisztáson a tündérlányok táncolnak.

Egy dében történt. A patakból léptem ki éppen, kinyújtóztam és valahogy magyszerűen erősnék és könnyűnek éreztem magam. A nap még a szokottnál is szomjasabb volt, egy perc alatt fölitta rólam a vízcséppel. Mindenhől áradt az életerő. Minden fűszál alatt kis életek ezrei nyüzsgöttek, dolgoztak, szerettek; az egész erdő élte, lélezett, nőtt, zümmögött, susogott, szongott körülöttem.

Egyszerre csak, egész közélről, fuvolaszó hangzott. Nem volt dal, csak valami trillázás és csattogás és úgy simul bele az érzésembe, mintha ez a fuvolaszó is én lettem volna.

Megálltam és hagytam, hogy a hangok elborítsanak. Valami furcsa meghatottságot éreztem; valami pogány és szent imádkozni akarást; a nap, a fák, a fuvala, az isten, minden egyé lett: Pán... — sőtugtam — Pán...

Egyszerre megláttam. Előbb csak egy keskeny barna csik volt az egyik fatörzs mögött, aztán előbukkant egészen. Én álltam a napban, a hajamból gyémántcséppekben hullott a víz, és a lábam gyökert vert a földre.

Közélebb jött. A fuvala trillázott és csattogott, a hangok szökődcéssé váltak és jétszóttak velem, majd mélyebbek lettek, zengőbbek, furcsán rikoltozó és bugók, sísteregtek és fálcsattantak... és lassan remegni keztem... és az-

egymásra dölve és mellettük egy fauteuil fekszik a földön. A fauteuil bőrhuzata fel van hasadva, a koc kilóg belőle.

Az egyik sárga faszéken mag-alvadt vércsomók odatapszanak a szék ülőkéjéhez egy kötött kék nyakkendőt, amely verrel van átítva. A véres nyakkendő mellett egy felhasított fekete, olcsó harisnyya tapad a véres székhez. Mellette vörösré itatott géz. A szék mellett egy fekete fűzős térficipő áll egymagában, árván. Belül a bélés egész véres.

A nagyteremnek öt nagy, két méternél magasabb ablaka van, amelyekben egy centiméter vastagságú belga üvegtáblák voltak. Ezeknek az ablaktábláknak most már csak a keretben maradt szilánkjai vannak meg, a nagy ablaktáblák a robbanás folytán kellekzett légnymástól recsegve-roppogva zúzódtak össze. Az ablakok körül a vakolat is több helyen lehullott, a faburkolat kipatant a helyéből.

Szemben az ablakkal a robbanás színhelye körül fél négyzetméternyi nagyságban nagy rész tatóng a falon, a fűtőtest mögött. A rés előtt az öntöttvasból készült fűtőtest szélső gerezdjét a robbanás leszakította a törzséből és több lépésnyire előrehajította a letört gerezd szilánkjait. Mint mondják, ez okozta a legtöbb sérülést. A robbanás helye fölött nagy tűkör állott. A tűkörből azonban nem maradt meg semmi sem, sőt alatta a fabetétt egyes léceit is kivette a helyéből a robbanás.

Ugyanígy teljesen tönkrement és egy szilánkjai sem maradt vissza a másik nagy tűkörnek sem. Ellenben másik oldalt, egy hasonló nagy tűkör teljesen sértetlen maradt. A falii lyánylámpákat a fűtőtest fölött szintén leszakította a robbantás, sőt

a robbantás irányában, a szemben lévő oldalon, a második ablak mellett, a falon lévő villanyokat szintén kiröpítette helyéből a robbantás. A fűtőtest körül kétoldalt szinte három méter hosszúságban nyoma sem maradt a faburkolatnak és a fal is erősen meg van rongálva. A robbanás nyomai még a mennyezetben is látszanak.

Délután a Kórnek több tagja látogatott el a nagyterembe, hogy megtekintse a robbanás pusztításait. A fagok egymásközti beszéltek, ki hol ült és nem győztek eléggé hálálkodni szerencsés megmenekülésükért. A Kór egyik építész tagja megmutatja társainak, hogy hol ült, közvetlen a pokolgép szomszédsá-

gában s maga sem tudja megérteni, hogyan menekülhetik meg ép-ségben. Ezután elbeszélte, hogyan menekültek meg a fölrobbantott farsavascsoráról, majd az egyik tag ezt mondja:

— Szegény barátaink! Az én partim-ból mindenki elpusztult!

Kint a folyosón a Kór fekete táblájára a következő szöveget írták rá: „Április hó 3-án, hétfőn este fél nyolc órakor megtartandó nagy vacsoránkor Ressay, Rupert, Bárczy és Sándor Pál lesznek jelen!”

Egy szögla jön arra, észeveszi a táblán az offlejtett szöveget. Elővesz egy kendőt és ezt mondja:

— Le kell törölni az egészet ...

A zenélő Subotica — szomorú számokban

— Száz ezer koronás zongorák és tízezer hegedűk —

Talán még soha nem muzsikáltak annyit Suboticán, mint ezen a télen. Hétenként több koncert is volt, kávéházakban, vendéglőkben a cigányzene, tambura és a rezes bandák hangja nyomott el minden más zviáját és magánházaikból is muzsikahallomok áradatak és a fém-polygók össze az egyébként csendes, léptelen suboticiai éjszakában.

A zenekultusz és csodálatos fellendülésének visszhangját próbáljuk rekonstruálni az egyik legnagyobb suboticiai hangszerboltban. Az eredmény nagyon szomoruan ütött ki.

Zongora nem sok fogy

— mondja a hangszerüzlet tulajdonosa. — Egy átjatszott zongora ára 30.000 koronától 60.000 koronáig változik, míg egy új zongora 60—80—100.000 koronába kerül. Ezért érthető, hogy nagyon kevesen vesznek ma zongorát, de annál többen bérelnek. Nem tudunk annyi zongorát raktáron tartani, ami kevés n-

volna a bérlők részére, holott egy havon bérösszeg is kitesz ma 500 koronát. De a középosztályhoz tartozó családok, akik mégis akarják taníttatni gyermeküket zongorára, kénytelenek bérebevenni a hangszer mert ahhoz hogy megvegyék, nincs meg az anyagi lehetőségük.

— Főképpen bécsi importtal dolgozunk és a zongorák Bécsben ma hallatlanul drágák. — Másfél millió osztrák koronán alul nem lehet Bécsben egy valamire való zongorát kapni, Egy jó Bösendorfer ára pedig ma a gyárban két és fél, három és fél osztrák millió. Emellett ezeket az árakat is hihetetlen sürge-séggel emelik állandóan.

A hegedűk is drágák

és ezért sokkal kevesebb hegedű fog mostanában, mint máskor tavasszal a vizsgák előtt. A szülők megijednek, ha megudják, hogy a legolcsóbb hegedű 500 korona és ez az ár azán 4—3000 koronáig változik. A finomabb hegedű már

10.000 koronába kerül, a koncert hegedű pedig hallatlan értéket képvisel.

— Még több gondot okoz azonban a diákoknak a hur kérdése. Egy hur ára ma 14—45 korona között változik és szorgalmas gyakorlás mellett két-három nap alatt elkopik egy hur. Ezért is veszik ma leginkább az acélhurokat, amelyeknek az ára már 2 koronától kezdődik. Az igaz muzsika ma már csak kevesek luxusa — sóhajlja informátorunk.

Mégis

milyen zenét kultiválnak a kispénzűek?

kérdezzük tovább a hangszeraktár főnökét.

— Kérem, a kispénzűekről nagyon szomorú beszélni — tündök a kereskedő. — A hivatalnokosztály ábralyott, hogy venne, eladja régi, értékes hangszereit. Állandóan a középosztálytól veszik a régi zongorákat is. Új hangszer legfeljebb csak a jobb módú iparosok és kereskedőosztály vesz.

— A legközkeletűbb hangszer itt nálunk ma csodálatosképpen megint a harmonika, bár az sem olcsó, mert egy finomabb harmonika is belekerül 10.000 koronába, de van már raktáron 2000 koronáért is. Ezzel szemben a nemrégben még legnépszerűbb hangszer, a gramofon ma alig nevezhető cikknek. Ennek az az egyszerű magyarázata, hogy a gramofon az egyetlen hangszer, amit luxus-cikknek tekintenek és a mire egy óriási vámat kell fizetni. Így tehát a korábbi árak miatt veszt mindjobban népszerűségéből a gramofon.

— Legtöbb munkánk ma csak a javítással van. Rengeteg kis zenekar alakul Suboticán lépten-nyomon; cigánybandák, tamburások és mindenféle más zenekar és ezeknek rengeteg javításra van szükségük. Így lesz valahogy a muzsikálás

án egyszerre csak messzire elhajította a fuvalát. Pán... — dadogtam — Pán...

— Ki vagy te? — kérdezte egy napon a Pán.

— Nem mindegy az neked? — Ieltem nevetve. — Istennő, nympha, tündér. Nevezd Kalypsonak.

— És igazán, te igazan egy istennő vagy?

— Hát persze — erősködtem — kétekedsz bennem?

Pán elgondolkozott.

— Nem! — mondta végre.

— És mért nevezel engem Pánnak? — kérdezte még.

— Magam se tudom. Mert Pán az a Minden. És mikor meglátalak, akkor úgy volt, mintha te volnál Minden. Az erdő, a napugár, a madárdal és az Isten, aki mindenben lakik.

Nem nagyon értete. Még valamilyen akart kérdezni, de megdölgta, elkapta a karomat és belenyomta pompás ragadozó fogait.

— Hol voltál te azelőtt? — kérdezte máskor.

— Hát, hát... azelőtt egy szigeten laktam sokáig, oda jött egyszer hozzáam egy vitéz. Odysseusnak hívták.

Éslesnéstem Odysseus kalandos történetét. Ettől fogva mindig meséltem. Ha kifaradtunk a játékban és az ölelésben, a fuvalásában és a kergetőzésben, akkor ölembé hajította a fejét: Meséld! És én meséltem az Olympusról, ahol az Istenek arabroziát esznek

és nektárt isznak. Meséltem Zeukról és szerelmi kalandjairól. Anórról és Psychéról, Daphnisről és Chlóeról és magam is hittem, hogy amit mesélek, azt csakugyan láttam és átéltem.

Multak a napok. Az erdő még szebb lett, a patak még csillogóbb, a fuvala hangja még forróbb és az én meséim mind fantaztikusabbak és izgalombak.

Három hét volt, három csodálatos hét.

A harmadik hét végén történt. Egy este a kunyhóm közepén ismeretlen doboz fejtűt.

— Az ínas hozta lentről — magyarázza az én vasorru bábám — ma jött a postán.

Kibontottam. Egy kalap volt benne. Egy régi megrendelt párisi kalap.

Egy új párisi kalap mindig szenzáció. Hát még itt a vadonban, ahol úgy hatott, mint az én régi világom üzenete: gyere haza!

Pál akartam próbálni és először vettem észre négy hét óta, hogy a szobámban nincs tűkör.

Boszankodva dobtam vissza. Mit csináljak? Este van, késő, sötét, ma már nem tudok tűkört keríteni. Lefeküdtem. Alomban Párisban jártam és az első gondolatom reggel megint az új kalap volt. Honnan vegyek egy tűkört? Egyszerre eszembe jutott. Kimegyek a patakhoz és megnézem magam benne. Feledve volt Pán és az egész mythológia.

Mit vegyek magamra? Türelmetlenül dobáltam ki a szekrényből a különböző színű görög lepleket. Egyetlen európai ruha volt, legáltal, az, amiben fölöttem.

Hol van a fűzőm, a cipőm? És a hajtűmnek is meg kell lenni a vállal.

Mikor elkészültem, kezembe vettem az új kalapot és izgatottan sétéltem a patakhoz. A perlon földrédtem és előrehajolva, óvatosan és gyöngéden, fölpróbáltam a kalapomat. Nagyon szép volt. Nagyon jól állt. A patakon keresztbe feküdt egy keskeny palló, arra ráálltam, hogy hogy talpig lássam magamat. Mit tagadjam, nagyon elégedett voltam azzal a képpel, amit a patak mutatott. Még rá is mosolyogtam. De a következő pillanatban arcomra fagyott a mosolygás. Valami zörejt hallottam: Alig tíz lépésre tálem állt Pán és kíváncsian nézte a patak felé hajolt elegáns uri hölgyet.

Ahogy fölnéztem, megismert. Az arcán végtelen csodálkozó meglepetés tükröződött, a meglepetés lassankint ledőszög volt. Lassan hátrált és a mögötte levő fatörzsnek dőlt. Néhány pillanattal meg ott állt, a csontjaimig éreztem azt az állati szomjuságot, azt a kétségbeesett szemrehányást, ami szememben állt. Kitértam felé a karomat, akkor lassan megfordult és eltűnt az erdőben.

— Pán! — sikítottam — Pán! — szaladva indultam utána. Merre ment? Hova tűnhetett?

Akkor messziről megszólalt a fuva-

la. Előbb sirt és panaszkodott, aztán hívott és csábított; mentem a hang után; a párisi kalap a patakba gurult, a hajtűk ott csillogtak a fűben, a cipőm elvesztettem, a ruhám leszakadt rólam, ahogy mentem, líhege szaladtam a hang után. Merre is megyek? Hiszen most meg mögöttem hangzik. Vissza fordultam, aztán megint visszaza.

Az orromban éreztem az erdő ezereféle illatát, a fülemben a fuvala hívó és simogató szavát, a véreben a régi ölelések emlékének ízét. A szám kicserepesedett és a szemem égett.

Már véres volt a lábam, az ágak, amiken körbötölöttem magam, összekarmolták az arcom és tépték a hajlam. A fuvala játszott velem. Egész közel hangzott, hogy a mellettem levő bokor ágait hajította szét: Itt vagy! Aztán egyszerre egész messze tűnt.

Az erdő mint egy nagy hangversenyterem hangzott és visszhangzott, mintha a madarak is az én megcsufolásomra esküdtek volna össze. Soha ilyen csatorás és csicseregés, trillázás és futyllás nem volt.

Ejszaka lett. Pán! — sirlam bele a sötétségbe. — Pán!... A madarak elhallgattak, csend lett.

A hám sajtolt, a fejem kalapált, a mellem zihált.

Hit-től fölzengelt még a fuvala hangja, fájdalmasan és panaszkodva. Vagy csak valamelyik rigó ébredt föl egy távol fán?

Pánt soha láttam többé

Subotica szomorú visszhangja a hangszertüzetben, Hegedűr nem telik, de harmonikában lehet bőven részünk. Ugyáltszik, nem zenétől volt hangos ezen a télen Subotica. Inkább csak lármától . . .

A nemzetközi könyv

Esperanto újság cikke az új könyvről és az új iskoláról

A Genben székelő Universala Esperanto-Asocio, az egyetemes esperanto egyesület Esperanto címen hivatalos lapot ad ki. A lap közleményei elsősorban az esperantistákat érdeklik, de foglalkozik az újság egyéb problémákkal is, amelyek általánosan érdekeltek. Így egyik utóbbi számban ír a nemzetközi könyvkiadványokról és a jövő iskolájáról.

A két cikket, amely valóban szenzációs és új eszméket vet föl, dr. Salomon Frigyes ügyvéd fordította le és ismerteti.

— Az Universala Esperanto-Asocio alelnöke: dr. Edmond Privat foglalkozván a valutatris különbségekkel az általános drágulásban megnyilvánuló hatással, rámutat arra a mérhetően kárra, mely a könyvek megrágásával a különböző népek gondolatainak kicserelésével és ezzel az emberi haladást gátolja. Azok a könyvek, melyek akár művészi, akár tudományos gondolatok vagy technikai találmányok megörökítői, különböző országokban különböző nyelveken jelennek meg s a hozzájuk férést nemcsak a valutatridifferencia és az előállítás költsége okozta drága bolti ár nehezíti meg, hanem a nyelv nemismerése, ami — megfelelő fordítás hiányában — leggyözegetlen nehézség a tanulni, művelődni vágyó külföldire. A cikk megvalósítására ajánlja egy francia esperantistának: Rollet de l'Isle-nek az eszméjét, hogy a világróladalom remekleit egy nemzetközi könyvkiadó vállalat fordíttassa le és bocssáa közre esperanton nyelven, csatoljon a fordításhoz minden ország számára nemzeti nyelven nyomtatott esperanto „kulcs”-okat (dióhéjba foglalt nyelvtan), így mutatva: mily egyszerű a nyelv, mily könnyű megérteni és így olvasni fontos műveket, melyeknek az illető anyanyelvén való fordítása nines meg. Minden kötet végére oda lehet függeszteni a használt új műszók gyökért magyarázó kis esperanto-szótárt.

Nagy lépéssel haladna előbbre az emberi kultúra, ha Rollet de l'Isle-nek a nemzetközi könyvkiadványokra vonatkozó eszméje megvalósulna.

Mire törekszik a mai pedagógia?

Ezt a kérdést egy Liang-Csu-Vaj nevű kínai pedagógus tárgyalja az esperanto lapban igazán nagy szakavatottsággal. A kín iakat és különbözően írókat és tudósait oly kevéssé ismeri a közönség, hogy érdemesnek tartjuk a cikket egész terjedelmében közölni.

„Uj módszerek! Uj iskolák! Nevelési reform! Mindenit ezeket a hangzatos frázisokat halljuk. Még Kínában is utazgatnak az új tanító-evangélium észak-amerikai apostolai. Nemrég e kérdésről nagyon sikerült kongresszust tartottak Csang-Sá-ban.

Mit jelentenek ezek a szavak, melyek zengzengesen hangzanak, mint az üvegcsengtyű a kapu felett? Vastag köteteket lehetne érteni irni, sőt már irtak is. De röviden válaszoljunk a mostani irányzat főbb vonásait.

Mikor gyermekek voltunk és ezer kérdést intéztünk minden látható és láthatatlan dologra és személyre vonatkozóan, gyakran a kimerültség miatt ezt felelték nekünk: „Hallgass! Éleg! Ugy van, mert úgy van és mindig úgy volt!” Ilyen megbűntettek bennünket és bá-

torkodtunk védelmünkre felszólalni, azt válaszolták: „Fogd be a szádát, vagy dupla lesz a büntetés.” És a homályos sarkokban gondolkodtunk és elméledtünk, izelve a sós könnyeket, melyek lassan folydogáltak végig orcáinkon le egészen az ajkainkra.

Megtönni az agyat emlékekkel és lenyugozni mindent a „tekintélyel”, ezek voltak a tegnapi pedagógia gyakori hibái. Ma természetesen az ellenkező véleget fél ficánkolnak, mint valami fiatal csikó, mely a zöld mezőn szaladgál. Bedőltek a súlyos ajtók. Eljön a világgósság. Itt a szabadság!

A gyermekből király lett. Igaza van, nemde? Oly bájos. Tanulmányozd, figyeld meg, ha ved őt szabadjára. Szabadon nőjön és a maga erejéből, a maga természete szerint viruljon. Ahelyett, hogy kényszerítők a tanulásra, ébresszük föl benne a tanulás vágyát. Ahelyett, hogy teletönnök száját kaláccsal, keressük meg vele táplálékát. Jobban fog emlékezni arra, amit ő maga talált ki. Könnyítsük meg neki a keresést, szervezzük az alkalmat, de mondjunk le a túlságosan gépies oktatágyártásról.

Igen helyes, sőt kitűnő ez, habár nem mindig könnyű, különösen túlszultolt osztályokban; de hát nem csupán intellektus van a világban. Hogy vagyunk az erkölcsi neveléssel? Vajjon a modern gyermek nem fog-e nagyon is zabotlítani, fegyelmezetlenül és tiszteltlenül viselkedni szüleit irányában? Lehet, hogy így lesz. Mégis inkább csináljunkodjé fiam az aztalnál, de szerezzen engem szívtel-lelékek, mint kényszer-respektus alatt görnyedve gyűlölni.

Beszélgetés Claude Farrère-vel

Páris, április hó.

Tengerésztsizt, akinek képzelete a nagy Océán országait népesíti be és akinek filozófiája az egyént, mint hatalmas fajt és tömegereket játékát tekintő a hullámok végtelen tenger-síkján. Tengerésztsizt, aki ha hajójával partot ér, új népeket ismer meg és miként Ulysses keresi a kalandokat, hogy époszokat írjon, Claude Farrère egyike a francia regényirodalom legmodernebb regényírójának és regényei mégis tele vannak az őj mesemondó témáival. Régi époszírők istenek harcát énekeltek meg, akiknek árnycsókában és akiknek ége alatt az emberek sorsa lejártszódt. Claude Farrère istenei a nagy fajt őstönök, országok és országgrészek törekvései, akik meghatározzák és irányítják az egyének sorsát. Hatalmas szellemi áramlatok összeitűközései, mint a »Civilisáció komor és megdöböntő képeje, melyek a modern műveltség bűnös korcsosultságait állítják szembe távol Kelet országainak még alig öntudatára ébredő, megszületendő kultúrájával, vagy egy másik keleti nép erejének kitörését és harcát festi; mint a Batailleban, vagy a faji sajátosságok eltörölhetetlen nyomait mutatja hóseinek legegényőbb érzéseiben, üres cselekedeteiben, mint a Homme qui assassineban, Claude Farrère nevét a külföldön talán még jobban ismerik, mint Franciaországban, képzeteinek hósei pedig elevenen élnek az óceánuli népek emlékezetében is.

Kint az elegáns Passyban fogadtott Claude Farrère szívélyes előzékenységgel.

— A Génauai konferencia — kezdte némi onelégültséggel, mint hogy ha sejtette volna, hogy a Bataille irjótól első sorban ezt fogjuk kérdezni: — véleményem szerint, nem viszi előbbre sem a békének, sem az emberiség sorsát. Pedig aki a tengert ismeri és életét a hajón töltötte, aki megszokta azokat a hatalmas hullámokat,

Mégis a modern pedagógia nem hajlik rendellenességre. A szabadság észszerű legyen. Határai ott vannak, ahol a mások szabadsága kezdődik. Az iskolákban kell szervezni a köztársaságot. A tanulók maguk állítsák fel a többi szabályokat és kényszerítsék egymást a kellő tiszteltre. A fődolog az, hogy semmit se tegyenek értelem nélkül. Ellenkéntben a régi rendszerrel: mindent meg kell magyarázni és be kell bizonyítani, legalább a látható világ dolgain vonatkozóan.

Örökös szemrehányás és büntetés helyett, — mert mindig „erőszakotni” akartuk a gyermekeket, — most arra törekszünk, hogy megismerjük hámaiakat és kihasználjuk érdeklődésük fölkeltesére. A psychoanalysis nagy mértékben segítségére volt ennek a törekvésnek. Ugyes vezetéssel majdnem mindig hasznosíthatjuk azokat a hajlamokat, melyeket a régi módszer csak állandóan ellensúlyozni gyekszik, de teljesen hiába.

Az új iskolák a világ legvidámabb helyei lettek, míg a régiék az álmos unalom és veszedelmes sírás tanái voltak. Nem az a fontos, hogy mit és mennyit bífláltak be a gyermekek, hanem az, hogy tudnak-e tanulni. Tudjanak alaposan megfigyelni, értsék meg azt, amit olvasnak, szokjanak hozzá a másokkal való szívélyes együttéléshez, élvezzék az ifúság gondatlan éveinek verőfényes napját: ez a mindkét nem-beli gyermekek ideális foglalkozása. A modern pedagógia ezt tekinti vezércsillagául, de a kormányprogrammok szürke felhői gyakran homályosítják el a csillag ragyogását.

amik a végtelen tengerből mint láthatatlan erők, kitorései jelentkeznek, az tudja, hogy az emberiség problémáit nem kell okvetlenül háborúval megoldani. Aki sok partot és sok emberfajt ismert meg, bizonyos tekintetben nemzetközivé lesz, legalább is meg tudja találni azokat az érintkezési pontokat, melyek megvannak minden fajban és melyeket csak a távoltság és az érintkezés homályosít el. Legálább is bizonyos az, — bár egy kissé regényírószerűnek hangzik is — hogyha a világ sorsát diplomaták helyett tengerésztsiztekre bíznák, sokkal kevesebb háború pusztítana. Pedig ezt a mondatát nem is én találtam ki, aki regényíró vagyok. Eredetileg Njegován admirális mondotta 1913-ban, mikor nemzetközi hajóhad tartotta blokád alatt Montenegrót, én is ott szolgáltam mint parancsnok.

Sok mindent mondott még Claude Farrère a volt monarchia tengerészeiről, a monarchia összeomlásáról s nagy rokonszennvel beszélt a magyarokról.

A beszélgetést nem fejezhettem be anélkül, hogy a mestert meg ne kérdezzem legujabb irodalmi tervei felől. Pózozás nélkül, a legtermészetesebb közvetlenséggel, kihuzott a fiókjából egy kéziratot. Ime — mondta és átnyujtotta nekünk egy teljes regény kéziratát. Farrère ebben a regényében is hii maradt eddigi tárgyköréhez: A tömegerekek titkos küzdelmének egy másik etapát tárgyalja: Franciaország békés térfoglalását Marokkóban. A regény középpontja Liautey marsall, Franciaország és Claude Farrère egyik büszkesége, aki az utolsó év alatt csodálatos szolgálatot tett hazájának. Farrère katonai térképeket vesz elő — most ő nemcsak író, hanem tengerész is — és a térképek fölé hajolva még sokáig és szeretettel magyarázza a francia kolonizáció nagy útját és eszméit . . .

dr. G. Gy.

Teresszerű Öyörög:

Szavak.

Szegény szavak, csip-csup beszédek, Soc csipke, sujdas, szörvátka, Jérgesség költök dusat, szepet is sziven sujt a szónak átka.

Mégis bírod: Élet, dom, Hűség, hűség, Sónaj, Ének . . . Pedig velük bajos bejárnod A végtelent s a semmiséget.

Oh összepiszkolt, összevázertelt Papirszelekkék, szörvátok Szép hitek, vágyak, álmok, vették A örökven örök néznek rátkot.

Iszonyu örök néznek-néznek — Hetedhét titkon hét pecsétek — S a jégmező lángokkal éghet, Nem moccannak a messzeségek.

Halk hiába hallgatónak Halk hangokra, hideg homályban, Hatál taván líbeg a csónak De nem igaz, hogy ár-apaty van.

Oh nem igaz, hogy szép a szépség Hogy jobb a jó és rossz a vétek, Nincs Mámor, Csók, Htr, Dal, Dicsőség, Nem moccannak a messzeségek

Egyrészt áll és forr az örvény A sírt, átokszóte éjben Nincs külön Szó és külön Törvény: S az árva kis emberszavaknak Titkai eltemetve vannak A lezsalált Istén fejében.

Saljapin és Gorkij

— Két inas, aki világhírű leaz —

Saljapin, a világhíres orosz énekes, aki nemrégiben művészi körutat tett Németországban, Angliában és Amerikában, visszatért Szovjetországra, Moszkvába s itt meglátogatta őt egy külföldi újságíró, aki hosszabban beszélgetett vele.

Az orosz énekes úgy él, mint egy fejedelem. Két műterem csak arra szolgál lakásában, hogy kipróbálják azokat a gramofon-lemezeket, amelyekbe belevésődött aranyak erő hangja. Van aztán egy harmadik műterem, ahol Saljapin üres óráiban szobrot farag, mert szenvedélyes szobrász is.

Mindenekelőtt azt a legendát osztalta el, mintha bolsevik lenne.

Megállapítom — mondotta azután — hogy egyetlen politikai tüntetés sem zavarta meg körutamat. Ebben a tekintetben pedig az amerikaiak nem ismerik a tréfát. Hogy is politikálhat egy művész? Semmi érzésem sincs a politika iránt, Füttyölök a politikára.

— Talán — mondta az újságíró — a Gorkijjal való barátságáért keletkezett az a hír, hogy leveleket kezelt az a hír, hogy leveleket.

— Lehet. Még a cári uralom idején, 1911-ben arról beszéltek a nihilisták, hogy a Boris Godouov egy előadásán, a szentpétervári „Mária”-színházban letérdeltem a cár elé, hogy kegyelmet kérjek Gorkijnak. — Hogy ismerkedett meg Gorkijjal?

— A nép fia vagyok. Apám nagy nélkülözések árán megtanított irni, olvasni, ami nagy ritkaság az orosz munkásszótálynál. Ő azonban azt akarta, hogy jó munkás legyek és Kazánba egy vágához adott tanoncnak. Egy szomszédos üzletben kis péklegény dagasztotta a kenyeret; Gorkij Maxim. Gyakran verekedtünk. De a sors elválasztott egymástól. Kébor életet élttem, folyton éheztem, Terheket cepeltem, rikkancskodtam. Uszotvf tanár tanácsára aztán dolgozni kezdtem, műveltem a hangom. Sok keserűség és sanyaruság után megismertem a sikert is: a szegény-

ség után a nyomorúságot. 1897-ben aztán egy este, mikor énekeltem, valaki berontott az öltözőmbé: Gorkij Maxim... A vargaines és a péklegény megismerte és átölelte egymást...

Látogatás egy amerikai áruházban

— Levél Buenos-Airesből —

Argentínában minden Buenos-Aires körül koncentrálódik. A társadalmi, kereskedelmi élet itt kezdődik, de egyuttal itt is végződik. Buenos-Airesen kívül az élet megszűnik, a városok jelentéktelenek, a pusztá egyhanguság következik. Ezért törtet mindenki a fővárosba, ahol már az utca képe, a kirakatok megbamulása is élvezetet okoz. Míg Európában csak nagyritkán nyílik alkalom egy-egy nemzetközi kiállítás megtekintésére, addig itt állandóan láthatjuk a világ számottevő termékeit — belépődíj nélkül. Amit azonban Florida nyújt, azt semmiféle kiállítás nem tudja előteremteni.

Ami Budapestnek a Váci-utca, Bécsnek a Kärntner-strasse, Bérlinnek az Unter den Linden, Párisnak a Rue de la Paix, az Buenosnak a Florida. Egy kilométernyi utvonalon mindazt, amit Európa, Amerika és Japán tehnikai, könyvnyomtatási, iparművészeti, ötvösségi és divat terén nyújthat, azt itt mind együtt találhatjuk. Az egyik könyvkereskedésben csak francia, a másodikban csak angol, a harmadikban pedig csak az olasz írodalom termékeit láthatjuk. Amott remekbe készült olasz, japán és német játékszerek körül csoportosul az apróság. A ferdívízkereskedésekben London legszebb homlajai csábitják vásárlásra a dandyket, akik 30—40 argentinai pesot sem sajnálnak adni egy lehetőleg finom selyemingért. Az ékszerüzletek kirakataiban Amsterdam legszebb gyémántjai, Páris legnagyobb gyöngyei csilognak. A világhírű Harrods-áruháza pedig valóságos világkiállítás.

Buenosnak van vagy 5—6 hatalmas áruháza, azonban Harrods abban különbözik ezektől, hogy itt csak a legfinomabb, legrágább holmikak lehet kapni, a dugaszdag felsőtizezer vásárlóhelye ez, bár maga a hatemeletes áruház külseje is tekintélyes, négy utcára nyíló homlokzata minden egyes oldalán 120 méter hosszú. Bent mindenütt süppedő szőnyegek, intarziás berakott butorok, a vitrinek pedig a faszborszat legtekélyesebb alkotásai. Földszinten az argentinai gentleman minden szükségletét kielégítheti, a szindus virágoktól kezdve a legújabb típusú északamerikai autóg minden megkaphat.

Az elsőmelet csupán a hölgyek részére van fenntartva. A mi szép-aszonyaink egy hétig gyönyörködhetnek a csudás fehérneműk, selymek, kalapok és a minden képzeletet meghaladó fantasztikus cipők között. Legkedvesebb azonban a harmadik emelet, a gyermekek birodalma. Eltekintve a „ruhafelszerelési osztály”-tól, már a rengeteg finom játékszer is érdekes megtekinteni. Már messziről hallani a kis Babyk zústakacagását, amint a nappali világítás mellett játszó moziban Hüvelyk Matyi kalandos földkörüli utazásain mulatnak.

A negyedik emeleten finom norvég kristályedények, kopenhágai szervizetek és a legkülönbözőbb stílusú butorok várják a vevőket, hogy az áruháznak saját cukrászdája van, ahol délutánként Buenos-Aires legjobb quartettje hangversenyzik, az csak természetes.

Az áruházal szemben egy külön épületben vannak a gőzgépek, rak-tárak, különböző műhelyek, irodák, rajztermek. Az évente eladott áruk értéke 25—30 millió peso, csupán a propagandára mult évben 600.000 pesot költöttek. Az áruház 1600 személyt foglalkoztat.

Lappangó válság a kerületi beosztás miatt

A politikai körökben a husvéti szünet elenére is élénken foglalkoztatja az ország kerületi beosztásáról szóló törvényjavaslat sorsa, amely a belpolitika előterében áll és nagy gondot okoz a kormánynak is.

A „Novosti” értesülése szerint a törvényjavaslat husvét után azonnal a szkupstina elé kerül, azonban tekintettel arra a körülményre, hogy az alkotmány értelmében a törvénynek április 28-ig készen kell lennie, nincs kivárta, hogy a javaslat nem kerül a képviselői klubok elé és a szkupstina nem fogja az tárgyalni hanem a kormány oktroj utján, mint rendeletet lépteti életbe, miután az alkotmány 148. szakasza alapján ehhez is joga van a kormánynak.

A hangulat a politikai körökben a törvényjavaslatot illetőleg nagyon pesszimisztikus. Amint ismeretes, a kerületi beosztásról szóló törvényjavaslat okozta tulajdonképpen a muzulmán-párt szakadását is és attól tartanak, hogy a javaslat alkalmas lehet esetleg a kormánykoalíció megbontására is.

A vitás kérdéssel foglalkozott a legutóbbi minisztertanács is, amely azonban nem hozott létre döntést az adminisztratív beosztás kérdésében. Általában azt hiszik, hogy minél előbb megtörténik a végleges döntés arra nézve, hogy miképpen mejjék törvényerőre a javaslatot az előírt határidőig,

Hogyan fosztottak ki egy bécsi divatárüzletet?

Bécsből jelentik: A bűnügyi krónikában példa nélkül álló furfangossággal fosztott ki egy fiatalemberkéből álló betörőbanda egy előkelő bécsi belvárosi divatár-üzletet. A banda tagjai a legújabb divat szerint öltözve, öves felöltökben, kezeken elegáns sárga keztyűkkel, és többnyire előkelően öltözött fiatal leányok társaságában az esti órákban sétautazást rendeztek a Rudolf-téren, ahol a meglopott divatárüzlet van, amelynek bejárata előtt megállították a gépkocsit és a magukkal hozott drága bőröndöket és utazókosarakat bevitték a házba. Rövid idő múlva azonban már megjelentek csomagjaikkal az utcán, beszálltak az autóba, melyben hölgyeik már vártak rájuk, és a gépkocsi azonnal elrobogott velük.

A járókelők nyilvánvalóan azt hitték az érdekes jelenet láttára, hogy fiatal és gazdag siberék az autó utasai, ezzel szemben a tényállás az volt, hogy a fiatalemberék azért rendezték ezt az ügyes komédiát, hogy a kifosztásra kiszemelt üzletben terep-szemlet tarstának. Az üzlet kifosztá-

sát az udvar felé eső ajtókon át követték el.

A fosztogatás tervezője egy Meith Henrik nevű 25 éves hivatalnok, aki március elejéig a meglopott cég szolgálatában állott. Meith egy Ottó nevű foglalkozás nélküli fiatalemberrel és egy Pflanz Chaskel nevű 25 éves parkettáncossal együtt hajtotta végre a betörést oly módon, hogy előzőleg az üzlet udvar felől ajtajának zárjába gipszlenyomat utján álkulcsot csináltak. Az autótérszemlék tizezrekbe kerültek a tolvajoknak, a zsákmány azonban kárpótolta őket ezekért a költségeikért. Az autókon elszállított áruk értéke meghaladja a nyolc millió koronát. — Meithet és Pflanzot letartóztatták, a titokzatos Ottórol pedig kiderült, hogy Ottó Knapp a neve és pincér volt az egyik bécsi szállodában. Neki sikerült elmenekülnie.

Amerika nem szereli le

Hughes államtitkár az amerikai flotta leszerelése ellen

Hogy a különböző konferenciák milylen kevés eredménnyel zárultak, azt megmutatta már az eddigi tapasztalás. A washingtoni konferenciához fűzték talán a legtöbb reményt azok, akik csakugyan őszintén és becsületesen kívánják a lefegyverzést, de mind bizonyosabbá válik, hogy maga az állítólag pacifista Amerika sem akarja leszerelni flottáját.

Mint most egy washingtoni távirat jelenti, Hughes államtitkár levelet intézett Roagers kongresszusi képviselőhöz és abban élesen kikel a pacifista képviselők ellen, akik az Egyesült Államok haditengerészetét meg akarják nyomorítani. Azt írja levelében Hughes, hogy kiváló tengerészeti szakértők kifejtették előtte és behozonyították, hogy 67.000 ember nem elegendő 18 első osztályú csatahajó kellő ellátására, már pedig a washingtoni leszerelési konferencia 18 nagy csatahajót ítélt meg Amerikának.

Hosszasan szól levelében a külügyi államtitkár a washingtoni konferencián létrejött haditengerészeti egyezményről, amely az egyes tengeri hatalmak flottafejlesztésének gátat szabott s végérvényesen kimondta, hogy Anglia, az Egyesült Államok és Japán 5:5:3 arányban tarthassanak tengeri haderőt. Nagyon veszedelmes vállalkozás — írja az államtitkár — ezt az arány gyöngíteni és a tengerészeti szakértők az Egyesült Államok szempontjából veszedelmesnek ítélik, ha az amerikai kongresszusból olyan törekvések ítik föl fejüket, amelyek a flotta gyöngítésére irányulnak.

Bizományi eladásra érkezett 1 vagon nagyválasztékú valódi ZSOLNAY

EDÉNYÁRU

Kávésok, szállodások és vendéglősök jutányosan szerezhetik be szükségletüket. Viszont-elárnyitók megfelelő engedélyben részesülnek. Érdeklődni lehet: Salzmann i drug-írodában Subotica, Pašić-úl. 2.

ELIREFEK

— A király husvétja. Beogradból jelentik: Még nincs eldöntve, hogy a király a husvéti ünnepeket hol tölti. Valószínű, hogy Beogradban marad. Sándor király különben a nagypénteki istentiszteleten részt vett.

— Kinevezés. A belügyminiszter dr. Petrovics Dusán subotici ügyvédet, kir. törvényszéki sz. rb-magyar hites tolmácsot, Senti vas öatonadgyi tanácsnokává nevezte ki. Dr. Petrovics már ezótt is működött Sentán, ahol majdnem egy évig volt a járás helyettes főszolgabírája.

— Szobrot készítenek a királyról. Mint Beogradból jelentik, Sándor király modellét úl Valdac ismert horvát szobrásznak, aki annak idején Péter királyról is szobrot mintázott. Ugyancsak Sándor király mellszobrán dolgozik Brensek szlovén szobrász is.

— Csőkkent az építkezési kedv Beogradban. Beogradból jelentik: Beograd város építészeti ügyosztályának kimutatása szerint 268 új ház épül. Ezek közül 18 földszintes, a többi emeletes. Ez a szám az építkezési kedv erős csökkenésére mutat. Tavaly ezer ház építésére kértek engedélyt, az építési anyag drágulása miatt az építkezésektől sokan elálltak.

— A német jóvátétel. Beogradból jelentik: Németországból a jóvátétel fejében nagyobb tömegű telefon- és távirókészülék érkezik legközelebb. A vonatok, amelyek az anyagot hozzák, szintén jóvátétel fejében az SHS. királyság birtokában maradnak.

— Az ochridai árvíz katasztrófa. Beogradból jelentik: Az elöntött falvakban a mentési munkálatok folynak. Az áradás a kórházat is megrongálta. A setruzái kikötőnél a víz a föltésti több helyütt átszakította. A vízáradás kedden reggel volt a legnagyobb, amikor a katasztrófát földréngés is kísérte.

— Áthelyezés. A vármegyei főispán Malugarszki Mátyás bajmoki és Nikolics Milán stara-morovici községi jegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

— A szociáldemokrata párt gyűlése Bajmokon. Csütörtök délelőtt a szociáldemokrata párt gyűlést tartott Bajmokon, melyen a szónok szerb és magyar nyelven fejtették ki a párt álláspontját.

— Korosec agitációs köruton. Beogradból jelentik: Korosec, a kieriálisok vezére Slovenában agitációs köruton van. Beszámoló beszédekben mindenütt erősen támadta a kormány politikáját, a centralisztikus államrendszerét és a federalisztikára való áttérést sürgette.

— Jégzivatar Riga környékén. A Petit Parisien jelenti, hogy Riga környékén erős jégzivatar dühöngött, mely óriási károkat okozott. Több mint ezer ember meghalt.

— Ujra dühöng a fascista-terror. Susákról jelentik: A fascisták Fiume horvát lakossága ellen hihetetlen terrort fejtenek ki. Több polgárt tuszul elhurcoltak. A szorongatott lakosság az idegen államok követeihez és a beogradi kormányhoz fordult segítségért.

— A husvét vasárnapi istentiszteletet. A suboticei római katolikus és görög keleti templomokban a vasárnapi ájtatosságok sorrendje a következő: A *szent Teréz templomban*: Husvét vasárnapján reggel fél 7 és fél 10 óra között bunyevác szentbeszéd, fél 8 óra között magyar szentbeszéd, a szokott időben szentmise, 10 óra között ünnepélyes nagymise. — A *szent Ferenc-rendi templomban*: Husvét vasárnapján reggel 8 óra között bunyevác prédikáció, utána nagymise, 10 óra között magyar nagymise, utána magyar prédikáció. — A *szent György templomban*: Husvét vasárnapján reggel 8 óra között magyar szentbeszéd, utána magyar nagymise, 10 óra között bunyevác szentbeszéd, utána bunyevác nagymise. — A *görög keleti templomban*: Husvétvasárnap, hajnali 3 óra körül felátadás, körmenettel, amely a templomból kiindulva, a Knez Mihajlo (Virág-u.) utcán haladva, bekanyarodik a Kralja Alexander utcára, azon végigvonulva, befordul az Ivana Antunovics utcába és a Zmaj Jovin utcába bekanyarodva, visszatér a templomba.

A hitközség elnöksége nevében felkérte a körmenet utonalán levő házak tulajdonosait, hogy a körmenet ideje alatt, házuk ablakait kivilágítani sziveskedjenek. Vasárnap délelőtt fél tíz óra között ünnepi nagymise. Délután 3 óra között vacsere.

— A román külügyminiszter a magyar nemzeti kisebbségekről. Bukarestből jelentik: A kamara tegnapi ülésén a királyi úzenetre ádandó válasz vitájában Duca külügyminiszter is felszólt. Felszólalására Bernády György magyar képviselő válaszolt és kijelentette, hogy a magyar lakosság a román kormány védelme alatt reméli, hogy szabadon fejlődhetik. Duca külügyminiszter rendkívüli meglegedettségét fejezte ki a magyar lakosság loyális magatartása felett. A román kormány Románia valamennyi nemzetiségét egyenlőnek tekinti, szemben azokkal az állítólagos nézeteltérésekkel, amelyekről Stern zsidó képviselő beszélt. A miniszter bejelentette, hogy a zsidóknak adott jogokat befofolgallják az alkotmányba.

— A suboticei munkásdalárda hangversenye. A suboticei munkásdalárda husvét vasárnapján este 8 órai kezdettel táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez a Bárán-kávéház nagytermében. A hangversenyen éneklő elsősorban a munkásdalárda Lányi Ernőnek, az illusztris zeneszerzőnek békehimnuszát.

— Halálhíradás. Súlyos csapás érte Hauk József bajmoki tanítót. Neje, sz. Jenczer Anna, hosszas betegség után elhunyt. Halálát két árvája siratja.

— (*) Jótékony adomány. Kúnetz Jakab egy peres ügyből kifolyólag 1000 koronát adományozott a Talmud Tóra egyesületnek.

— Leleplezett suboticei kártyabarlang. A suboticei rendőrség pénteken délután veszedelmes kártyabarlangot leleplezett le. A rendőrség még régebben figyelmezteték, hogy az Elite-kávéház egyik különszobájában nagy összegű kártyacsaták folynak. A kártyázók azonban eddig nem sikerült tettenérni, mert a szobába jelző-csengő vezetett, amivel felt adtak a kávéházból, ha „kellemetlen” vendégek skartak a kártyaterembe menni. Pénteken a detektívek előzetesen elválták a csengő zsinórját és így sikerült nekik akkor meglepni a társaságot, amikor a házardjáték javában folyt. A bankot a rendőrség lefoglalta, a kártyások és a kávéház tulajdonosa ellen megindították az eljárást.

— A banktisztviselők bálja. A Banktisztviselők Zagrebi Egyesületének Suboticei Osztálya április 22-én rendezte első elit-báliját a városi színházteremben. A fényesnek ígérkező bál iránt igen nagy az érdeklődés.

— Duimot kitiltották Ausztriából. Bécsből jelentik: Röviddel ezelőtt bejárta az újságokat az a hír, hogy Duim Bécs közelében egy villában ültette fel a tanyáját és forralta újabb „közgazdasági” terveit. A bécsi rendőrigazgatóságnak azonban úgy látszik, nincsen ez nyére, mert a rendőrség Duimnak egy végzést kézbesített, mely Ausztria egész területéről kiutasítja. Duim felebezzett és beszüntette azon összegeknek a fizetését, melyek megegyezés szerint előző csalásainak jóvátételére voltak fordítandók. „Ha már megyek — gondolta magában az ifjú Dániel — akkor nem üres zsebbel távozom az oroszlanbarlangból.”

— Halálhíradás. Konyovics György molli plébánost, súlyos belsőbajának gyógykezelése céljából Mólról Bécsbe akart utazni csütörtökön reggel. Mikor Sentára ért, rosszul lett, miert is hozzátartozói kérésére a sentai Szt. László kórházba szállították, ahol még nagypéntek éjjel kiszervezték. Holttestét péntek délután Molra szállították, hogy ott temessék el.

(*) A műértő közönség fotografausa Reményi, Rudičeva-utca 4. Stílusos beállítású bálí jelmel felvételek. 1442

— A póstyéni sakkverseny hatodik fordulóján Aljechin, szabadnapos lévén, veszedelmes ellenfelei mögé került. Így Spielmann jutott a versenyzők élére, aki Grünfeld ellen nyert szép stílusban, Bogoljubov Przepiorka ellen, Sämisch Hromadka ellen és dr. Tarrasch Balla ellen. Eldöntetlenül végződött a Treybal—dr. Tartakower, Wolf—Johner, Prokes—Opoczensky és Marco—Réti féle játszma. A verseny állása a mai forduló után: Spielmann 5½, Bogoljubov 5, Sämisch 4½, Aljechin, Tartakower, Prokes, Euwe 3, Przepiorka és Schlesnieff 2½, Tarrasch és Marco 2, Grünfeld 1½, Balla, Réti, Hromadka és Opoczensky 1.

Malomszükségleti cikkek:

Malomkövek, svájci szitaselyem, kenderheveder, serlegek, szjak, transmissiók, csapágyak stb.

Hengerszékek, koptatógépek, malomjáratok.

Ipari üzemekhez

mindennemű technikai cikk, mint tömítések, gőz- és vízszelvények, szivattyúk, szjak, kezeszerszámok stb. — Hofherr-Schranz-Clauton-Shuttleworth; Gebr. Seck malomépítőgyár Dresden, Langen és Wolf motorgyár Wien-Dentz képviselők

Erdős Henrik és Tsa cégnél

Temerinska u. 8. NOVISAD Telefon sz. 335.

A városi elektromos közp. Zagrebben, szabad kézből elad

GŐZGÉPET

600 PS-el egyenesen kapcsolva egy forgóáramu-generátorral, 5000 volt, 50 periodus, szükséges kapcsoló táblával együtt, minden kifogástalan állapotban üzemben megtekinthető. — Eladási feltétel: az üzemkész gépek átvétele. Reflektánsoknak közelebbi felvilágosítással, valamint a gépek leírásával legkésőbb f. 6. május hó 20-ig szolgálat: Uprava gradske elektricne centralne ZAGREB. Samostanska ul. br. 15.

Használt fényképlemezeket

12×16½ cm és ennél nagyobbakat minden mennyiségben vásárol Deutsch Károly Sztarakanizsán.

Keresünk képzett, tapasztalt

SZAKEMBERT

szeszgyárunk és pálinkanagykereskedésünk kereskedelmi vezetésére. ooo

Ajánlatok:

LAKAI i DRUG D. D. szeszgyár címére Veliki-Becskerek cintzendők. o

2561

Husvétii ünnepekre

bécsi modellek, selymek és kötött kabátok, djemperek és blusok nagy választékban érkeztek

Löwy Testvérek divatruházába.

NYILTTÉR.**Figyelmeztetés.**

Mindenki, aki kötött árut akar venni, saját érdekében áll, hogy mielőtt szükségletét beszerzi megtekintse raktáramat kötött kabátok, jumperek, bluzok, ruhák úgy hölgyek mint leánygyermek részére a legszebb kivitelben olcsó áron kaphatók. Mindennemű kötött áru mérték szerint is megrendelhető. — Kézimunkához gyapjufonál kapható.

Beck Jenő

kötöttáruigara Subotica

Pasić-ut. 10. (Gőzfürdő mellett)

2435

**VALÓDI SZÖVETEK
ANGOL SZÖVETEK**nagy választéka
megérkezett.**WEISER BENŐ**
Novisad, Duna utca 21.**Vajjon?**

mivel hálálják meg ismerősei, hogy ajánlotta nekik az angol minőségű terpentines cipőkrém.

Depot:

Első Jugoszláviai Vegyészeti Gyár Novisad.

Elsőrangú német és magyar

levelezőt, ki perfekt gépiró és a könyvelésben is jártas, azonnali befejeésre keresek. Női erők és gyorsírók előnyben részesülnek. Azonkívül felvételtek lehetőleg magyar, német, szerb nyelvben jártas gyakorlatnok. — Részletes ajánlatokat írásban **WEIMANN MÓR** kérék az alanti címre. —
törv. bef. bizományi és ügynökségi irodája

Subotica, I. Strosmajerova ulica br. 22.

**CEMENTÁRU-MOZAIK ÉS MŰKÖGYÁR
ANIKA ISTVÁN NOVISAD**

Tökölly Imre ulica broj 21.

Egyszerű és mintázott cementlapok
Kongólapok
Velencei utánzatu sima és római recés márvány mozaiklapok

Műkövek:

Lépcső műkölapok stb.
Portland - cementcövek
100 m.-től 600 m.-ig
belső átmérővel

Új kiadású 800 oldalas, teljes

Magyar-Szerb Szótár

bő frazeológiával s a szerb hangzók pontos megjelölésével.

Ára 30, főtávaszonban 33, egész távaszonban 35 Din.

A megfelelő Szerb-Magyar Szótár ára 22, 25, 27 Din.

Kaphatók Dr. DJISALOVICNÁL Novisadon és minden könyvkereskedésben.

Moholi mozi

(A moholi Műkedvelő Egyesület nagyszínházában) a husvéti ünnepek alatt előadásra kerül

Az élő halott

dráma 5 felvonásban. — Főszereplő: Henny Porten.

Előadások kezdete 3., 5 és 8 órakor.

Eladók 12 HP Suttelovri magánjáró, kazán öreg és hozzá két pár teljesen új malomkőjárt, egy magányos magánjáró kis hatos 16 éves kazán és 4 HP magánjáró cséplő garnitúra. Róza Ferenc Stara-Kaniža, Bača. 2542

Caro & Jelinek

nemzetközi szállítási r.-t. Subotica.

A cég telepei és testvérháza:

Jugoszlávia: ZAGREB központtal Beograd, Jesenice, Koprivnica, Maribor, Šisak, Subotica és Šušak fiókok.

Csehszlovákia: Prága, Bodenbach, Bratislava, Chodau, Eger i/B., Halbstadt, Karlsbad, Lundenburg, Moldau i/B., Teschen, Wildenschwert, Zwittau.

Ausztria: Wien, I., Deutschmeisterplatz 4. Fiókiutak: IV., Blechturm-gasse 32., — VII., Andreasgasse 10. és saját vasutállomással és vámhivatallal egybekötött raktárházak XX., Traisengasse 27. (Tárházak.)

Németország: Berlin, Hamburg, Passau és Regensburg.

Magyarország: Budapest, V. ker., Arany János-utca 34.

Olaszország: Triest, Via Trento 16.

Rendszeres gyűjtőköcsi forgalom Wien, Prága, Karlsbad, Berlin, Hamburg, Triest és Budapest állomásokról Subotica, Zagreb, Beograd, Maribor, Novisad és a többi nevezetesebb jugoszláviai állomásokra.

Mindennemű szárazföldi és tengerentuli szállítmányok átvétele előnyös feltételek és szakkereső kiszolgálás mellett. Szállítmányozási biztosítás. Költözködés szabad. butorkocsival.

Részletes felvilágosítással szívesen szolgál a suboticei fióktelep vezetősége I. Štrosmajerova ulica 61. sz.

Mérsékelt áron kapható

kukorica, zab, széna
és konkolydara mé-
:: termászánként is ::

COMMERCIA RÉSZV.-TÁRSASÁG
magtárában (Angol Magyar Bank pincéje, Aleksandrova ul.)**S. A. D. ENGL**

Varrógépek, kerékpárok, villamos zseblámpák, karbid és karbid-lámpák nagy raktára.

Kerékpárgumik, — varrógépkatrészek stb. e szakmába tartozó cikkek állandó nagy raktára.

SUBOTICA, JELAŠICEVA ULICA 2. SZÁM (KUNETZ-HÁZ.)
VIZONTELADÓKNAK ÁRENGEDMÉNY. — JUGOSZLÁVIA LEGOLCSÓBB BESZERZÉSI FORRÁSA

Tisztelettel értesítjük a nagyrdemű közönséget, hogy a

tavaszi árúk megérkeztek

Különösen nagy választék férfi és női szövetek, selymek, zefírek, vásznak stb.

Tisztelettel

SUBOTICA,
Jelašić ulica 10.

Vidákovic Felix és Fiai szövetárúház

Korzó Mozi

LEVELEZÉS

Művészeti ügyekben a legmegbízhatóbb információt ad a már 15 év óta tevékenykedő Malajev Iroda.
2560

Benedekné 32 éves jó megjelenésű képzett kereskedő üz. gazdálkodó vagy kereskedő családba. Részletes ajánlatokat „Közvetítő” 32^a jellegére a kiadóba kér.
2474

Magános ur ember megismerkedne jobb megjelenésű, fiúmelletti nővel, kívül szabadidejét kölcsönözni kívánna. Levelezni lehet.

PUGLALTOZÁS

Szereb-horvát tanított keresek, aki csak órák alatt a nyelvtanítást elvégzi. Cim a kiadóban.
2536

Bőrkészkeskedés azonnali vagy április 15-éig elvégezhető. Csak olyan feltétlen szakemberek, kik a detailüzletben teljes jártassággal bírnak, költözik ajánlatukat „Közvetítő” Trgovacko Društvo Zombolja” címre.
2492

Famunkásokat keresek legyűlölköz. Kádárok, szafások ácsok jelentkezzenek. Kemény ecetgyáros.
2576

Keresek egy 50-60 év körüli beteg polónót, aki a háztartásban is segít. Wagner András kádármester Stara-Palánka.
2561

Deutsches Kindertrau lein sucht Stellung zu schulpflichtigen Kindern. — Näheres in A. B. bei Jenő Weiss, Zsabyia.
2497

Szakképzett gépész gézgép, dinamó és motor vizsgával szesgyár, jeggyár, bírnia villanytelep stb. gyakorlati főgépész vagy jobb gépész állást keres. Szives megkeresését „Megbízható” 38^a jellegre Kultúra hírdetési iroda, Sombor.
2483

Czikanez. Lenetovag izr. nőtlen. Cim „Gloria” post. terestante Senta.
2458

Önálló munkások magas fizetéssel felvételtnek angol és francia női munkára állandóan. — Sienkiviceva ul. 14. (Korom szabó mellett.)
2567

VETEL-ELADÁS

Veszek lórt aranyt és ékszereket mindenkinél magasabb árban. Alkalmi ékszerek elanása. Ékszerre pénzkölcsönt közvetlén átíták. a Lombard zalogház volt becsúse. Ivan Antunović ul. 4. Novák-ház. 1520

Ágányos cseplők !!! 1 ró Hohner 60", 1 darab irszepel 54", mind a kető árálag javítva olcsón eladó. Kozma Imre gépműny, Csantavér.
2478

Agyar Állami nyolcas építő, cseplésre előkéltre, nyitványzezer koronát eladó. Veszek javító t. garnitúrákat. Vadócz Károly, Topola.
2572

10 lőeresű 1919-ben készült Hohner és Schranz gyári magánjári Magy. Áll. golyós csővel eladó. Ács Ferenc Topola, B. éka. 2543

Egy tölgyfa háló, többféle burtok, háztartási tárgyak fűrdőkád, jégszekrény, permetező-hordó elköltözés miatt nagyon olcsón eladó. Sienkiviceva ul. 6. Konyergyár közelében.
2493

Eladó villa Palicson, 5 szoba, sok mellékhelyiség, téglaépítő 1.1000-01 jó karban szőlővel fenyves során ázonnal átvehető. Szikra Kanizsa.
2472

20 HP Hoffmeister-féle — felstabilis gézgép kondenzátorral fűrészpör futásra berendezve, 30 HP szivógázmotor, 2 darab 2,2 keru faaprító balta és körfűrész eladó. Vujkovic J. 46 Tarsa fűrészteljes Subotica.
2182

Eladó 10 HP szivógázmotor kocsi a szerelne majdnem új állapotban. Jakovljević Jozso Ada.
2545

Lokomobil „Verzon” gyártmány, nem magánjáró 6 lőeresű üzempécis eladó.

Fakád cirka 140 cm. magas és 175 cm. széles megvételre kerestetik. Löw I. olajgyár, Novi-Vrbsa. 2532

Apróhirdetések

„Egyenem nem adnak hirdetői ügyekben felvilágosítást.”
Áprildetés egy sző 2 K. vastagbőrső és olcsó díszesen számil. Legkisebb apróhirdetés 400 K.
Apróhirdetéseket felveve: Subotican a kiadóhivatal, Aleksandra-utca, Lebach-ház és Schlangor hírlapgyárda a vasuti park mellett. Vidékon valamennyi lapgyártónk. — Előfizetési áji: havonként 30 din., negyedévre 90 din.

Implett hálószoba, nagy — idősözyenyeg, kézimunka sztor, falóra s dunctos üvegek elköltözés végett eladó. Cim a kiadóba. 2571

Nagyobb kvantum Magyarországi 4200 klóriás rostált szén prompt szállításra ázonnal eadó. Továbbá venniék fel vagy egész vagonos mámat. Papp és Bodzay Bezdán.
2463

Vennék egy motorhajót (Mo orbot) 20-tól 40 HP 9—15 m hosszú. Ajánlatokat Beograd J. Petrovics. Makensieva 60. címre kerék.
2429

Vajjon

Eladó Vörner-féle 4 rétti síkszita, kifővesztalan állatpotban, 16 HP kétművelő Klimax nyersolajmotor, 5-7 HP 2 darab 2 ütemű nye: solajmotor, 10—12 HP 2 hengeres benzínmotor egész súlya 190 kg. nagyon alkalmas csónakba vagy koscsba egy d. b. kötélkerék 4 vájjal, talpszélesség 285 mm, a váj 59 széles, 10 mm mély, 1400 mm átm. Katona gépműhely Stara-Kanizsa.
2568

Keresek megvételre 20 éven alóli lokom bil kázt huzatosat 6 HP lőeresű. Ajánlatok részletes leírással, milyen gyártmány, irány legkör, mennyi tüzelőanyagot és milyen állapotban van. Katona gépműhely Stara-Kanizsa.
2467

Butoreladás. Jókaban levő szalon, ebédő és hálószoba tuor, villany szterek, kályhák jutányosan eladók. Dr. Hávelné Senta.
2464

Eladó birtokok. Torontál megyében 148 hold vetés és felszereléssel, 38 hold vetéssel, tanyával, 28 hold tanyával, Venni szándékozók forduljanak Török Imre Mokrin, Poserestante, Torontálmegye. Vevők díj mentesek.
2563

Eladó vendéglő. Senta n a város központján forgalmas helyen levő sarokházban eladó. Érdeklődhetni Rakóczy vendéglőben. 2550

Nagyobb mennyiségű tejet vennék naponta feloldozásra. Cim a kiadóban

Mozyószínház Novi Vrbsa, lyönyörű építmény a község központján fenyves berendezés 533 ü öhellyel, „villanyteleppel” az egész léttalral eladó. Bővebbet csak személyesen a helyszínen.
2413

Vendéglőt kisebb jőforgalmat elszámolásra itcsenek azonnalra keresek. Vidéken is. Megkeresésk Marsch Apatin keret elk. Ügyvőkök díjazva. 2492

Benzin, olaj, gépszíj, füzedes mérlegek, műszaki cikkek és tömítések, permetező gummik, mezőgazdasági gépek és varrógépek jutányos árban kaphatók. Kérjen ajánlatot! Földvári Béla St. Becei Telefon 83. 2547

Szallagfűrészt, abrichter gyulagép, villanymotor eladó. Kovacs Mihály Kula

Klein Géza fűszer- és gyarmatrua nagykereskedő Subotica. Telefon 55. Amerikai „Camel” jegyi petrolium ládákban vagy hordókban, amerikai gép, cilinderek, gáz olaj, benzin. Angol és saját gyártmányú la kok, hollandi lenolaj kence, francia és görög terpenolin olaj, föld és vegyi festék eredeti gyári árban kapható.
2168

Fő, vetemény és viágmag legelőcsőben beszerelhető Balog Lina virágüzletében.
2157

Egy kis Browning p sztyl megvételre kerestetik. — Ajánlatok „Valdó” alatti a kiadóba.
2539

Egy négyrétű, esetleg hatrétű magyar mezőgazdasági teljesen jó állapotban levő síksziti át vesztünk. Teljesen komplett. Ajánlatok kerestetik Kohán Vincenc a Fiat hengeromotor Subotica, Senčanska put 85. — Telefon 31. 2450

6 HP Dröslér nyolc léggörös tizenöt éves magánjáró cseplőgarni urca és egy Máv. elevátor eladó. Biliczky Károly gépártrákara Senta.
2141

Malajev Iroda minden mő adást-vételt és penzköcsnt közvetít. 2563

Bádógosok figyelmébe: Sajtott kannaifélek kaphatók Szommer Gáspár bádógosnál Topola, Bačka. 2202

Eladó vitzartály 180 hektoliter ártartalommal vastemelőből, két darab revolverperp horgnyolt cserpenkés fűszék téglapáras óráknél 1500 darab téglapáras, 3 colos centrifugális szivattyú. Bürger Szilárd Veliki Bečkerek. 23 44

Ártézi kulturo szerzám g riturák és többféle csővek elkötözés miatt jutányos áron eladók. Soós Károly St. Becei, Kápolna ul. 25. 2336

Jókaban levő mozifelszerelés szivógázmotorral együtt eladó vagy bérbeadó. Cantavéri mozi, 1882

Vizsgázók. Az összes gézgépek vizsgájára előkészítő kézikönyv 470 kérdés és felelettel, 63 ábrával. Ára 13 dinár. Kapható magyar és német nyelven Szabotnik Ferencnél — Stri-Becei. 1250

Lifka Mozi

1922. április hó 16-án, vasárnap
169
Detektivdráma 4 fől. Fősz. Dorothy Phillips
1922. április hó 17—19-ig, hétfőtől—szerdái
Az aranysemző hölgy
Dráma 4 fől. Főszereplők Lenkely Ica, Törzs Jenő, Kállay Anna, Fenyő Emil.

Pirosróza, szegfű, — gyöngyvirág, orgona frissen érkezett Balog Lina viráguzlet, Báranyszálidó mellett.
2538

Szódaviz és kracherigyaarak! Raktára érkezett mindennemű kén- és szén-savas szódavizgyártó és kracherikés-gép, üvegek és eg. bb. élszerelés. J. Petrovics, Beograd Makenzieva ulica 60. 2434

Prima muhar és réti széná minként 200 dinárért kapható. — Felvilágosítást Reich Lajos Subotica. Telefon 102. 2147

Klein Géza fűszer- és gyarmatrua nagykereskedő Subotica. Telefon 55. Amerikai „Camel” jegyi petrolium ládákban vagy hordókban, amerikai gép, cilinderek, gáz olaj, benzin. Angol és saját gyártmányú la kok, hollandi lenolaj kence, francia és görög terpenolin olaj, föld és vegyi festék eredeti gyári árban kapható.
2168

Fő, vetemény és viágmag legelőcsőben beszerelhető Balog Lina virágüzletében.
2157

Cipőmodellokat, szabásmintákat, modern és elegáns cipőfelszerésekre szállít cipőgyártóknak, cipészeknek és cipőfelszerészkészítőknél K. Richter mődelvező Tolstojeva ul. 23. Elővalólok oktatásokat is amerikai rendszer szerint.
2542

Francia Hajfestő fekete és barna szíben, minden más festőszert feleslegesnek válik. Ára 40 korona. Kapható liles győgytarban a főpostá áttelében.

Eladók: 8-10 máv. 8 éves magánjáró, cseplő és kardjádi állomás közelében 41 éves föld tanyával, Ertekezeti Bagi Fülöp tulajdonossal Senta. (volgypart).
2576

Fehérvessző kosárlónáshoz 5 máza eladó — sókán, Melik Lajosnál, 337. szám.
2577

Szallagfűrészt és gépg 700/35 erős típus, Marceg előtöltött komplett, nehány szerszámmal, majdnem új Kirchner-féle jutányosan eladó. Jellinek József Subotica, Paje Kanizsai-utca, 4. 2401

Egy ház és egy lán föld föld buza vetéssel eladó. Cantavirska ul. 11 III. kör.

KÜLÖNFÉLE

Lakást a beltéren, külön bejárattal keres jobb őrimeber május 1-re. Közvetítőknél jutalom. Ajánlatokat „Jól fizető” jellegre a lap kiadóba kérem.

Hasonlókébe adatik 10 láné I. rendű kebeliai szánlótól szállásépületekkel, Bővebb értesítést ad dr. Dimitrijević Dragomir ügyvéd Subotica, Aleksandrova ulica 9. 1453

Paplankészítők, valamint régi paplanok áthuzalást vállalja Csányi Károlyné paplankészítő Subotica, Sienkiviceva ul. 19. 2049

Bélyegzőket egy gumiból mint rézből a legszébb kivitelben és a legszolidabb árak mellett készíti Miladjev Száva Sombor 2519

Jófogalmu vállalatkozó fenyves társ kerestetik. Cim a kiadóban.
2487

Műhely kb. 20 m² nagyságban világos, kerestetik azonnalra. Ajánlatok Richter, Tolstojeva ulica 23. száma kérelmek. 2541

Főtéren levő jó meneti műteremhez társat keresek. Ugyanitt magas fizetésű I. rendű segéd keresek. Hilda műterem Kólska-ut. 2. 2451

Katonai Felvilágosító Hivatali Vojvodina részére Subotican, Aleksandrova ul. 9. Hivatal főnöke nyugalmazott törzsiszt. Felek kik üvegeket gyorsan a katonaságnal rendezni kívánják, ugyszintén pontos felvilágosítást öhanának, hogy mennyi ideig kell a katonaságnal szolgálniok, forduljanak ezen irodához. Fiókja Bánát részére Vel-Bečkerek Aranyeva ul. 1. szám. 2523

Társat keresek helyben kisebb tőkével egy őriási értékű találmányom konstruálásához „Nagy zabás” jellegre a kiadóban. 2566

Gumibélyegzők bármilyen nyelven 24 óra alatt készíti Molnar Jozsef Subotica, Frankopanska ul. 25. (613. régi szám) Megrendelések a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvevz.

Olcson olvashatja

a legjobb és legújabb kiadást

könyveket

ha, SAVA MILADJEV könyvkereskedő SOMBOR kölcsön höngytárát veszi igénybe.

Ügyvédjelölt

két évi praxissal, szerbül tárgyal és fogalmaz, gépiró, magyar, német és román nyelvet beszéli, Din. 1500—2000 terjedő minimális havifizetéssel állást keres. Ajánlatok intézendők: Fixmann Lajos ügyvédjelölt Vrbsa, Bánát. 2555

Bartók Béla önmagáról

A nagy magyar zenealkotó Londoni bemutatkozása alkalmával a legkönyvebben értekelte az angol kritika és a közönség. Bartóknak már régebb óta óta nagyrabeszült és rajongói vannak Angliában. Személyes megjelenése alkalmából „Bartók-emlékényvet” adtak ki, melybe igen kíváló zeneszerzők írtak. Itt változta föl néhány nagy vonás-ban maga Bartók is pályafutását, amint alább kivetkezik:

1881 március 25-én születtem Nagy-szentmiklóson; az első zongoralekceket nál éves koromban anyámtól kaptam. Atyámban, egy mezőgazdasági iskola igazgatójában, nagy zenei képességek voltak. Nyolc éves koromban elvezetletem őt Nagyszőlőse kerületünk anyámmal, majd Beszterce-re, végül 1893-ban Pozsonyba. Mint kilenc éves fiú már elkezdtem zongoradarabokat komponálni, sőt 1891-ben Nagyszőlősen, mint zeneszerző és zongorista, be is mutatkoztam.

Ebben az időben a magyar vidéki városok közül Pozsony volt a legelőkelőbb zenei élete. Tizenöt éves koromig Erkel Lászlónál zongorázni és összehangtatást tanulhattam, másrészt néhány — mindenesetre kevésbé jó — zenei hangversenyt és opera-előadást is hallhattam. A kamarazene gyakorlására is volt alkalmam és 18 éves koromig a zeneirodalmat Bachtól Brahmsig — bár Wagnert csak Tannhäuserig — a körül-ményekhez képest kielégítően megismertem. Közben szorgalmasan komponáltam Brahms és a nálam négy évvel idősebb Dohnányi, nevezetesen annak Opus 10-é erős hatása alatt.

Elvégeztem a gimnáziumot és Dohnányi tanácsára Budapestre mentem. Ott a királyi zenei főkolen Thoman István (zongora) és Kössler János (zeneszerzés) tanítványa lettem. Itt voltam 1899-től 1909-ig. Lázasan írtam magam Wagner addig előttem ismeretlen műveinek, valamint Liszt zenei műveinek tanulmányozásá-

ra. Az önálló alkotás azonban ebben az időben teljesen parlagon hevert. Végre megszabadulva a brahmsi stílustól, Wagneren és Liszten keresztül a sóvárgott új utra találtam. Kézel két évig semmit sem dolgoztam és a zeneakadémijnál csak kitűnő zongorista-számba mentem.

Ebből a stagnálásból villámcsapásként rántott ki az »Allio sprach Zaratustra« budapesti előadása. (1902.) Az ottani legtöbb muzikus borzalommal hallgatta ezt a művet, de én végül megláttam azt az irányt, mely az ujjat rejtette magában. A Straussi parburúkra vettem magamat és újra elkezdtem komponálni. Figyelmem a magyar népzene irányult, illetve arra, amit akkor magyar népzene-nek neveztek. E hatások alatt 1893-ban »Kossuth« címmel egy szimfonikus költeményt komponáltam, melyet Lichter Hans Manchesterbe azonnal előadásra fogadtat el. Ebben az időben elkezdtem egy hegedűszonátát és egy zongorafőlősem is. Az első Fjtzner Rudolf Bécsben, a másodikit a Brill quartett adta elő. Ez a három mű kiadatlan. Ebbe a korszakba tartoznak még: az 1894-ben komponált »Rapszódia zongorára és zenekarra« opus 1., mellyel 1905-ben Párisban a Rubinstein-díjért sikertelenné pályáztam, továbbá az első Suite-m nagy zenekarra 1905-ből.

Eközben Strauss Richard nem sokat foglalkoztatott. Liszt újabb tanulmányozása elvezetett a dolgok lényegéhez. Főlismerem továbbá, hogy a tévesen magyar népdalnak nevezett dalok nem egyebek többé-kevésbébbé köznapias műdalnál, 1905-ben az addig teljesen ismeretlen magyar parasztmuzika tanulmányozásába fogtam. Kodály Zoltán élelétlása és ítélet-képessége megbecsülhetetlen irányítással és tanácsal szolgált. Ezt a kutatást, tisztán zenei szempontból kidolgoztam, csak magyar nyelvtérületen kezdtem meg. Később a kutatásnak tő és román nyelvtérületre való kiterjesztése következett. Mindezen pa-

rasztszene tanulmányozása azért volt számomra döntő jelentőségű, mert az addigi dur-moll-rendszer alól egyeduralma alól való felszabaduláshoz és végül eredményben a kromatikus tizenkettős rendszer minden egyes hangjának teljesen szabad kezeléséhez vezetett. 1907-ben a budapesti zeneakadémia tanárává neveztek ki és attól kezdve folklorisztikai tanulmányaim szabadabban követhettem. Kodály ösztönzésére még ugyanebben az évben megismertem Debussy műveit és csodálkozva láttam, hogy az ő dallamvezetésében is bizonyos népzene-nékel analog pantalonikus fordulók nagy szerepet játszanak. Használó törekvéseket találtam Igor Stravinszki műveiben is. Korunk tehát az egy-mástej legelőkelőbb fekvő földrajzi területeken azonos áramlatokat mutat fel: a muzenének egy frisse, az utolsó évszázadok alkotásaitól független parasztszene emelével való fejlődését.

Az én Op. 4 után írt műveim, melyek az éppen vázolt felfogást ipar-kodnak feltüntetni, Budapestten természetesen nagy ellentmondásokra talál-tak. Ahogy a harc kifeleződött, 1911-ben néhány fiatal muzikus, közöttük Kodály és én is, megkísérelte az »Új Magyar Zenetársaság« alapítását. Ez és különböző egyéb rosszul sikerült egyéni kísérletezés után 1912-ben teljesen visszavonultam a nyilvános zenei életől, de nagyobb buzgalommal vettem magam a zenefolklorisztikai tanulmányokra. 1913-ban Biszkára utaztam, ott és annak környékén tanulmányoztam a parasztszert. A háboru kitörése Magyarországra korlátozta ezeket a tanulmányokat.

Az 1917. esztendő a budapesti közönségnek műveimmel szemben való viselkedésében határozott változást mutat. Boldog voltam, hogy egy nagyobb művemet: »A fábló faragott királyfi« című zenejátékot Tango Egisto karmester gondoskodása révén végre zeneileg kifogástalan előadásban hallhattam. 1918-ban korábbi szinpadí műveimet, az 1911-ben írt egyfelvoná-

»Kékszakálu herceg vára«-t mutatta be.

Az 1918 őszére következett zavaros évek egyáltalán nem voltak alkalmasak valami komolyabb munka befejezésére. Azóta gondolom sem lehetett a folklorisztikai munka folytatására.

Egy új csodadoktor

— A hit is meggyógyít —

Londonból jelentik, hogy az angol főváros lársaságát néhány hét óta valóságos lázban tartja Coué nancyi orvostanár csodadoktor. Coué professzor ugyanis azt hirdeti, hogy a gyógyításhoz nem kellenek gyógyszer-ek. Elég a hit. Ha valakinek azt a gondolatot szuggerálják, hogy gyógyuljon meg s ő maga is teljes erővel hisz a felegyógyulásában, akkor a betegség valóban el is mulik. Természetesen, nem minden betegséget tud a professzor ilyen módon meggyógyítani. Ha valakinek hiányzik az egyik lába, azt semmiféle szuggerálással nem lehet kinövésztetni. Coué tanár nem alkalmasza a hipnotizmus szokásos eszközeit. Egyszerűen ránéz a páciensre s így szól:

— Rendben van! Ön egészséges!

Ezzel a formulával a napokban egy gyárosot gyógyított meg, aki évek óta izomremumbán szenvedett. Éjjel-nappal tühretetlen fájdalmi voltak a amikor az orvostanárhoz ment, a lépés-csón összeesett. Coué kijött hozzá, a szemé közé nézett, aztán elmondotta ismert formuláját. A gyáros felállott, kinyújtózott és örömprepsve kiáltotta:

— Egészséges vagyok, nincs semmi bajom!

De nemcsak betegségeket tud ilyen módon gyógyítani. Elhozta hozzá egy tíz éves leánykát, aki oly szenvedélyes tüzben hazudott, hogy szinte vélet-lenségből sem mondott igazat. Coué egy perc alatt kigyógyította. A leányka szülei azt mondták, hogy gyermekük azóta fanatikus igazmondó. Egy ficsuka nagyon rossz tanuló volt az

Hol vagy Péter?

Írta: BARTA LAJOS

Éjfélt után az apa félig felöltözve benyitott az ajtón és gyöngéden meglögyta a fiu vállát. A fiu felnyitotta fiatal alvásából szemét.

— Nézd csak a mamát! — mondta az apa és sírni kezdett.

A másik szobában az ernyő nélküli lámpa szétvetette sárga lángját. A fehér falak riadoztak a sárga világosságban és a hajnal rémületében. A padlón egy lány fekdült, nagy rongy-gyal vért mosott fel.

— Jaj! — kiáltott föl a fiu.

— A tődejből! — mondta az apa.

— Anya meghal? — Hiderség fagyott rajta végig, amilyet el se tudott gondolni soha még. Leike a megnyílt fenekeltenségekre látogott.

Künn, az ágyban fekdült az anya, arca nagy, sárga, viaszos fölt a vér-szenyes vánkoson.

— Kelj föl, fiam! — mondta az apa és megint sírni kezdett. — A Péter beteg, hajtsatok az orvosért.

— Péter, hajts! Péter, hajts! — kiáltotta a fiu és kivelette magát az ágyból.

— Szegény! — mondta az apa és megismogatta a fejét.

2.

Péter már a lovak körül tapogott a paraszt-udvaron.

Péter! Péter! Péter! Menjünk Péter, menjünk!

— Megyünk már, ifjúrka — és a görbes lovakra rakta a szerszámot.

— Csak menjünk, csak menjünk, Péter, a hideg láz rázza csuklóit.

Péter semmit sem szólt, csak mozgott a homályban, mely a Föld felett állt. Csak egy csillag vetett fényt Péter kopasz fejetejére és a bőrfölt világított. Arca elmerült a homályba és nagy szakállának bozójába. Péter lelke sem látszott, pedig lelkében nagy és forró szavak voltak:

— Jaj! Milyen végy egy asszony-nak! Micsoda egy jó asszony! De milyen világosuda jó asszony!... Megyünk már, ifjúrka! Megyünk már az orvosért! Nem is megyünk, röpülünk...

De Péter azt hitte, szája elég, ha kimondja belső, forró szavait. Ezeket a szavakat sohasem mondta ki Péter. Csak a lovakat kántározta. Kedves lova nem akarta sebitben szájába kapni a zablalt. Péter orron vágta kedves lovát:

— Bűdös!

Evvel mondta el a lónak, ami forrót és bensőséget a fínak akart mondani...

3.

Péter a szíj-ostorral megverte lo-vait, a fáradt lovak galoppa vetették sóvány testüket. Túnni kezdtek a homályba dől kis falusi házak. A ke-rekek perdültek, gyors ütemekben

előrevonaglottak a lovak.

De mi volt ez?

— Péter! Hol van még a faiu vége, Péter? Hol van még a nagy legelő, Péter? A nagy legelőn tul, hol az országot? Hol vannak a tarlok és a kukoricások, hol a tarlok, kukoricásokon tul, hol még az orvos, Péter? Péter! Péter! Péter! Hajtsd a lovakat, Péter! Szakadjanak meg lovaidd, de hajtsd a lovakat, Péter!

— Most jön csak az igaz! — tom-pán morgott Péter.

Ott fekdült az ingovány, rajta keresztül szekértörő az ut. Kéd az ingoványon, bukkácsol jajgat a kerék, köddé nyulnak, ólomná lesznek a lovak... A reménytelenség ágazik szét mozgásaikban... a rideg párákban szétterpeszkedik a halál...

— Péter, hajts!

— Itt nem lehet! — mogorván mondia Péter és a kocsiöcsre dobja a gyeplőszárat.

Ránéz a fiu Péterre, lelke kérdezi: — Hogy tudsz most ülni némán és mozdulatlanul, Péter? Rongyos kabátdoból istállószag dől, barom vagy, Péter, vagy gonoszlevő? Tuskó vagy, Péter, érzéketlen pensz?

Péterben készen álltak a nagy szavak:

— Hába minden, kedves jó ifjúrka! Itt nem hajthatok, édes ifjúrka! Mert akkor istráng szakad, tenelegy török! Hogy hozzuk el akkor az or-

vost annak a jó asszonynak, szegény ifjúrka?

Csak mikor a legelőre, a sima jó utra kitértek, káromkodott nagyot Péter: — Méknü csapjon abba, akj ilyen utat épít!...

4.

Most kezébe vette Péter a gyeplőt. Ott uja közt összefogta a négy száí szíjait. Nem mozdultak az ujjak, csak a szíj feszült Péter keze és a lovak között. De Péter lelke a négy szíjjon át a lovakba futott és azt mondta az állatoknak:

— Fuss, te ló, mert akarom! Futott a két ló, erejéből kikelten.

Csontjaik szétmozdulnak, vonalaik fantomokat dobak a homályba, Péter a szíj-ostorral mégis megverte két kedves lovát és csak szorosan fogta a szíjakkal maga és a lovak között. Péter lelke a szíjjon át mindjokban és jobban a ló testébe feszült:

— Fuss, te ló, mert akarom!

Fut a két ló. Testük előrelobog a zöld színekkel rénlő legelő fölött a fehér porban, lábuk vad táncba zavarodik, mint réplő idomok, csak szállnak előre...

Péter nem szólt, némán ült helyén.

Repült a két ló. Mert Péter lelke már régen feszült az ülésről. Ott feszült, ott szalad, ott libeg Péter lelke a lovakban... A derengő hajnalban, a harmatözött legelőn, az ut felhöző porában, lobogó sörénnyel, reszkető

iskolában, a legegyszerűbb dolgokat képtelen volt felfogni. A nancyi csodáember egy-kétre jó tanulóvá változott át, Egy sportember, aki szintén kezelte magát, azt állítja, hogy a kezelés óta bámulatos rekordot tud elérni. Több kiváló tudós nyilatkozott Coué rendszeréről és ezek azt mondják, hogy ennek a rendszernek valóban tudományos alapja van, egyáltalán semmi köze sincs a szelálmossághoz. Szuggeszciójával már Coué előtt is gyógyítottak és eredményeket értek el.

A kubista polka

Az a táncoszenvedély, amely két esztendő óta egész Európában végigviharzott, ezekben a hetekben nevezetes fordulóhoz érkezett. Csökkentet mag a szenvedély is, fajsang idején mintha kissé kitombolta volna magát, ezenkívül pedig mintha válságba került volna maga a tánc is. A shimmy-örületnek erős reakciója támadt, míg más irányban a modern tánc forradalmi újításokra készült.

A mai táncnak ezt a kétirányú fejlődését élénken írja le az egyik párisi újság. A hagyományos Mi-Carema alkalmból a párisiak hatalmas álarcosbált rendeztek a Nagy Operában és ezen a bálon szinte a történelmi hűségig tökéletesen rekonstruálták azokat az opera-bálokat, amelyekről apáink és nagypapáink oly sok élvezetes és mulatságos dolgot tudtak gyermekneiknek és unokáiknak mesélni. A régi szónokokt énekeltek itt, felhangzottak Nadaud, Beranger és mások daltai, ezenkívül pedig pontosan felújították a klasszikus Bal Mabille-t, összes polkáival, valcerjeivel, mazurkáival és quadrillejeivel. Általános az a reményű fűtők ehhez a bálihoz, hogy ezeknek a quadrilleeknek kecses és klasszikus pas-ja megállásra fogják kényszeríteni a shimmy száguldását. Arról nem érkezett még hír, hogy ennek a bálnak valóban meglelt-e a kívánt reak-

ció s hatása, de annyi bizonyos, hogy a párisi Nagy Operának ezen a báliján a tisztes idős hölgyek is feltelendő táncosokat találtak, mert hiszen ezek a régi óshajú hölgyek mindenestre előnyben vannak a mai fiatal nőekkel szemben azáltal, hogy ismerik a régi táncoknak nemes fordulatait.

Mialatt azonban a klasszikus bálok színhelyén a klasszikus táncok is fellélekedtek, alig száz méternyire a Nagy Operától, a Theatre Mogador-ban folytatják azokat a heti láncmatinéket, amelyeket ott a híres orosz Szaharovék vezettek be. Szaharovék között táncolt egy Caryathis nevű táncosnő, akinek legújabb találmánya: a kubista polka. Érdekes maszkkal a táncosnő

meghosszabbítja az állát, kubista miniatúra ruhát ölt magára, partneréről pedig egy hátul magas felemelkedő fehér tollal nyúlást, amely úgy hat, mint valami nyúlank pózna, amelyet dűledező fák és bokrokhoz szoktak támasztani, védvén őket szél és zivatar ellen. A közönség még vegyes érzésekkel fogadja a kubista polkát, egy-nemely renitens elem fűtőllyni is bálorkodik, aminek elmaradhatatlan következménye természetesen néhány zajos tetszésnyilvánítás. Az eddig érkezett hírekből úgy látszik, hogy a kubizmus egyelőre nem lesz új iskolája terpsichorának s egyelőre még nem veheti fel a versenyt az amerikai importtáncokkal, a jazz-band del és a shimmyvel.

Nemzetközi politika

Irta: SZENDE PÁL

A gónuai konferencia, amelytől könnyen hevülő ábrándos लोकok egy jobb kor hajnalhasadását várták, immár elkövetkezett. Ha a történelem az önnepi szónoklatok szövege után igazodunk, akkor nyugodtan hajthatók álomra fejünket, ami szépet és vigasztalót a mai megkínzott emberiség óhajta vár, azt csokorba fonva mind elmondták a megnyitó beszédekben. De mi a multban keserű tapasztalatok árán már megtanultuk, hogy a politikuskok szavai és tettei között annál szélesebb űr tátong, mennél nagyobb hatalom felett rendelkezik az az állam, amelynek a szónokló politikus a vezető minisztere. Azt is tudtuk, hogy a világot nem csupán kevés bölcseséggel, de egyuttal kevés jóakarattal is kormányozzák. Mindezek a régi tanulságok fokozott mértékben igazolódnak be, ha a legutóbbi eseményeket szemléljük.

A világ vezető államai között oly súlyos ellentétek forognak fenn, ami lehetetlen teszi a józan belátás felülkerekedését. A klasszikus szállóige szerint a görögök keserültek meg, ha a

fejedelmek esztelenségeket követeltek el. Ma a háboru alatt lerongyolódott országoknak kell megszervezniük azert, mert a hatalmas világbirodalmak — külsőleg szövetségben — egymás érdekei ellen törnek, a cselészv és kijátszás politikáját követik. Ebben a tekintetben a legsúlyosabb következményű egész Középeurópára nézve az az ellentét, amely Angliát és Franciaországot állítja egymással szembe. Ebben a nagy csatában alkudozói tárggyá válik a közép- és keleteurópai államok sorsa, jövője és boldogulása; vagy ami még sokkal rosszabb, ezeket az érdekeket a két nagyhatalom politikusai egymás ellen presszióképpen játsják ki s természetesen azonnal eljutik, mihielyt az ellenfél a tulajdonképpeni vitás kérdésemben engedményekre hajlandó. A közép- és keleteurópai népek tulajdonképpen sohasem tudják, hogy amikor valamely kérdésben reményeikkel és kívánságaikkal ellentétes döntés történik, vajjon nem ért-e el Franciaország vagy Anglia ezen az áron valamely régtől vitás politikai vagy

gazdasági előnyt Kisázsijában, avagy Afrikában. Ennek a politikának igazi virtuóza — csak éppen átkozottul kevés szerencsével — Olaszország, amelynek vezető politikusa a nyilvánosság előtt s a legkisebb szegények és nélkül változtatják állásponjtukat, mihielyt azt hiszik, hogy ezzel a manőverrel az ellenfelet a falhoz szoríthatják. Az a nyilt és titkos guerilla-harc, amely Poincaré és Lloyd George között a gónuai konferencia előkészítése körül folyt le s most a gónuai tárgyaló asztaloknál folyamatban van, már előre lefagyasztotta a konferenciához fűzött reményeket. Súlyos akadály Amerika tüntető lávölléte annál is inkább, mivel az elszegényedett Európa Amerika segítségére nélkül (alpra állani nem tud. Amerika ugyanazokban a kérdésekben, amelyek ráá nézve döntő jelentőségűek, ugyanazokat az eszközöket alkalmazza, mint az európai nagyhatalmak, de mivel az európai problémák neki nem fontosak, ezeket tárgyalogatásban nézi s ezért elkedvetlenül, sőt felháborodva fordult el a nagy-ántán európai politikájától.

Épp ily súlyosak az ellentétek a vezető államok között gazdasági kérdésekben is. A helyzet súlypontja Németországban fekszik, minden attól függ, vajjon a reáértő jövőtételi kötelezettségnek eleget tud-e tenni? Franciaország súlyos pénzügyi nehézségekkel küzd s ezért szükségre van arra, hogy ezeket az összegeket minél előbb megkapja. A francia kormányok elhitették a közvéleménnyel, hogy a német kárpótlás fedezni fogja a háboru összes költségeit és pusztításait. Mihielyt kiderül, hogy ily összeget behajtani lehetetlen, Franciaországban súlyos belpolitikai válság áll be, amely a jelenlegi pártviszonyokat teljesen felforgatja s esetleg forradalomra is vezethet. A francia kormány tehát mindent elkövet, hogy a német tartozást minél hamarabb behajtsa. Mennél többet és gyorsabban kell azonban Németországnak fizetnie, annál jobban esik a német

inakkal, tájétkosan, véres orrlyukakkal, ott rohan, ott száguld Péter lelke a lovakban.

Uj házak merevednek elő a derengésből, Péterben rengenek a szavak: — Most már ott leszünk! Kis lovaim, de jól jól viseltétek magatokat! Most azonnal ott leszünk, kedves, jó állataim! Azért mégis kell hogy megostorozzalak benneteket.

Ujra megverte szíj-ostorával a lovakat és durván nevetett:

— Ugy kell neki, mért nem lett püspök!

5.

Pétért ezen a világon senki sem szerette.

Tanítót nevelek a János fiunkból — mondta Péternek felesége, Eszti.

— Attól én még kóduasabb leszek!

— monda Péter.

— Maffia! — kiáltott rá Eszti.

— Ugy is jól van! — monda Péter és kifordult a házból.

Eszti mind gorombább lett Péterhez. Péter mindjobban magába húzódott.

Ha Péter valaminek ellene mondott, Eszti rögtön ráordított:

— Marhat Szamárl! Ostoba!

— Egyszer megvágom! — mozdultak föl izmai, de nem vágta meg soha, csak mindig kiment a házból és mindig jobban és jobban a maga bensőségségeibe zuhant.

Mondták neki jó ismerősei:

— Düb-düb ember lett belőled, Péter!

— Bizony az lett! — monda Péter. Odébbkerült az emberekől és nagy szakállt kezdett növeszteni magának.

Mint a bánat és a fájdalom lelkében, úgy dudvásodott a szőr az arcán. Nem akarta, hogy lássák arcán, mi van a lelkében, azért növesztett annyit szőrt magán. Nem akarta, hogy lássák, mi van a szemében és lesütve hordta tekintetét. Csak néha-néha emelte föl pilláit és akkor látszott, hogy szeme ijedt és a végtelenbe néz.

6.

János hazahozta a polgári iskolából utolsó bizonyítványát:

— Látja, kee, vén számár! — mondta neki Eszti.

— Már a lovakat is el kell adnom! — mondta Péter és csak némán kifordult a házból.

Akkor ő már nem úgy járt a földön, hanem csak úgy lebegett, mert érezte, hogy nem erre a világra való. Szakálás arcával, lehunytt szemével olyan könnyű, imbolygó járásúvá lett, mint aki a bánat és a hiábavalóság szárnyain a Mindenségbe készül elszállni...

János hazahozta tanítói bizonyítványát:

— Már a házat is el kell adnom! — Szakállal mind hosszabbra hagyta és

a vad szőr már a két szeme tájékát is egészen belepote:

— Háia Isten! — szólt magának belől Péter — hogy már egészen elvesztöm az emberi formámat. A beszédőtől ugys már egészen elszoktam! Magányos vagyok és elátkozott.

7.

János gazdag faluban jó tanítói állást kapott, megházasodott és saját lovain jött el az anyjéért:

— Maga is eljöhete! — hivta meg az apját János.

— Nem megyek! — felelte Péter.

— Mit szólna ahhoz a világh?

— Meglehetem, ha éppen akarod!

— Péter fölült a kocsis mellé az első ülésre.

Péter nem tudta, hogyan kell szépen enni.

— Tanuljon meg késsel-villával illedelmesen enni! — szólt rá az asztalnál János.

— Megtanulhatok — felelt Péter és nem jött többé az asztalhoz enni.

— Vésse le a nagy szakállát! Kész haramiavezér! — monda Péternek János felesége.

— Köszönöm a kitanítást! — és Péter kiköltözött a házból az istállóba.

János felesége kiküldte a lánnyal sáros cipőt Péternek:

— Tisztítsa ki, öreg! Uzeni a nagyság!

— Kitisztíthatom éppen! — monda a Konyvak Péter.

Kitisztította a cipőt és az asszony kúszóbré állította.

Mert Péter lelke nagy volt és olyan sokféleképp zengett, mint a dörgő és siró orgonák.

Akkor kiment a házból Péter és nem látta többé soha senki sem...

8.

Hol vagy Péter?

Merre vagy, Péter, az időben és Térben?

Anyámnak akkor te hoztad vissza az életet nagy szilaf akaraloddal és repülő lelkeddel, mely lovainak is szárnyat tudott adni...

Hol vagy, Péter?

Poraid azóta már feloszlottak a föld porában, de a szelek fölkaphták és természetességé dobhatják szét a Mindenségben...

Hol vagy Péter? Te, akit senki sem szeretett ezen a földön?

Tudd meg, hogy én szerettelek, Péter!

Hol vagy, Péter, akit senki sem értett meg ezen a földön?

Tudd meg, hogy én megértettelek, Péter!

Mikor a szelek zognak és a föld porában az emberek maradvékát sáprák a Térben, fötelelem homokomat és belekiflók az ordító szélbe:

— Hol vagy, Péter? Én értelek, Péter!

— Hol vagy, Péter? Én szerettelek, Péter!

márka, amj viszont Angliát érinti kellemetlenül. A márka árfolyamának romlása nagy mértékben emeli a német ipar exportképességét, mert a rossz valuta úgy hat, mint a kivieveli talom, a földközi kereskedő a maga jó valutájáért egyre nagyobb mennyiségű német iparicikket vásárolhat. A német ipar ennél fogva Angliát nem csak az egyéb piacokról szorítja ki, hanem az angol iparnak versenyt csinál a saját hazájában is. Németország mindegyik nagymennyiségű nyersanyagot vásárolt be Angliában és gyarmataiban. Minél jobban emelkedik az angol font árfolyama a márkaéhoz való viszonyában, annál lehetetlenebbé válik a bevásárlás. Szóval, Anglia a német márka eséséért mindkét minőségében érzékenyen megérinti. Ugyanez a helyzet Amerikára nézve is. Természetesen Angliában hangzott fel első ízben a kívánság, hogy a német kötelezettségeket megszüntessék, sőt a moratórium eszméjét is hangoztatják abban a reményben, hogy ilyenkor a márka árfolyama javulni fog és a fenyegető német verseny megszűnik. Áldozatot azonban az angol kormány hozni nem akar s az őt illető fizetésekről nem mond le, amj a franciáknak módot és ürügyet ad arra nézve, hogy a saját álláspontjukhoz ragaszkodnak. Eppen ily súlyos ellentétben vannak az orosz kérdést illetőleg is. Franciaország nem exportállam s ezért az orosz forgalom helyreállításától nem sokat vár. Arra helyezi tehát a fegyvert, hogy azt a sok millárdot, amit Oroszországnak a háboru előtt és alatt kölcsönzött, egészen vagy részben visszazakapja. Anglia tultermelésben tengő

Gondolatok a nőkről

Irtá: BAEDKER

Hogy minő véleményünk van a nőkről, az elsősorban attól függ, hogy milyen a feleségünk, vagy a kedvesünk. És különös (vagy: természetes?) — ezt a véleményt csak igen kevéssé befolyásolja az, hogy minő az anyánk, a nővérünk, vagy a leányunk.

A lírai költők nem egészen ártatlanok abban, hogy a nők olyan nehezen kezelhetők. Ezek a jó embekek a szeretetreméltó teremtsékeket kétezer év óta kényeztetik, rontják.

Minden nagy embernek — különösen minden nagy gondolkodónak és minden lángoló lelki költőnek — Krisztustól kezdve máig meg volt és meg van a maga női kísérete, udvara, háreme. Egy sereg rajongó, akik egy nemével a szerelemnek esküsznek a Mester szavára; reklámharsónáivá, dicsőségűrdetőivé lesznek a bálványoknak, s ha nem is értik meg teljesen, de forrón átérzik a tanokat, amelyek az imádot ajkáról elhangzanak, s asszonyos intuícióval megsejtik az üdvöt és fölfedezik az értéket, amely a tanokból feléjük lebben. A nőnek érzékeny kedélye, úgy látszik, fogékonyabb az igazán Nagy, a monumentálisan Eredeti iránt, mint a férfiak szkeptikus lelkelte. Nemesak a Nazarétimek, de Jean Jacques-nak, Voltaire-nek, Balzacnak, Goethe-nek, Nietzsche-nek, sőt Peter Altenbergnek is nagyobb női cortége-e volt, mint férfiadvara. Lehet, hogy a nő a Nagynak felismerésben zseniálisabb, — a szere-

ipára részére biztosítani akarja az orosz piacot, az orosz kölesőnkre pedig már keresztlet vetett. Ez a két irányzat folyton keresztjezi és ellenuloyzza egymást s végül nem történik semmi sem.

A döntő ok és a helyzet reménytelen volta abban rejlik, hogy a vezető államokban még mindig a reakció uralkodik. A függőben levő politikai és gazdasági problémák költésösön áldozatok nélkül meg nem valósíthatók; ezek a parlamentek pedig folyton újabb követeléseket támasztanak s a kormányok minden engedékenységét lehetetlenné teszik. A nyugati reakció hatása alatt Középeurópában is újult erőre kapnak a forradalom megdötte társadalmi osztályok és hatalmak. A Horthy-rendszer életét az angol és francia kormány nyit és titkos támogatása hosszabbítja meg; Ausztriában csak nemrégiben hagyták abba a köztársasággal szemben való ellenséges magatartásukat, Németországban pedig a francia kormány sokáig erőteljesen támogatta a bajor monarchista pártot, amely még ma is a német reakció főszlopa. Hogy a középeurópai gazdasági konszolidáció ily körülmények között holtpontra jutott, azon csodálkozni a mai körülmények között igazán nem lehet.

A helyzet tarthatatlansága annyira fozódott, hogy a gazdasági élet szükségletei minden rossz politika dacára utat fognak törni maguknak. A kormányoknak az volna a feladata, hogy belátással és jóakarattal ezt a folyamatot hatékonyan előmozdítsák. Ne ringassuk magunkat családásban eziránt. Kevés bölcsességgel kormányozzák a világot.

tenben és a rajongásban mindenestre az.

Minden érdekes nő valami költeményre emlékezteti az embert. Mert hiszen ő is az. Az egyik egy szonettre, a másik egy Lied-re, vagy chanson-ra, némelyik bordalra, mások balladáira, vagy elégiára. Van olyan is, aki egyenesen tragédiára.

Ha a nő nem ért meg valamit első szóra, akkor sohase érti meg.

A nők nagyon jól tudnak megítélni és fel- vagy lebecsülni egy ruhát, egy libát, egy szalonberendezést, sőt olykor még egy verset vagy egy férfit is. — de nőket soha. Azokat vagy tulbecsülik (ha tudniillik rajongnak értük), vagy pedig lebecsülik. Ha t. i. szeretik, vagy gyűlölik őket.

A boldog szerelmes rendszeren nőimádó, s a csalódott amorózó: nőgyűlölő. Ilyen gyöngye alapokon nyugszik a nőtisztelet is, meg a nőgyűlölet is.

A nő a tükrével szemben nem lehet közönyös. Vagy imádjaa azt, vagy haragszik rá.

A nőt, mikor a kedvese elhagyja, a tükör meg tudja vigasztalni; ha a tükre hagyná el hűtlenül, nem találna vigaszt senkinél.

A nőismeret! A férfiak egy része azért szereti a nőket, mert nem ismeri, a másik meg azért, mert ismeri őket.

A nő egyaránt nem érti a költő-

ket és a bölcsészeket, de amazokat szereti, mert sok szépet hall tőlük, ezeket ki nem állhatja, mert sok rosszat beszélnek róla.

Egy máskülönbön nagyon szociális érzékű uriember teljesen távol tartotta magát a nőmozgalmaiktól. Arra a kérdésre, hogy miért teszi ezt, így felelt:

— Nem tetszenek a feminista nők. Csinosabbnak szeretném őket.

Ez ugyan egyáltalában nem szociális szempont, de tagadhatatlanul van némi jogosultsága. Valamint annak is, hogy a szép nők — kevés kivétellel — nem vesznek részt a feminista agitációban és a suffragette-politikában. Ők jól érzik magukat a régi rendben, ahol egyenjogúsítás nélkül is ők az urak. Az egészséges politikai érzékük azt tanácsolja nekik, hogy maradjanak veszteg, s azt sejteti velük, hogy ők a feminizmus diadalával csak veszíthetnének.

Nekem meg azt mondta egy kívüllőn szép asszony:

— Füttyölök a nőemancipációra! Én megelégszem azzal a pozícióval, amelyet a szépségemmel és a kapcsággommal kivívtam. Minek vigyem harcba a szellemi tehetségeimet? Csak azért, hogy észrevegyék az inferioritásomat?

A legnagyobb hízégek, amellyel a férfinek a nővilágot megisztelet: a nőgyűlölet. S egyike a legsértőbb gorbomaságoknak, amikor egy férfi így nyilatkozik: »Én szeretem a nőket.«

Gyakran hallani társaságban: »Én a szőke (vagy a barna) nőket szeretem.« Meglehetősen tiszteletlen módja a nők iránti érdeklődés megnyilatkozásának. Nem hiszem, hogy valamire való nő meg ne haragudnék érte, ha hallja. Mert nem igen hangzik ez másképpen, mintha így szólna valaki: »Szeretem a vörös-bélű narancsot«, vagy a zöldes husu dinnyét«, vagy a »mágiához nőtt barackot«. Minden tisztességes asszonyban van annyi büszkeség, hogy nem óhajt tetsznie a hajának, vagy a bőrének a színével s egyéb bajainak az izével.

Valaki a nőket igen elmésen és nagyon udvariasan kerekhez hasonlítottta. Vannak, ugymond, köztük francia kerek nyílegyenes utakkal, architektikus fölépítéssel és stilszerű szabályossággal; és angol parkok tekerős utakkal, szabálytalanul szeszélyes vonalakkal, meglepésszerű rendellenességekkel.

En azt hiszem, az előbbieket becsültebbek, de az utóbbiakat érdekebbek.

RUFFE
főle csokoládébonbonok utólérhetetlenek

Swathmáry István:

Panaszos ének

Szobám fűtellen, foszlik a ruhám,
Reggel didérek, jázom delután,
Más dárúdozik, míg én kopolok,
Hja, így születtek mindig a dalok! . . .

Másokra néz a nők kacér szeme,
Rongyos kuruc bárd, jaj, hogy kellene? . . .
A szerelem divjától multa rég,
És Mammóné a legszép marialék.

Rednk típott lidéres éjjelen
S velünk vad kéjlet szívja szüntelen
A sárga Rém, a bomlott Pénz- király,
S a milliók melé idásan zihál.

Farsangi tánc, tivornyá most a föld,
S mérgező-pohár, ami számkunka tólt,
De haladokolnek bár nyomor-tanyán,
Szent, büszke hittel ezt sóhajtomad:

Hidda gyótrik, illúdzik fájunk,
Koldusszegényen ha meg is halunk,
A percnyi mámorat hadi habzója más,
Miénk a szent, örök feltámadás! . . .

Egy angol hölgy — a pápuák királynője

Különös és regényes sorsa volt Mrs. Elisabeth Mahony-nak, amint egy Sidneyben megjelenő lap, a Cape Times írja, Mrs. Mahony; angol származású nő, husz évvel ezelőtt feleségül ment Londonban egy mérnökhöz, akivel Ausztráliába költözött, Ausztráliában letelepedtek és egy alkalommal meglátogattak egy szigetet, amelyen pápuák laknak. A pápuáknak egy különös törzse él ezen a szigeten, az a törzs, amely oltatlan mésszel szalmaszőkére szinezi a haját, ami egészen sajtáságos kifejezést ad arcuknak, E látogatás alkalmával a mérnök tifózus lázban megbetegedett és az ottlevő orvos minden erőfeszítése ellenére sem volt megmenthető. A mérnök meghalt és a fiatal asszony egyedül maradt hátra özvegyi sorsban. Mit lehetett tennie? Sidneybe visszatérni nem volt semmi értelme, mert pénzügyi viszonyai a lehető legrosszabbak voltak. A pápuák viszont féltékenkt imádták, a pápua férfiak és asszonyok tédre-esve és mindenféle mozdulatlan kérelték, hogy maradjon közöttük s az angol hölgy ilymódon elhatározta, hogy, egyelőre legalább, a szigetet fogja lakhelyéül választani. Meg kellett jegeznie, hogy a lapudósítás szerint Mahony asszony magas és szép-termetű hölgy, nemes arcvonásokkal, amelyeknek sajtáságos fényt kölcsönözött korán megöszült hajának fehér-sége. A pápuák külön szép kunyhót építettek neki és a kunyhó előtt két benszülött állt őrt. A pápuák csakhamar elhatározták, hogy milyen okos dolgok műveltek akkor, mikor maguk között tartották Mahony asszonyt. Az angol hölgy megtanította őket arra, hogy mikén kell nyereséggel kereskedést űzni és csakhamar a sziget legtávolabbi végeiről is felkeresték őt a benszülöttek, akik hallották róla és akik tanácsot jöttek kérni tőle, hogy hogyan kereskedjenek.

Mahony asszony tisztelete egyre nagyobb lett a pápuák között, akik végül is törzsük királynőjévé kiáltották ki az angol hölgyet és reá ruházták az élet és halál jogát. Mahony asszony végezte el az igazságszolgáltatási teendőket s a pápuák ez elé az energikus és céltudatos asszony elé vitték összes panaszaikat. Méltóságos komolysággal intézi királynői ügyeit Mahony asszony s ma, amikor már harminc esztendeje uralkodik a pápuák között, benszülött altagyalói a legnagyobb tisztelet és elragadtatás hangján beszélnek róla.

SZLÁVY OSZKÁR

vas, szerszám és konyhaberendezési üzlet
kokszi és kovácszszen lerakat
Sombor, Fő-utca Telefon: 15. szám

Kocsmár Ferencz

diszitő-festő Subotica
III. kör, Vidákovič-ut. 20.

Elvállal templom, szalon- és egyéb szobafestést, mázolást, valamint e szakmába vágó egyéb munkát úgy vidéken, mint helyben. — Levelezőlap meghívásra tiszteletemet teszem.

2320

Utlevel vizumokat

külföldi konzulátusoknál napi küldőncjarral a legrövidebb idő alatt megszerzésre, podgyászbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina ul. 7.
Telefon 12—82.

Vojvodina főügynökség: Novisadon Rajić és Léderer, Wagner palota.

Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Železnička-utlica 3. Telefon 75.

Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra-utlica 5.

Žombolja: Transport D. D.

Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I.

Somborban a

Kultura

vesz fel hírdetéseket a
Bácsmegyei Napló részére.

OLUB
LEQJOB
MULE,
DOUBLHARDVATER
KÉPVISELET ÉS RAKTÁR
A. ROMANO
ZAGREB: AKADEMIČKI TRG 8

ČUKOVIĆ és TÁRSA
BEOGRAD, GRAČANIČKA ULICA BROJ 12.

NAGY VÁLASZTÉR

tavaszi kézműáru és
textilárukban és
férfiruha szövetekben.

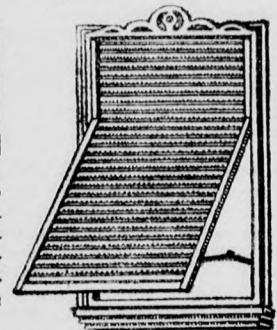
ELADÁS CSAK NAGYBAN

ROLLÓ-GYÁR

N. SRNIČ OSIJEK II.

szállít minden mennyiségű acélredőnyöket, faredőnyöket (Esslinger), deszkaszalukat, szőtt farollókat és gradli-rolókat konkurencia nélküli árak mellett. Kérjen azonnal mintát és árjegyzéket ingyen és bérmentve.

— Képviselők mindenütt kerestetnek. —

GLOBE

CSAPÁGYFÉM
VASGERENDA
VERMOREL

RENDSZERŰ PERMETEZŐ ÉS MINDENMŰ VASÁRU

NAGYBAN KICSINYBEN

ROSENFELD TESTVÉREK

SUBOTICA, TELEFON 123, 357, 841.

Kábelgyár Részv.-Társ.

BRATISLAVA (POZSONY)

Képviselet és bizományi raktár:

LOKER VILMOS ELEKTROTEHNIKAI VÁLLALATNÁL
NOVISAD, KRALJ PETRA ULICA 27.

ALAPITVA 1902.

TELEFON 229

NAGY RAKTÁR az összes szigetelt HUZALOK és KÁBELEK, dinamó-huzalok, csupasz vörösréz huzalokban, szigetelő csövekben, porcelánszigetelők és az összes szerelési anyagokban, csillárokban, elsőrendű minőségben. Pontos kiszolgálás! Nagyban gyári árak!

KLEIN GÉZA

fűszer- és gyarmatáru nagykereskedése
SUBOTICA.

Standard Oil Company of New-York suboticei lerakata. — „Camel” leve jegyű amerikai petroleum ládákban vagy költsön vashordókban. Amerikai gépolaj. Amerikai cilinderek. Amerikai benzín. Amerikai gázolaj. 2167

Mander Brothers angol valamint saját gyártmányú lakkok; hollandi tenolaj kence, francia és görög terpentin olaj, földi és vegyi festékek.

ALAPITOTT 1891-ben.
TELEFON: 55. SZÁM.

A bibliás emberről

— A suboticei irásmagyarázó —

A volt Bajza-utca egyik házának kapuja fölött a város sok lármás, hangos üzleti forgatagában, a temérdek kiabló cégtábla között, csöndesen és egyszerűen húzódik meg egy kis sárga tábla. Nagy biblia rajta a közepén és az örök világosság ragyogó fényében evangéliumi idézet:

„Kutassátok az írásokat, mert abban van az örök élet

János evangéliuma V. 39.”

Szokatlan ez a szentírásból vett idézet itt az Agina ulica 9. számú házának falán. Az egész kis utca is olyan furcsa, csöndes itt néhány lépésre a városháza mögött, áll pár pillanatnyira a hangos élet tilkekedésétől. Husvét hetében, nagy-péntek napján, sokszoros erővel növekedik naggyá a szerény kis tábla bibliai idézete és a misztikus ismeretlen ellenáthatatlan erővel vonz be, hogy megtudjuk, mit hirdet ez az egészen szokatlan felírás.

Az irásmagyarázó

Benn az udvar egyik szerény bejáratán egy kis tábla: „László Dezső”. Az üveglapon keresztül hangok szűrődnek ki a nap sugaras tavaszai udvarba, hangfoszlányok inkább: „... a szentírás tanítása szerint... Valaki tanít, magyaráz odabenn. Elfogóda kopogtatok az ajtón és benyitok a szobába. Egyszerű, szerény kis szoba. Egy agy, egy szerény és sok-sok vastok folians mindenütt. Az asztalnál ketten ülnek: László Dezső, az irásmagyarázó és egyik tanítványa. Biblia fekszik mindegyik előtt és egészen elmerülnek az egyik ünnepi szakasz magyarázásában. László Dezső a bibliás ember, még fiatal, nem lehet több harminc esztendőnél, szelid két szeméi Krisztus archól révedeznek álmatagon. Az első impresszióm, hogy nagy fantasztával állók szemben. Csodálatosan jól van tájékozva mindenről, azonnal tudja, miért jöttem és az asztalán a vastag foliansok között ott fekszik a „Bácsme gyei Napló”-ból kivágva a nagyheti elmélkedés, amit az evangéliumi szakaszával hasonlít össze. Krisztus-szakáll a profétákra emlékeztet és amikor beszél, csodálatos, szuggesztív erő cseng ki a halk monoton szaváiból.

„Jöjjen el a te országod”

— Mi, a szentírás terjesztői — mondja — azt hirdetik, hogy a Messias már elfött és most fog bekövetkezni az Irás szava, hogy eljön Isten országa. A gyilkosok tetőpontját érte el a világháborúban, amelynek rémségeit előre festette látóki szemekkel Krisztus Máté XXIV. könyvének 15. szakaszában, amikor a „pusztító utatlatosságokról” beszél. Dániel könyve is előre adja az egész világtörténelmet és az egész evangéliumi tanítás alapján elérkezett most végre az idő, amikor a gyilkosok sötétsége után feltámad az emberek szívében az igazi világság, a szeretet és testvériség világossága. Most fog megvalósulni az emberi közösség, amit János jelenésének 17. része tár elénk és amit valósan talán úgy lehetne kifejezni, hogy nincs már messze az európai egyesült államok megalakulása.

A szentírás 543 nyelven

— Hogy ezt elérjük, a szentírás terjesztése a főcélunk. Ez már el is érte azt a fokot, hogy a mohamedánok és az indiai néptörzsek is várják már az örömdetes hirt, amely Isten országának eljövételéről szól. Minden felekezetnek

és minden fajnak meg kell kapnia Isten akaratából a közös kincset: a szentírást. És hogy az irás szava mennyire elhatolt már mindenüvé, azt misem bizonyítja jobban, mint hogy eddig 543 nyelvre fordították le a bibliát.

És bizonyítékul mindjárt meg is aján-dekóz a bibliás ember egy angol bibliatársulat kiadásában 1921-ben megjelent könyvvel, amelynek „The gospel in many tongues” a címe és amelyben csakugyan 543 nyelven van meg egy idézet a szentírásból. Fantasztikus irás-lekelt sorakoznak egymás után a latin, germán, ciril írásközött és a török meg arab íráselektől kezdve a kínai és japán akabákomokon keresztül, egészen a hinduk fantasztikus betűig, 543 nyelven hirdeti ez az idézet, hogy az evangélium szava eljutott már minde-nüvé, ahol emberek élnek.

Az adventisták hirdetik az Irást

— A mozgalom — magyarázza to-vább a bibliás ember — Amerikából, Német- és Svédországból indult ki és legkíválób uttóról Miller Vilmos, Long-borough, White George és Lanelles. „Adventisták”-nak neveznek bennünket, mert az „eljövettel” hirdetik. Ma már mintegy százezer adventista van a vilá-gon és számuk a szentírás terjedésével és megértésével egyre szaporodik.

Husz millió biblia — egy év alatt

Az Irás magyarázásán kívül még csak a szentírás terjesztésével foglalkozik a suboticei apostol. Falura jár és árusítja a bibliát a nép egyszerű gyermekei kö-zött. Könyvkereskedőnek nem szívesen ad bizományba bibliát, mert ezek, mint mondja, nagy haszonnal árusítják tovább. Nekik pedig az a célja, hogy minél olcsóbban jusszon el mindenkihez az Irás. Főképpen a falu egyszerű gyermekei ves-zik a bibliát — mondja —, a város bűneiben vonagló emberek kevésbé. De hogy mégis mennyi bibliát vásárolnak napjainkban, arra jellemző az a statisztika, amely szerint husz millió biblia fogyott el a múlt évben a világ külön-böző részein.

Szakítás az egyházakkal

— Zsidó voltam... — feleli kérdésemre a bibliás ember és amikor kérdőn tekintek rá, megmagyarázza, hogy az adventisták szakítanak minden egy-házzal és csak a biblia tanításait fogadják el törvényül.

— A tizparancsot alapján a biblia tanításai szerint élünk és ezért vagyunk valamenynyen vegetariánusok — folytatja — mert állat húsát nem szabad enni. Ugyancsak ezért tartjuk meg ün-nepül a szombatot, bármilyen felekezethez tartozunk is azelőtt. Mert a mi sorainkban minden felekezet képviselve van, olyanok, akik azelőtt a katolikus, zsidó vagy evangélikus vallást követték, egyesülünk a biblia magyarázásában. Ézert nincs is külön templomunk, mert amint Krisztus maga köré gyűjtötte tanítványait, úgy valljuk mi is, hogy nincs szükség köből épített templomokra, mert a templom az emberben lakozik.

„Nincs joga senkinek embert ölni...”

Kérdéseimre elmondja még László Dezső, hogy suboticei születésű, itt vé-getzte el a gimnáziumot és dr. Singer, neházi zsidó rabbi volt az első tanító-mester. Miután nagyon szerette a zenét, érettségje után a budapesti Zene-akadémia növendéke lett. Hubay tanítványa volt, azonban — mivel közben a biblia magyarázását tűzte ki életcéllül — 1912-ben közvetlen tanári vizsgája előtt abbahagyta zenei tanulmányait.

A háború alatt neki is be kellett vo-lulnia, azonban nem volt hajlandó fe-gyvert a kezébe venni már a kiképzése alatt sem, mert a biblia tanítása szerint nem szabad embert ölni. Ezért aztán a magyar hadbírószág elítélte és három hó-napig volt a budapesti Alkotás-utcai lakatnyában kenyéren és vízen bezárva. A börtönben aztán a rabok közt hir-dette az igét és nagyon sokat meg is

nyert közülük tanításának. Mikor aztán a katonai hatóságok látták, hogy tehe-telencen a fanatikus emberrel szemben, szót a befolyásolja katonai-társait is, — elbocsátották a szolgálatból.

— Nincs joga senkinek embert ölni — mondja fanatikus hittel a bibliás em-ber — addig, amíg nem tudunk életet adni.

A bibliás ember tanítványai

A háború óta itt él Subotican László Dezső és van már több tanítványa. Az egész ott ül vele szemben, mialatt be-szélgetünk és néha-néha halkán közbe-szól. Időközben alázatosan bekopog egy másik tanítvány, egy idősebb ember. A zsebéből elővesz egy bibliát és megille-tővé hallgatja tanítómesterének szavait.

— Neni vagyunk még sokan — magya-rázza a bibliás ember — mert csak olyanok tartozhatnak gyülekezetünkbe, akik le tudnak mondani minden bűnös szenvedélyről. De azért a biblia-magya-rázatokra sokan járnak ide hozzám, fő-képen fiatalok és munkások, akik hisz-nek a jobb jövőben, akik szeretnek tö-reknedni, akik keresik az élet utját és hisznek az Isten országa közeli eljöv-telében.

A hangja meggyőződen cseng, a szeméi lángolnak a hit tüzeiben, a tanítvá-nyok ájtatosan hallgatják a szük kis udvari szobában... (l. f.)

A magyar nyelv kincsei

— Révész Ernő hagyatékából —

Felálmadó szent tavasziasság szil-talja az életre meleg napugarait. Reggel van, csöndes, lehalkult reggel. Az ablakon szépen süt be a nap. A könyvtár-székényre ajtója még össze-csukolt. Fletek, világok, agyak kiéle-mződése sorakoznak halkán az ólom-betűk élettelen sorában. Ibsen, Shakespeare, Goethe, Schiller, Arany, Vörösmarty. Az Ember, A művészet, mind ide álltak a reggeli raporatra. A falakon meleg, nyári színekben élő portrék. Az asztalon, vastagon, négy pirosfelekes könyv lapjai suhognak egy meghalt magyar író befelé éléséből kiáradó tüzekről.

Révész Ernő naplója. Jogász és ügyvéd volt. Ez volt a kenyeré. Subo-tican él és itt halt meg, — ez a tra-gédiája. Lent a lelke mélyén az intri-tív erők nagy máglyája égett. Az élet, a kenyeré utáni véres hajszá so-kat lopott el belőle. De Révész Ernő megmaradt mégis annak, amire a sorsa predesztinálta. Révész író volt. Fiatalabb korában számos magyar lapnak volt a munkatársa. A Fővárosi Lapoké elbeszélő, aranyos lelkű szerkesztője, Vadnay Károly, kinek lapjában verseket, epigrammákat, gúnyos költeményeket írt, különösen kedvelte. Számos novellája jelent meg a budapesti lapokban, 1890-ben egy verses kötetet fordítja magára az írodalmi körök figyelmét. „Uton ut-ófény” című novellás kötetét feltűnőst kellett. Amit ezek után írt, azok az írásai nincsenek összegyűjtve.

Az élet meghokantotta. Egy nagy könyvtárszoba, nyugalmas, csöndes élet utáni vágyás annyiszor ragadták meg a lelkét. A muza jöttét ráncolatlan lélekkel fogadni. A sárga napló-lapok közül annyira kisir ez a vágy. Az idegesen megrögzített betűk alatt az emberi tragédia nagy perspektívá-jára terül el. 1890-ban kezd naplóját írni, 1894 januárjában hirtelen meg-szakadnak a napok betűs megrögzíté-sei. 1910 május december 24-én utoljára fogja kezében a tollat. Kará-csonyra még tüzes agyában fellángol egy néhány gondolat, A Bácsme gyei

Napló akkori karácsonyi számában írja.

„Amikor az ember azért horója az orrát a felhők felé fordítva, mert hányatt kénytelen fekdüni, különös képen, ha ez az ünkenytelen fennhőzása hetekig is eltart, dologtalan napokon, álmatlan é-jzakokon ugyan alaposan kitanulja min-den emberi dolog hiábavalóságát.

Rájon, hogy az egyén akit isteniteni szeretnénk néha másba — legfőként magunkban — rájön, hogy az egyén a véletlen vak játéka.

Belátja, hogy ahol a navalya kezdődik ott véget ér a filozofia és, hogy az ember legjobb két barátja a felesége meg a morium. Ime ezek a derűs gondola-taim karácsonyra. Szabadkán, 1910. de-cember 24-én.”

Azután Révész Ernő hetekig lekiált agóniában, mintha az utolsó nagy je-lenetre készülne.

A szép sorból egy másik könyv ke-rül. Sárgás széles lapokon lila tintá-val írott sorok. A puszták, az alacsony nádfelekes házak kurtaszavú ember-inek furcsa szavakba töltözöttet lét-lig-sai, Paraszt mondások, amelyekből kis emberek bálmuló nagy szemé a dolgok subnanciájának naivan való meg-látása érzik. Nincsen hozzájuk kom-mentár, egy kirtelték Révész Ernő tolla alá, amint a muskátlis ablakból kivirágzott, amint a nyáriék su-hógsa alatt kinőtztak a szájból.

>Cirmos szegfű.

A pünkösdi virágzás bársnyosságát sejtető meghatározása ez. A kasza, kapa nyélen kidurvult paraszt ujak finomán simítják meg a szegűi sar-mat és gyerekesen mondják el ebben a megnevezésben jóleső érzéseiket.

„Szent szilva, de sok isten van a fán.” Tréfás csodálkozás.

„Pénzre kel, pénzre fekszik, mint a bikaborjú.”

Sokat kereső ember.

„Az ember látszik rajta rossz bicská-val borotvát.”

Nagy kamatokat szed.

„Feszt, mint két csutka egy zsákban.”

„Ha az istennyi lecsapokodna a földre és mindig csak a jókat csapokná, minden ember megmaradna.”

„Legeltette a fűvet mielőtt széna leu-ne beléle.”

Adósságot csinál a jövő évi termésre.

„Az asszony szemé fényesre köszörü-lődik a látásán.”

Pörge kalapos, rámás csizmás paraszt legény, kin örömet nyugszik a lány szemé.

„Ilyet nem mivel legüzik állat (embőr). Kerestelen fával verte el.”

„Huncut ember jár a kend csizmájába.”

„Olyan kőd ereszkedett a hogy, nad-rágóssájját lehetett beléle hasítani.”

„Ákkorát csokolt a kezefején, mint egy papucs.”

„Csunya a felesége, amilyen virágot szakajított olyan szagol!”

„Pofon néz fixiroz.”

„Rátáblázták a homokomra, onnét pe-dig a kutya le nem nyalja.”

„Padra tették a csizmáját” (meghalt).

„Olyan szép ez a menyecske, hogy a nap is megáll rajta.”

A lila sorok féltékeny megnállnak. A lap elején megszakadnak, felül a közepén 43-as szám áll.

Révész Ernő finomán rezonáló dob-hártáján tovább nem remegtek a pa-rasztész irrodalmat szülő hangjai.

Kis irkalapos füzet, az idő megfaki-totta a tinta színtét. Négy-ötösor epigrammok:

EGY PROKATORNAK.

Mást se tettél, kímelted

Ami benned ösztön.

Mert, amint a világra jöttél

Színi tudtál rögtön.

AZ ASSZONY INGATAG.

Ingatagság sokat gáncol

Bűne ez az asszonynak.

Am elnezem egy esetben,
Hogyha én felem inognak.

A SZENVEDÉS.

A szenvedés tisztító tüz,
De korántsem a gyöngének.
Az ére tisztul a kohóban,
Szalma száalak mind elégnék...

Nincs tovább az irás, a nagy kéz
csontos szoritása megállította a tollat.
Fakó írások, hirtelen feljegyzett gondolat-fosztlányok telítik meg a lapokat.
Egy magában vergődő égés apró kis lángnyelvei.

Egy öszbevegnyült hajú asszony finom ujjai alatt zizegnek tovább a lapok.
Az élettelen sorokból egy ember élete rakodik össze előtte. Az apa, a férj.
Könnyelábadt szemében a múlt ég, az övé, meg a vele együtt az életutjait taposó ember visszakönyörgése.

A vaskos könyvek, a kis irkafüzetek szegénylősen becsukódnak, arvatlanul kezek előtt mintha jobban elhalványodott volna tintájuk fakósága.
Amint ott az asztalon fekszenek szótlanul, némán, titkosan egymásra borultan, mintha egy rövid pillantásra egy emberleltre fellobbant vergődés, keresés, akarás sirhanthaj lennének. (gyi.)

(* Ab Első Horvát Takarékpénztár suboticeai fiókjintézte közli, hogy az intézet a napokban fiókjintézetet nyitott Skopljében (Uzskub), amely foglalkozni fog az összes bankügyletekkel.

(* Állatorvosok és gazdálkodók figyelmébe! Biztos hatású védőoltóanyagokat és gyógyító szérumokat, ugymint: sertészsész, lépfene, sertésorbánc, baromfikolera, vérhas, mirigykór és minden más fertőző betegség ellen, valamint egér-irtót termel és szállít a hlyugoslavenski serum zavod d. dh. Zagreb, Bienicka cesta 21. Tel. 14-45. Sürgőnycim: >SERUM. Tanácsadás, diagnózis, laboratóriumi vizsgálat díjmentes. 1881

(x) Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendel Wilsonova-ulica 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeknek délelőtt 9-11-ig, bőr- és nemi-betegségeknek délután fél 3-tól fél 5-ig és fél 7-től fél 8-ig. (Salvarsan-oltások vérbajosoknak).

(*Fűzőkülönlegeaségek Dimitrijević Juliskánál Subotica, Skotus Viatoraulica 10. Főpostától 4-ik ház.

(* Eredeti bécsi kabát-, costumé- és ruha-modelleket elad és készít Ehrenfreund női szabó, Sombor, 2177

(* Gifra nyomorság. Énekes színmű, játsza: a Suboticeai Műpártoló Kör husvét első napján este 8 órai kezdettel és husvét hétfőjén délután 4 órai kezdettel a városi színházban Csiky Gergely e nagyszerű művét. A kör kitűnő tagokkal gazdagodott. A darabban mintegy 20 szereplő vesz részt. Jegyek már kaphatók a kör helyiségében. 2424

(* Dr. Váli Dezső orvos hazaérkezett és rendeléseit ismét megkezdte.

(* Kereszek megvételre használt jügoszláv bélyegeket minden mennyiségben a legmagasabb árban. Hoffmann Subotica, Harambasicseva-ul. 12. Posta fiók R. 1999

(* Dr. Munk Ártimr orvosi rendelője V., Sava Tekelijo-put 29. (a gyógyszerárral szemben.) Rendelés: női- és helbetegek részére 8-10 és 2-4-ig. 2390

(* Hány óra? Tizenkettő, Györünk a Fiersthez ebédulaj, 2366

(* Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemi betegek részére. Rendel délelőtt 7-9-ig. Délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrillmetoda-tér 12. I. emelet, Vojnich Piroška-féle ház.

(* Emésztési zavarok. A budapesti izraelita kórházban szerzett tapasztalatok szerint a >Ferenc József< keserővíz nagyon kimétesen és biztosan hat. 611

Szanatórium és vizgyógyintézet Dr. Heiszler
Subotica. Telefon 406.
a Vajdaság legmodernebb sanatóriuma
sebeszt-, nőgyógyászati-, szülészti-, bel- és idegybetegek részére. 2477

Függőnyöket legszébbben legolcsóbban tisztít

Husvéth István
kelfestő és vegytisztító gyára Sombor, kékfestő gyáráról kérjen mintát és ajánlatot

A legdivatosabb halcsontnélküli, bebujós, gummibetétes füzök és melltartók eredeti modellek után a legfinomabb kivitelben készülnek **Steinné Schaffer Margit**nál Subotican, Karadzičeva-ul. 7. (Bárány szálló melletti utca).

Végrehajtók és iparosok részére nyomtatványok és irodai felszerelések legolcsóbb beszerzési forrás
Jurics Gerónél Subotica
Városi székház. 2161
Lövy trafik.

Hasfüzöket
orvosi rendelésre, füzöket, gyomorszorítót, mell-tartót és egyenes-tartót (Gradhalter), legelegánsabb kivitelben készít, ugyszintén tisztítást és javítást elfogad
VIRÁG LEONTIN
Alexandrova-ulica 11. sz.

Állatorvosi vezetés! Állami felügyelet
PATRIA
SZERUMTERMELŐ-INTÉZET BEOGRAD-SUBOTICA
VÉDJEGY.
SÜRGŐNYCIM: PATRIASERUM SUBOTICA. TEL.-SZÁMOK: BEOGRAD 472. SUBOTICA 60.

ÉRTESÍTÉS.
Értesítjük az igen tisztelt állatorvos urakat és a gazdaközöniséget, hogy suboticeai intézetünkben az alább felsorolt szérumok és oltóanyagok termelését megkezdtük.
Termelünk a következő állati betegségek ellen szérumot, illetve vaccinát, u. m.: Lépfene, sertésorbánc, sertéspestis (véz), sertéssepticaemia, baromfikolera, petecskór, mirigykór, járványos elvetélés (abortus), sercegő-füszk, tüdőb és ujszülöttek vérhasa ellen.
Diagnostikai szerek közül termelünk tuberkulit és ophthalmint.
Irtószerek közül: „Murin”-t házi és mezei egerek és „Ratin”-t patkányok irtására.
A felsorolt oltóanyagok, diagnostikai és irtószerek forgalombahozataláról, amely rövid időn belül be fog következni, a m. t. állatorvos urakat és a gazdaközöniséget kellő időben értesíteni fogjuk. 2368

GROZIT
KAUKUSK ASZFALT KOMPOZICIONAL BEVONT SZAGTALAN BÖRFEDÉLLEMEZ ERŐS TARTÓS VÍZHARTALLO
CSAK EZEN CÍMREVEL ELLÁTOTT FEDELMEZET FOGADJON EL! SVARTLA-BEOGRAD
ASZFALT ÉS BÉRTÁNY KÉSZÍTÉSÉRE KÖRÖS
Beogradi Aszfalt és Kátrány Vegyitermekk gyára Beograd, Vuk-Karadjic 6. Telefon: 806. Sürgőnycim: GROZIT BEOGRAD.
GYÁRTMÁNYAI:
Grozit börfedellemez, — aszfaltlemez, kátránylemez aszfaltelzsigetelőlemez, — köszénkátrány, karbonium, facemen, szurok vaslack, aszfalt, bitumen stb., stb. 2499

TELEFON 111. SZ.
Eladó egy jókarban levő 18124 MOOS-PARIS GYÁRTMÁNYU
AUTÓ
ENGLER JÓZSEF FAKERESKEDŐ SUBOTICÁN.
TELEFON 111. SZ.

Férl és női ruhákat 100 év óta fest és tisztít

HUSVÉTH ISTVÁN
kelfestő s vegytisztítógyár SOMBOR
kékfestő gyáráról kérjen mintát és ajánlatot.

Valódi Erényi **DIANA** sósborszesz
Minden gyógyszerárban, drogeriában és jobb üzletben kapható.
Kis üveg ára K 18.—
Közép üveg ára . 50.—
Nagy üveg ára . 100.—

Törv. védve. tékleten utánzatoktól
A valódi „Erényi Diana-Sósborszesz” minden házbán nélkülözhetetlen. — Övöközünk érten. —
Forgalomba hozza: JÜGOPHARMACIA R.-T. DIANA OSZTÁLYA ZAGREB, PRILAZ BR. 12.
Vezérképviselet és főlelakat a Vojvodina részére:
Koródy Lajos és Tsa Novisad.
Vizszonteladókna nagy engedmény! Kívánatra árajánlatot küldünk!

Az S. H. S. királyság vasutállomásainak jegyzékét
a régi és új nevekkal, a vasutvonalak kilométermutatóját
35 dinár beküldésé ellenében azonnal szállítja a Minerva nyomda Subotica.

Építkezők figyelmébe!

Építkezésből visszamaradt, új modern ablakok jutányos áron eladók. Vöröstenyöből készült, teljesen felvasalva a következő méretekben és mennyiségben: 2-150/200, 3-11/200, 6-90/200, 2-50/200, 2-90/190, 1-50/190 **HEXNER SAMU** fakereskedőnél, Sombor. Ugyanitt cement nagyban és kicsinyben kapható 2482

ELADÓ

gáz és gyógyfürdővizet szolgáltató ártézikut. Jugosáviában, Tamerin község központján 1600□-él telken van a kut és anyagi gáz szolgáltató, hogy egy 20 lóerős motort állandóan éjjel-nappal üzemen bír tartani. Bármely időpontban üzemen megtekinthető, a tulajdonostól ott helyszínen meg is lehet venni. Ezen gépet bármitlyen üzeme lehet használni minden fűtőanyag mellőzésével. Soós Károly St. Becej Kópolna-ut 25. 2305

Dr. Dane Mogan kr. javni bilježnik u Našicama

Oglaš.

Na molbu g. Julijusa Maulwurfa protokolirano trgovca sa žitaricama u Našicama odredjujem temeljem § 347 trg. zakona javnu dražbu jednoga vagona defektnog kukuruza kupljenog od Bele Holczera trgovca sa žita ricom u Subotici, nalazećeg se u 133 vrece na kolodvoru u Našicama za dan

18. aprila u 10 sati prije podne

na kolodvoru u Našicama.

Svaki dražbovatelj imade prije započete dražbe položiti u ime jamčevine na ruke kr. javnog bilježnika iznos od 10 000 K.

Dostalac imade robu odvagau odmah isplatiti i u vlastiti vrećama odmah odbaviti. Biljegovinu od kupa nosi dostalac.

U Našicama, dne 11. aprila 1922.

Kr. javni bilježnik:

Dr. Dane Mogan.

2554

Nagy szerémségi gyári vállalat,

mely kbl. 1000 munkást foglaltoztat, keres gyári kantinja átvételére alkalmas, kaucióképes és hozzáértő kantineosi, ki a hivatalnokai konyhát is ellátná. Lehetőleg oly egének jelentkezzenek, kik szerb, magyar és német nyelven is beszélnek és a szükséges felszereléssel is rendelkeznek. — Ajánlatok „KANTINOS” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők.

Rejtvény.

Mult heti számunkban közölt rejtvény megfejtése

Telepatia.

Helyesen megfejtették 459-en.

Fenti rejtvény megfejtői között könyvjutalmat sorsolunk ki.

Könyvjutalmat nyertek: Gjorgjević Sreten Beograd, Klemes Ferenc Novisad, Kanitz Ella Vel. Kikinda, Székely Ferenc Subotica, Havas Jenő Vršac, Gligojević Desanka Subotica, Varga Károly Subotica, Lang Endre Senta, Delić Olga Pančevo, Naunović P. Gruž.

Üvegcsiszolás, tükörgyártás, tükörjavítás és rézfoglalás
Alba Novisad, Kamenička 15.

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA 000000 TELEFON 190.
Iroda: Városi bérpalota. Kötélgár: Sental-put.
Alapítva 1902. 000000 Táviratcim: Kenderlipar.

PONYVA**ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS**

Ajánl: Lópokrócokat, tűzoltó és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindenemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

Kaphatók nagyban és kicsinyben mindenféle **hentesárúk** és különféle nyers-husok. Vidéki megrendelések is elfogadotnak és pontosan eszközöletnek **Korhecz Gyula** villanyerőre berendezett hentesáruhárában Subotica, Főter (Hitelbank palotában) — — — 1795

KERESÉK

2550

állandó munkára

MODELL-ASZTALOST

jó fizetéssel akkord vagy hetibér ellenében.

Írásbeli vagy szóbeli ajánlkozás:

SAVA LOZANIĆ

Mercur harangöntőde

BEOGRAD, POZORIŠNA BROJ 40.

Árverési hirdetmény.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a Suboticán VI. kör Stipa-Grgica (volt Kálmán)-ulica 27. szám alatti Fischer József és neje Lővi Antonia vrbsai lakosok tulajdonát képező öt lakásból álló lakóház 1922. évi április hó 20-ik napján délután 3 órakor irodámban (I. Alexandrova-ut. 4., I. em.) önkéntes árverésen a leg-többet ígérőnek el fog adatni. A vételi illetéket és a szerződés költségeit a vevő fizeti. Közlelbi feltételek nálam megtudhatók.

Dr. Wilhelm Jenő ügyvéd

NAGY VÁLASZTÉK:**Angol férfi- és női szövetekben****Etaminokat****Zefirokat**

2445

Fehér vásznat**Kordbársonyt****Világos és sötét kretonokat**

és egyéb különféle manufaktura árut ad el nagyban legalacsonyabb gyári árak mellett

IMPORTNA KUĆA**D. HIRSCHL i DRUG**
ZAGREB

Akademički trg 8. — Telefon: 13—31.

Ponyvákat, vaggontakarókatlegjobb minőségben és minden nagyságban **AZONNAL** és olcsón szállít**MAKSO ŠALGO OSIJEK I. KORSO**
textilipar- és kereskedelmi vállalata.Vászonáru, zsák, kötözözsinegraktár. Telefon 595.
Táviratcim: **MAKSALGO OSIJEK.****MŰLÁBAK**

egyenestartó-fűzők a legmesszebbmenő garancia mellett készülnek

SCHÖNBRUNNműszerésznel Subotica, Pašičeva ulica 5. sz.
EDÉNYPIAC. TELEFON 275.

1988

„FUCHS”Nemzetközi Hírlap- és Hirdetési Vállalat
Novisad, Kralj Petar-utca 13. sz. házban.

Hirdetések

Divatlapok

Hírlapok

felvétele az összes Vojvodinában megjelenő szerb, horvát, szlovén, német lapokba egygy, mint a külföldi lapok bármelyikébe eredeti kiadóhivatali áron.

Könyvek eladása

bizományi képviselő

GÉPEK
FA-, BÄDÖG-
és FÉM
megmunkálására valamint
SZERSZÁMOK
transzmissziók és bearm-motorok általános raktáron
HANU JETZBACHER ZAGREB
Vlasika ul. 25. — Telefon: 4-50.
Saját gyárték Bécsben.
Kérjen árajánlatot!

FÖGÉPÉSZT
gözpéphez keres nagyobb bácska malom mclöbbl belépésre. Csakis szorgalmas, megbizható, éves bizonyítványokkal re delkezők, akik az elektrotechnikai szakban is jártasak, ajánkozzanak. Az álláshoz jár, fizetésen kívül szabad lakás, fűtés, világítás és liszt. Bizonyítványokkal ellátott ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „SZORGALMAS” jelege alatt. 2496

CEMENT
mész gipsz cserép
traverzák betonvas
samotta, téglá és liszt
valamint minden egyéb ÉPÍTŐANYAGOT azonnal szállít.

"GRADIVO"
trgovacko društvo
Telefon broj 5-55 — ZAGREB — Bogovičeva ulica 3
Brzojavi: GRADIVO

Husvétifünnepre ajánlom Királyhalmi kítünö fehér, siller és vörös (bikavér) 1420
fajboraimat
azonkívül sajtók, halak, liptói turó, fűszer, kávé, rizs és csemege-árak a legolcsóbb áron 1 kg. o-ás liszt 24 K, 1 kg. főző liszt 23 K, 1 kg. derce 10 K.
Nojcsak Géza fűszerkeres. Subotica. Telef. 222

NÁVAY ISTVÁN
férfi szabó Subotica
Somborski put 2. Dr. Kis ügyvéd háza.
Állandó raktáron tartok tavaszi bel- és külföldi szöveteit — Mertek szerint készítek felöltőt, tavaszi ruhát a legújabb divat szerint. 2419

Meghívó.
A Közgazdasági Bank R.-T. Igazgatósága Suboticán 1922. évi május hó 7-én d. e. fél 11 órakor az intézet székházában megtartandó **XXX-ik évi rendes közgyűlésére** a t. részvényeseket tisztelettel meghívja,
TÁRGYSOROZAT:
1. Az 1921. üzletévre szóló igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés.
2. A zárszámadások előterjesztése, mérleg, nyereség-vesztésszámla megállapítása, határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
4. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes kijelölése.
5. Netaláni indítványok. (Az alapszabályok 15. §-ának figyelembevételével).

Azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, tartoznak az alapszabályok 10. §-a értelmében jegyzék kapcsán a közgyűlés megtartását megelőző 3 nappal az intézet pénztáránál Suboticán, sombori főintézetnél a Bácsmegey Agrár Takarékpénztárnál, ugyszintén ómoravicai és bácsalmási főintézetnél, Beogradban az Opsta Privredna Banknál, Zagrebben a Hrvatska Eskomptna Banknál letétbe helyezni. A letett részvényekről kiállítandó elismervények a közgyűlésen való megjelenésnél igazoló jegyül szolgálnak.

Az 1921. harmincadik üzletév mérlege.
VAGYON: Pénztárkészlet 10711837-82 Pénzintézetnél elhelyezve 20027903-56. Váltók: Személyi hitelek 19191460-71; Jelzáloglag biztosítottak 7141772-3; Kötvénykölcönök: Jelzálogkölcönök 12324976-79. Községi kölcönök 3221149-44. Kezességi kölcönök 9033-; Tisztviselők nyugdíj számlája 1108987-80. — Adósok: Értékpapir fedezettel 8690166-55 Jelzálog fedezettel 21632003-80. Egyéb fedezettel 42523579-75. Subotica város tartozása 934500-; Értékpapirok: 1921. évi 70% a lami beruházási kölcön 3998808-76. Egyéb értékpapirok 1760448-60. Földbirtok: saját és bérgazdaságunk 6829319-92. Ingatlan 770000-; Átmeneti tételek 144132 53 Összesen: 161340183-89.
TEHER: Részvényidőke 12000000-; Tartaléktők 1800000-; Külön tartalék 2310000-; Zálog, biztosítéki alap 1009000-; Értékpapir árfolyam ingadozás 330000-; Ingatlan értékesítéskor keletkező költségek 82878483-32. Visszeszámitott váltók 1526800-; Hitelezők 3895063-60. Letételek 1505868-72. — Engedélyezett kölcönök: Jelzálogkölcönök 11348582-34. Községi kölcönök 321714-94. Jelzálogkölcönökkel visszatartott összegek 646783-63. Fel nem vett osztalék 194044-50. — Nyereség: Átlozat 1920. évről 123310-63 Folyó évi nyereség 2259210-41. Összesen: 161340183 89

Üzleteredmények számlája.
KIADÁSOK. Kamatok: Betétek után 2063361-15. — Adók: Intézeti és tőkekamatadó 876812-23. Tisztifizetések, lakberek, drágasági pótlék, tiszteldíjak és szolgák illetménye és il lelt költségek 2083726-51. Tiszta nyereség 238251-04. Összesen 7406420-93.
BEVÉTELEK. Nyereség áthozat 1920. évről 123310 K 63 f. Kamatok: Leszámitott váltók, jelzálog, községi kölcönök, folyószámlák, értékpapirok, előleg és egyéb kölcönök után K 5503030-90. Ingatlan jövedelem K 2 3262-50. Jutalékok, biztosítási és egyéb üzletek eredménye 1576816-90, összesen 7406420-93.
Subotica, 1921. évi december hó 31-én.

Tavaszi ujdonságok érkeztek!
Borsalino és Hüccel-féle kalapok dus választékban, valamint angol sport férfi- és fiúspakák.
Weisz Henrik Subotica
Jelašičeva ulica 5. — Dr. Váll ház.

HOFHERR-, SCHRANTZ-, SHUTTLEWORTH CSEPLŐGARNITURÁK és egyéb gazdasági gépek kizárólagos képvisellete.
SZIVÓGÁZMOTOROK és BENZINMOTOROK
Olajtermékek közvetlen importálása, kenőolajok, hengerolajok, motorolajok, tolvotvezir stb. legkedvezőbb napi áron
Nyersolaj cisternákban
BENZIN és MINDENMŰ MŰSZAKI ÁRUK.
KEMÉNY ARNOLD
mezőgazdasági gépkiráta Vel. Kikinda.
Telefon 93. — 1154 Telefon 93.

Molzer Károly
atoda
Szenes Kálmán
vaskereskedés
Subotica.
Telefon 72.

KOCSIFÉNYEZŐ
ÉS KOCSIKÁRPITOS
HINTÓMUNKÁRA
AZONNAL FELVÉTIK
Fabrika kola St. Bakše
Beograd, Ratarska 97.

A világban elismerten legjobb
„PRIMARIUS,”
tengely védjegyű kék és sárga kocsikenőcsőt a
„PRIMARIUS,”
Első Subotical Vegyészeti Iparművek Subotica gyártják.
Telefon 885. — Sürgöncyim Primarius Subotica.

Legolcsóbb beszerzési forrás kereskedőknek és kefekötőknek. Jugoszlávia első és legnagyobb
KEFEÁRUGYÁRA
WEISZ JENŐ, SUBOTICA
Tolstojeva-utlica.
Ajánl kefét, meszelőt, ecsetet, tapfert, seprőt és minden e szakmába vágó kéz-áru t és nyersanyagot, mindenféle kefefát és meszelőnyelet a legnagyobb választékban, a legolcsóbb áron. Kérjen árjegyzéket és mintaküldeményt.

Ponyvák és zsákok Rein Izsó Sombor
Weidinger palota. — Kérjen árajánlatot. — Telefon: Iroda 133. — Telefon: Lakás 106.

Szőlősgazdák

figyelmébe!

Szőlőoltáshoz szükséges oltógummi nagyban kaphatók.

VARRÓGÉPEK
FOOTBALL CIKKEK, VARRÓGÉP ALKATRÉSZEK
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN A LEGOLCSÓBB ÁRBAN KAPHATÓK

KERÉKPÁROK
KERÉKPÁR-
VARRÓGÉP-
MÜHELYGEMEN JAVI-
TÁSOK GYORSAN ÉS PON-
TOSAN ESZKÖZÖLTETNEK

Kerékpár-

varrógép-

műhelygemben javi-
tások gyorsan és pon-
tosan eszközöltetnek

STERN ADOLF SUBOTICA, JELASICS-UL. 5.

HEGEDÜ HUOK BÉLIPAR R. T. SUBOTICA

alánljuk saját gyártmányu legjobb minőségű kvint fista hegedű, csello, bőgőhurjainkat, hegedűalkatrészeket, vonó, láb, hurrató, kolofón, tamburahúr. Fehér patentbőr és átlátszó hártya parfüm üvegek lekötésére. Száraz és sózott marha és juhbelet. Olcsó árak, nagy választék. — Kérjen árajánlatot. Interurban telefon 229.

2287

Rézműves műhely!

Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat u. m. pálinkafőzőüstöket, mosóüstöket, szőlőpermetezők készítését, valamint vörösréz javításokat és átalakításokat jótállás mellett.

2351

Pénzes Aladár, Sombor
Senčanski put 76.

HUSVÉTI PARFÖMÖK

és egyéb toalettekkel LEGOLCSÓBBAN

Lackner Drogeriában

Subotica a Hotel Nationalal szemben.

A legújabb rendszerű horvát, német és magyar betűs eredeti amerikai

írógép kapható

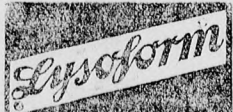
3000.— dinárért jótállás mellett **Deutsch Izidor** optikusnál Subotica, Alexandrova-utca 5. — Mindennemű írógépjavítások műhelygemben leggyorsabban, jótállás mellett eszközöltetnek.

Szives figyelembe vételre!

A valódi Erényi-féle

„Diana“ sósborszesz

képviselőt elnyerve, ezenfelül pedig a **Dr. Keleti és Murányi-féle**

eladására is jogosítványt nyerve, felkérem az érdeklődő szakkereskedőket, hogy ezen cikkeket beszerzése végett bizalommal hozzám fordulni sziveskedjenek, kézlenk nyilatkozván árajánlataimat a legolcsóbb gyári árak alapján felhívásra postafordultával beküldeni.

Mint **JOSEF VOSAHLO GYÁRI CZÉGNEK** (Dásice Csehszlovákia) vezérlevegőjeleje az SHS királyság területére, ajánlók továbbá tűmör- és chrom gérmájakat, tűmör és chrom köcs- és varró szíjjakat és ostorszíjjakat, ezen cikkeken is felajánlva a legolcsóbb árajánlataimat gyári árak alapján.

WEINMANN MÖR

örv. bef. ügyintézési és bizományi irodája Subotica, I. Str. majerova ul. 22. — Telefon 660.

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETES

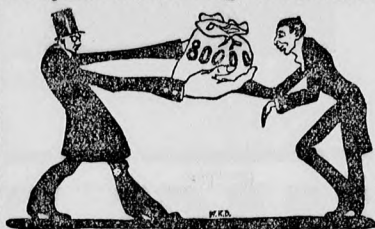
D-O-B-O-Z-O-K

írkák, noteszok, mindenféle üzleti-könyvek és raszterok zálcés kivételben, JUTÁNYOS ÁRBAN KÉSZŰNEK

FISCHER ERNŐ

doboz- és üzleti könyvek gyárában Karadžičeva-ul. 26. (Saját ház.) Felvételi iroda: Pašičeva-ul. 9. Telefon 62.

Sok pénzt takarít meg ha férfiruháit

Husvéth István

kemelesztő és vegytisztítógyárában tisztítja vagy festeti

Sombor

kékfestő gyártótól kérjen mintát és ajánlatot.

Husvéti tojások

gyulacsák stb., valamint torták, kalácsok, desszertek és bonbonok a legjobb kivételben készűnek

ZIMÁNYI ALBERT cukrásznál

Subotica, Jelasičeva ul. 8., a nagytemplom során.

Önálló butor- és épület

ASZTALOS SEGÉDEK

azonnali belépésre felvételnek Beogradban

Zsivojin Rogozarszki

asztalos mester.

Miloša Velikog ulica broj 7. —

2471

Sztaramorovica téglagyár kisebb-nagyobb

ÉPÍTÉST

javításokat, átalakításokat, beton munkákat elvállal. Terv- és költségvetések, leszámolásokat gyorsan végez. gép- és falitéglát vagonokint jutányosan szállít **MOLNÁRSÁNDOR és FARKAS** Sztaramorovica, Subotican VI. kör, Stipe Cvica ul.

Ha husvétii ünnepeit kellemesen akarja tölteni, ugy

2043

HANGSZEREIT

M-A-C-H-N-I-T-Z S.

hangszerésznél szerezz be, avagy javítsa

Iván Antunovics u. I. Reich palota mellett.

Gözerőre berendezett

meszle- és seprünyélgár

Freund fakereskedő, Novi-Urbas.

Ajánl meszle- és seprünyeleket a legolcsóbb árban nagyban és kicsinyben.

Tisztelettel értesítom a n. é. közönséget, hogy

műszerész és

villanszerelő - műhely!

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkákat, u. m. Röntgen készülék, orvosi műszerek, írógép, varrógép, kerékpár, benzínmotorok és villamoscsengők szakzerű javítását, valamint szabaddalmi kísérletek megmunkálását.

Szagheiszter Imre Subotica

VIII. kö., Železnika ulica 11. — Pal és Morvai Fiske esküvel szemköztli utca.

HUSVÉTI PARFÜMÖK

nagyban és kicsiben legolcsóbban kaphatók

Raics Péter illatszertárában

Subotica, B. Rudics-u.

1819

Ezernyi ember a föld minden részén 25 év óta használja a

FELLER-féle ELSA-FLUDIOT

mint KOSMETIKUMOT

a fogsák, foghús, fejbőr ápolására, mint hozzátétel a mosóvízhez, mivelhogy antiseptikus, tisztító, üdítő hatásával kedvező befolyást gyakorol. Epen úgy kedvelt, mint erős nyágon

jóltevé bedörzsölés

a végtagok és hát stb. számára. Sokkal erősebb és hathatósabb a sósborszesznél, a legjobb lymendyszer. Ezernyi elismerés, csoma omlás és portovaló együtt MINDENKI SZAMÁRA 3 duplatéveg, vagy 1 specialis üveg 72 K

Viszonteladónak:

12 duplatéveg, vagy 4 specialis üveg 500 K
24 " " " 8 " " " 370 K
36 " " " 12 " " " 800 K
BÉRMENTVE. Pénz előre való beküldeésénél még természetbeli rabatt

Mint hozzacsomagolás: Elsa tykszemtapasz 8 K és 7-50 K, Elsa menovszeső 15 K, Elsa hintőpor 12 K, valódi Elsa csukamajolaj 80 K, Elsa szejvíz 48 K, Elsa kölni-víz 60 K, Elsa Nadelholzsózaparfum 60 K, glycerin 15-10 60 K, lysol-lysolópor 60 K, kinali tea 4 K, Elsa fereggör 20 K, egér és patkánymentő 15 és 20 K.

FELLER UJENŐ PATENTUS, SUBOTICA DONJA.
Centrál 185. szám: Hrvatska. 6891

Elsőrendű étterem.
Kényelmes
tiszta szobák.
Elsőrendű étterem.

CENTRAL SZÁLLODA

SUBOTICA

Pontos és figyelmes
kiszolgálás.
Étteremben
menürendszer.

BOUVIER PEZSGŐK és BUTELIÁS BOROK

nagybani raktára

PERKOVÁTZ JÓZSEF

bor és szesznyereskedése Velikibecskerek.
Legkitünőbb márka. Kérjen árajánlatot.

Eladó

egy 45 éve fennálló, jól bevezetett és dusan felszerelt raktárral rendelkező **temetkezési vállalat**. A cím megtudható az „Kultura” hirdetési irodában, Sombor, Pariska ul. 8. 2513

Perfekt,

MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐ-LEVELEZŐ,

magyar-német-szerb nyelvismerettel, kitűnő kézirással, magyar-német gyorsíró, állását képességének megfelelően változtatni óhajtja. Szíves megkeresésre, amelyet „Jó munkaerő” jellegre kiadókba küldeni kér, részletes ajánlással szívesen szolgál. 2518

Árverési hirdetmény.

A Közgazdasági Bank r.t. pacséri fiókja közhírré teszi, hogy f. évi április hó 19-én szerdán délelőtt 10 órakor dr. Miladinovic Radivoj kir. közjegyző közbenjöttével és irodájában nyilvános szóbeli árverésen eladotnak Meixner József volt ómorovcai lakos terhére és kárára nevezett különféle ékszeri és ezüstművei.

A vevő köteles a megvett értéktárgyakat nyomban kifizetni és elszállítani. A vételi illeték a vevőt terheli.

Az eladó az árverésre kerülő ékszerek és ezüstművekért semmi irányban nem vállal felelősséget.

Pacsér, 1922. ápr. 13.

12 HP BENZINMOTOR,

locomobil 2 hengeres, amerikai gyártmány, teljesen vasjárókerekekkel, olyan mint az új, ELADÓ. Csak személyesen tárgyalok.

Papp főgépész, Stári Becsej
villanytelep.

Órassegéd,

lómunkás, magas fizetéssel azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok Scheirer Gáspár órás és ékszerész Sombor címre küldendők. 2516

Eladó ház jól bevezetett üzletelők lakással együtt eladó. Cím megtudható „Schmolka” hirdetőirodájában NOVISAD, Futoška ul. 24. sz. Telefon 2-76.

Motorszerelő,

aki az összes robbanómotorok ismeretével bír, azonnali alkalmazást keres. Vidékre motorüzem vezetést is vállal, gőzlep, malom és gazdasági gépekben járatos. 30 éves, részfel szerb, magyar, német, olasz nyelvet. Becses felhívásra bemutatók. „Aladó 30” jellegre a kiadóba kér választ. o o o 2531

Olcsón eladó

Majsai-kapunál 4 kapa szálló szép gyümölcsfákkal. Bleszáktelep 11.

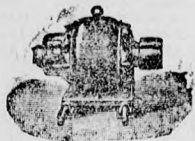
VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT

Telefon 250.

ZWIRSCHITZ KÁROLY SOMBOR

Telefon 250.

Villanyvilágítás, erőátvitel. Önálló telepek készítése. Villamos és műszaki cikkek nagybani eladása.

A Ganz-féle villamosművek vojvodiai egyedi képviselője

Arammérők, transzformátorok és motorok bizonysági raktára.

Külön osztály:

Különféle automobilon raktára és olcsó eladása. Vesztek mindenféle autóbilt.

Gőzerőre berendezett vulkanizáló üzememben autóköpenyeket ujjá alakítok.

A Magyar Fém- és Lámpaárúgyár bizonysági képviselője

Mielőtt szállodáját, kávéházát, vendéglőjét, cukrászdáját berendezné
kérjen árajánlatot

GOLDNER TESTVÉREK JÉGSZEKRÉNYGYÁRÁTÓL SUBOTICA,

TELEFON 134.

TELEFON 134.

JUGOVICA-ULICA 20. SZÁM

Készítünk és a legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászdai és éttermi berendezéseket, jégszekrényeket, sörkímérőkészülékeket, az azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszivattyukat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsőveket, gyárak és malmoknak rézöntvényeket.

Párisi összeköttetésem révén módomban van a legújabb modellek szerint egy angol, mint francia női

NŐI toiletteket

szavotosság mellett készíteni. Gyásruha 12 óra alatt készül.

HITRI KÁROLY speciális angol és francia női szabó
Subotica, Sienković-u. 14. (Koromszabó mellett) 2005

SAVA D. D.

za uvoz i zvoz Zagreb.

Sürgönycim: „SAVA“ Telefon: 2429, 77 és 10 szám.

Fióküzletek: Požega, Sarajevo, Sombor, Subotica, Varaždin, Trieszt, Wien.

Kirendeltségek: Bjelovar, Kula, Novisad, Vrsac.

Vesz és etad mindennemű gabondát, lisztet, hüvelyes veteményeket és gyarmatárut nagyban.

A vrbovskol gyufagyár és a Narodna malom és Agrár ipari r. t.-hoz tartozó malmok vezérképviselője egész SHS állam területére. 203

SAVA OPĆE OSIGURAVAJUĆE DIONIČKO DRUŠTVO ZAGREB

aligazgatósága a Vojvodina részére:
VOJVODINAI LESZÁMITOLÓ-BANK R.-T. SUBOTICA.

Értesítjük t. ügyfeinket, a GENERALI főügynökségét és az összes itteni ügylelteit átvettük és a mai naptól kezdve új helyiségünkben, a VOJVODINAI LESZÁMITOLÓBANKNÁL dolgozunk. — Intézetünk tisztán hazai vállalatok és pedig: PRVA HRVATSKA ŠTEDIONICA ZAGREB, HRVATSKA ESKOMPTNA BANKA ZAGREB, SRPSKA BANKA ZAGREB, ADRIA BANK BEOGRAD, ORSZÁGOS BANK BEOGRAD

támogatásával az Assicuracion Gennrálival egyetértésben létesült és azt a célt szolgálja, hogy a Generali Jugoszláviában fennálló üzletkörét átvegye és ugyanolyan elismerten tisztességes és realis alapon továbbfolytassa, mint az anyaintézet. Az alapító jó hirneve egymagában elegendő biztosítékul szolgálhat t. ügyfeinknek arra, hogy érdekeik az új alakulás folytán épp oly hathatos védelemben fognak részesülni, mint eddig. Kérjük tehát t. volt és biztosítást kötni óhajtó ügyfeinket, hogy bennünket bizalmukkal megfizetelni sziveskedjenek. — Minden felvilágosítást készséggel megadunk. — Teljes tisztelettel

„SAVA“ ÁLT. BIZTOSÍTÓ VOJVODINAI ALIGAZGATÓSÁGA, a VOJVODINAI LESZÁMITOLÓBANK R.-T. SUBOTICA.

DIONIČARSKO DRUŠTVO
UZAGREBU
PRERADOVIĆEVA 2

12 FINOMITOTT FEHÉR
PETROLEOM

BENZIN
MINDEN FOKOZATBAN

**GAZ (NYERS)
OLAJ**

**GÉP ÉS
CILINDER
OLAJOK**

AUTO OLAJ
TOVOTTE ZSIRADÉK

LEGOLCSÓBB NAPI
ÁRAK MELLETT
RAKTÁRON

SÖRÖNYCME: ASTRA ZAGREB
INTELEFON: 23-88

ÜZLETHELYSÉG: PRERADOVIĆEVA 2

804

Bazárosok!

Kereskedők!

Vásári árusok

Mindennemű bazárárut, legújabb gyermekjátékokat, gummitáblákat, olvasókat és az összes rövidáru-cikkeket nagy választékban legolcsóbb áron beszerezhetik

KOHN SIMON cezgnél

Subotica, Pašičeva ulica 4. sz. (Edény piac.)
FONTOS! Minden bazáros közölte velem címét.

Husvétii nagy vásár!

Kaphatók: levélpapírok díszes kivitelű dobozokban. Emlékkönyvek és levelezőlapalbumok, továbbá képes, mesés és ifjúsági elbeszélések és az összes küll- és belföldi, szépirodalmi

könyvek

valamint mindennemű ajándék-
tárgyak nagy választéka

A. Mamuzsics

könyv és papíráruházában
Subotica 2059 Városház

Birtok eladás!

Surján határában kb 270 holdas szabad birtok, amelynek közel a fele szántó-, a többi kaszáló és legelő, olcsón eladó. Bővebb felvilágosítást ad dr. Podvinecz Izsó veliki-bečkereki ügyvéd. 8332

LEGOLCSÓBBAN AJÁNL

elsőrendű gyártmány

lisztet, korpát, tengerit, zabot, árpat, babot, köleskását, mákot. — Garantiált tiszta csiraképes here, lucerna, valódi németországi takarmányrpa-magokat, muhart, hükkönyt, fűmagot. Telef. 477. Továbbá Adán a Főtéren levő házam nagy raktárépülettel együtt eladó.

GOITEN JÓZSEF

liszt- és terménykereskedő Subotica, Jelašić ul. 9.

HAJÓS LAJOS

VILIAMOSSZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLÉKEK GYÁRA ÉS RAKTÁR ALEXANDRA-ULICA 47. SZ.

REGENTA ALEXANDRA-ULICA 47. SZ.
SÜRGÖNYCIM: „RELAIS“ NOVI-SAD.
TELEFON 48. — TELEFON 48.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Dr. Siegfried Guggenheimer Nürnberg, mérőműszerek és tachometerek gyára, Hajós és Szántó elektromosgyártó Budapest villamoszerelési anyagok és készülékek gyára, Kock & Sterzel Dresden transzformátorok gyára, Franz Kistorz Gommern szén és fémkéfék gyára, Körting & Mathiesen Leipzig forgó és váltóáramu árammérők gyára, dr. Max Levy Berlin dinamó, motor és ventilátor-gyár, Schott & Genossen Jena, „Stia“ árammérők gyára. 4346

RAKTÁRRÓL SZÁLLIT:

mindenféle szerelési anyagokat és készülékeket, izzólámpákat, csupaszt és szigetelt vezetékeket, szigetelő csöveket, valamint tartozékait, porcellán árukat, dynamokat, motorokat, műszereket, számlálókat, magasszültségű készülékeket, végül az összes gyengeáramu cikkeket.

Árajánlattal és mintával készséggel szolgál.

Salma

az elpusztíthatatlan
kaucsuk-cipósarok

**Gyakorlott
ASZTALOSOK
malomszerelők**
azonnali felvételre ke-
restetnek.
**VELIKIBEČKEREKI
MALOMÉPÍTŐ R. T.**
2491

Eladó
egy eredeti „45 K. I.”
jeli nagy
Singer-gép
szíj- és székvarrás
céljára, egy AEG 50
amp. 110 v. dinamó,
továbbá egy 500 cm.
60 mm transmisió, 8
db. Sillers csapgy, 1
db. 138 cm. átméretű
60 mm tukfurata szíj-
kerék és egy teljesen
új 3. Jindrich-féle da-
radó. Pollák malom.

Stabil gőzgép,
4 HP némi hlányvival, ka-
zán nélkül, ára 3900 di-
nár, eladó. Papp főgép-
ész villamostelep Stári-
Bečej. 2018

Kereskedők, vendéglősök
és kintések figyelmébe
Műsoránál
savanyú paprika,
vizeszódorka, káposzta
minden mennyiségben kap-
ható a Kemény-féle ecet és
kenyervegyárban.
Paprika 6 literes üvegben körül-
belül 20 db 40 Dinár. Kőfőző
edény. Hűzhöz szállítás.
Telefon 634.

Nagy raktár
bátorszövetekben,
plüssökben, moque-
lekben, matrac- és
cedény - gradilkban,
afrique, úszórukkban,
butorrugókban,
juta-vásznakban,
fűvászakban,
szőcsökben és külön-
féle kárpitos-
kellékekben.
NAGYÁNYI
Legolcsóbb árak mellett:
J. OMERZO I DRUG
Zagreb, Petrinjska ul. 3.
az udvarban. Tel. 21-83.
1620

BÜZTUDHEVITŐ
súlytisztalószerrel, lengeres li-
víttel, 75 darab (száraz), 10
literes, 50 csomagban, új ma-
terialból, eladó. Ára 2000 B.
PAPP FŐGÉPÉSZ
villanytelep Stári Bečej, 2018

Szab. darálómalmok függőlegesen dolgozó kövekkel, eredeti francia La Ferté és budai speciál malomkövek, malomberendezési gépek, szerszámok, szerszámgépek, Garvens-szivattyúk és mérlegek, emelő-készülékek, viz- és gőzszerelevények, üzemszükségleti és egyéb mű-
szaki cikkek, malmok és gyárak részére.

**Zikmund és Tsa
Kann és Heller**
képviselőinek osztálya
Novisad,
Futaki-utca 130.

Kirabner-
féle fa-
megmü-
ködő gép-
szerszám-
gyártó
Szobitica
JELLINEK
JOZSEF
Pala Kufundžić ul. 4.

DIAMALT
Pékek figyelem! „DIAMALT.”
a Hauser & Szobitica gyárból
Wien-Stadtlaun, békebeli minő-
ségben, újra kapható a vezér-
képviselőnél Jugoszlavia számára
Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10

Bőr és cipéskellékek
KAPTAFÁK
ÉS SZERSZÁMOK,
BŐRKÜLÖNLEGESEGEK
ELSŐRENDŰ NAGY RAKTÁRA
Rothauser és Rosenfeld
cégnél SUBOTICA, Zrinjski trg 2.

Elektromotorok, dinamók,
villamos asztali és kézi furógépek, főz-
edények, ventilátorok stb. az összes
műszaki cikkek, szerszámok, benzín-
motorok stb. legjutányosabban sze-
rezhetők be
KRAUSZ MIKLÓS, NOVISAD
műszaki iroda és kereskedésben. : Futaki-ut. 22.
Használt elektromotorok és di-
namók megvételre kerestetnek.

Deregelyébe való
BENZIN MOTOR
6 lóerős négytémű
6000 dinárért eladó.
PAPP FŐGÉPÉSZ
villanytelep Stári Bečej.

11 OPTICUS 11
Legolcsóbb bevásárlási
forrás e szakmában!
Tenner B.
Subotica, Aleksandra-ut.
11. szám.
Pontos és lelkismeretes
szak kiszolgálás.
Javitások,
precízen,
gyorsan,
olcsón
készülnek.

KERESKEDŐK, MÉRNÖKÖK, ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE!
HERZOG ÉS GLASZ
LAKATOS TÖMEGÁRU
ZOMÁNCÁRU
ÉS
PAPRMASZAGYAR
SUBOTICA
SAVA TEKELI-UTCA 79 KÉSZIT: TELEFON 623 SZ.
PRÉSELT, ZOMÁNCOZOTT UTCAI JELEZŐTÁBLÁKAT, HÁZSZÁMOKAT, REKLÁM ÉS CÉG-
TÁBLÁKAT DOMBORNYOMÁSSAL, ZOMÁNCOZOTT IRIGÁTORRENDENYEKET ÉS VILLANY-
LÁMPAERNYŐKET, TAKARÉKTŰZELHELYEKET, SŰTŐKET, CILINDER, TŰZELŐ ÉS HAMU-
AJTÓKAT, DOBKÁLYHAKAT ÉS ŰSTHÁZAKAT, PRÉSELT BADOZKANALÁKAT, GYERMEK-
KOCSIKAT, FŰZÖTT RENDSZERŰ VASABLAKOKAT, VASRÁCSOKAT ÉS VASKAPUKAT.
ELVÁLLAL:
MINDENMÉŰ ÉPÜLET VASZERELVE ÉS MAGAS MŰDOMBORNYOMÁKAT.
KÖLTSÉGVETÉST RAJZOKKAL FELSZERELVE BÁRKINEK DÍJTALANUL BEMUTATUNK.
GYÁRTMÁNYAINKAT
KIZÁRÓLAG
NAGYBAN ÁRUSÍJUK.

„Rea” Crem
a legjobb arcpótló szer
KORONA
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA, 503
Sentán a Bácsmegyei Napló
részére felvessz
hirdetéseket
Molnár Sz. Vince elárulító

**Óras
furnitúrák**
(kellékek) és szerszámok
órák és amerikai dublé-
arok csak nagyban, Rudolf
PICK, Zagreb, Ulica 47.

Bory Béla szivattyugyártó géplakatos
Subotica, I. Stosova-ut. 7. Telefon 340. szám.

Gyárt saját rendszerű ipari, gazdasági, háztartási, városi, közlekedési szivattyukat erő és kézi meghajtással. Szerelék vízvezeték-tápláló motoros szivattyukat különböző nagyságban. Kizárólag saját gyártmányú villamos motorokkal fél lóerőtől feljebb, készítenek vízterelőket, körfűrész-dílványokat golyós csapágyban, mindennemű géplakatos munkát, gépalkatrészeket, gőzhengelyfűrészeket, tolatyú, fűlő-gyalutást, új gyűrűket. Villamos motorok, dynamo javítását, átalakítását stb. Motorok, szivattyúk és alkatrészek állandóan raktáron.

Javitások jótállással!!!

Kizárólag saját gyártmányok!

1062

Egész éjjel és nappal nyitva van.

Saját magának
és zsebének lesz ellensége, ha nem

Landovics-féle
(volt Bácska)

vendéglőjében étkezik vagy abbonáltat.

Naponta változatos étrend, legszolidabb árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. 2290

Kitűnő királyhalmi borok kaphatók.

Naponta többször frissen csapolt barna sör.

Az esti órákban elsőrendű zenekar játszik

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ÁBRAHÁM
zsák, ponyva- és zsineg nagykereskedő és kölcsönző intézet

NOVISAD, FUTAKI-UTCZA 26.
Telefon. 403. Fiókok: Beograd-Bécs-Budapest.

Uj és használt jutaszákok minden méretben. — Szalmazsákok nagyban Len- és kenderzsákok. — Uj- és használt vízmentes ponyvák, vagon, kocsi- és cséplőgéphez. Ponyvaszövetek, Juta hecsianok, Kender- és lenfonalak. Kenderzsinegek, minden vastagságban, Cernák, Kéve- és szőlőkötözők. Malom- és kárpitos hevederek. Lópokróc- és takarók. Vízmentes munkasáltonyók és köpenyek. Hálók- és hálászati cikkek. Kötőlánc minden minőségben. Papírszinegek. Kérjen árajánlatot. 7651

Svájci szitaszövetek
(Ettamin)

opálok, batisztok stb.

fehér, színes, sima és himzett

valamint slingszallarok, himzett női fehérneműk, stb. elsőrendű minőségben, legalacsonyabb napi árak mellett.

Svájci Importház, E. Künzli
ZAGREB, Ilica 25. (Souterrain Kreditna Banka).

Termalfürdő

RIMSKE TOPLICE

előbb **Römerbad**
Slavonija.

a Zidanimost—Maribor vasutvonalon.
Idény május 1-től október 1-ig.
Klíma: subalpin, szelektől mentes
Séták: a 100 hold nagyságú parkban és a gyönyörű környéken.
Fürdők: temperatura 37-5 C., radioaktiv nagy szén-sav mennyiségek.
Indikációk: Reumatizmus, Neuralgia, női- és idegbetegségek, vérszegénység, krónikus pyuladatok. 2446

Egészséges
vetőbűkkönyv kapható
muharmag

Mayer Bélánál Subotica
gabona és terménybizományos

Kralj Aleksandar-utca 4
Telefon 621.

ÁLLAMI GYÓGYFÜRDŐ
Toplice DOBRNA Celje mellett

Természetes 37° C-n széntartalmu hőfürdők. Rendkívüli sikereik ideg- és szív-bajoknál, vese- és hólyag betegségeknél és reumánál. Legrégibb női gyógyfürdő. Udülöhely lábadozók számára. Természetbeli vas-forrás, hegyklíma, jenyő-erdők, gyönyörű park.

ELŐIDÉNY április 15-től, június 15-ig.

Ezen idő alatt az összes árak 25%-al mérsékeltek. Állami tisztviselőknek, tiszteknek és minden váltás papjainak és azok hozzátartozóinak jun. 15-ig 50% engedmény. Prospektusok a gyógyfürdő igazgatóságánál.

SZOLGÁLATI NYERGEK!

TÖVÁBBÁ BRICS, VE... SENY NYE... RÉG, IGÁS... PARÁDES... LŐSZER... SZÁM ES... SZERSZÁM... KAPHATÓK

SZABÓ FERENC
SZIJGYÁRTÓ- ÉS NYERGESNÉL SUBOTICAN.

VERETÉK OSTOR- ÉS OSTORNYÉL NAGYBAN ÉS KICSINY... BEN A LEG... JUTANYO... SABB ARON

SuboticaI ÖNSEGÉLYZŐ SZÖVETKEZET
Kralj Aleksandrova ulica 6.

XVI. évtársulatára

a heti befizetések megkezdődtek. Jegyzék I D.-től kezdve korlátlan összegig naponta eszközölhetők.

ÁLLANDÓ JELEGGŰ TAKARÉKBETÉTEKRE

10.000 dinárig	6% -ot
10-25.000 dinárig	7% -ot
25.000 dináron feül	8% -ot fizet.

A TŐKEKAMATADÓT AZ INTÉZET VISELLI.

Aksentijević és Fixmann
hírlapterjesztő és hirdetővállalat
BEOGRAD, Kralja Milana ul. 44.
Folyószámla a Prágai hitelbank beográdi fiókjánál.
Telefonszám 2222. Postafiók 176. sz.

Az összes beográdi lapok képviselői.
Az összes bánáti, bácskai, ószerbiai és horvát lapok képviselői. Összekötöttés a nevesebb külföldi sajtóvállalatokkal

A „Bácsmegeyi Napló”
beográdi főmegbizottjai.

Vállalnak mindennemű hirdetések közlését eredeti kiadóhivatali áron. Csoporthirdetéseknél még ebből is engedmény. Szempontjaink a hirdetőkre érdeke és ezért a kiadónknak megfelelő publicitással rendelkező lapot, megfelelő helyen megjelenőt és megfelelő irányú lapot.

Kérjen részletes árajánlatot!

Zsineg, zsák, kötél, kender és len áruít
csak

BECK és TARSÁNÁL
szerezze be: Trumbićeva ul.
Telef.: 412. Sürgöncim: Beckdrug.

Legjobb és legmodernebb az eredeti

VIKTORIA „MUNDLOS”
VARRÓGÉPEK. Vezérképvelet Szerbia, Bánát, Bácska és Szerémmegeyre:

I. K. PANIĆ
kereskedelmi és ügynökkégi vállalata
BEOGRAD, Knjag. Ljubica broj 9.

1663

GYARILERA KAT

Olajak gép, cylind. auto, gyapju, nyers stb.

Tovott-kenőcs könyvnyű

Benzin autohoz, motorhoz

Kocsikenőcs uszó fekete sárga és összes alkatrészek

Permetezők

Oxigén hegesztéshez

valamint az összes műszaki, villany-, gáz- és vízvezetési cikkek jutányosan kaphatók:

KEMÉNY GYULÁNÁL
Subotica, Raichl palota
TELEFON 29.
395

Műszaki szakmában jártas, komoly munkaerőt, ki utazói teendőket is végez, azonnal felveszek.

ARSENTLJEVIĆ és FIXMANN hirdaterjesztő és hirdotési vállalat Beograd, Kraja Milana 44. Telefon 22-22. Postafiók 176.
FENTARTOTT ROVATA:

**Az ország legnagyobb női konfekció, fehérnemű- és kötött-szövött áru
RAKTÁRA.**

Gjura Janošević Beograd

Knez Mihajlova ul. 44. — Fióktűzet: PANČEVO.

AJÁNLJA rendkívül nagy mennyiségű, legmodernebb kivitelű női konfekció áruit, u. m.

TAVASZI SZÖVETKOSZTUMÓKET	minden színben a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig	480—3400	dinár
TAVASZI KABATOKAT:	szövetből	350—2950	"
	impregnált gabardimból	675—1750	"
	impregnált selyemből különböző színben	675—1750	"
	impregnált gummiból	340—540	"
KÉSZ RUHÁKAT:	szövetből	360—2200	"
	selyem, crép de chin, crép georgette	390—2950	"
	selyemserzsből	1100—2000	"
	szövetserzsből	290—850	"
	marquissettből	150—780	"
	himzett vászonból, színes	180	"
	féldehnből és kartonból	120—250	"
ALJAK:	színes ripszből	190	"
	szövetből	50—380	"
BLUZOK:	krém vagy pepita selyemből	190—195	"
	marquissettből	30—320	"
	crép de chin	230—550	"
	fehér japán selyem	120	"
	krepon	36—120	"
	selyem ripszből, egyszínű	85—95	"
	tarka	150	"
	nyersselyemből, hosszuszálú	270	"
	rövidszálú	120	"
	serzsből	285—450	"
HIMZETT-KABÁTKÁK:	selyemserzsből	150	"
	selyemből	490—1200	"
	vékony gyapjuból, minden színben		"
	1. sz.	250	"
	2. " "	275	"
ALSÓSZOKNYÁK, LEÁNYRUHÁCSKÁK, MATROZRUHÁCSKÁK	klottból	95	"
	minden nagyságban és minden színben	50	"
	sötétkék		"
	selyem és markizett-leányruhácskák, gyermek-gummigallérok		"

Uj divat és kézműáruosztály, Knez Mihajlova 5. (Braća Radojević mellett)

Női fehérnemű nagy választékban, legfinomabb és közép minőségben, garnitúrák 2, 3 és 4 darabból, **batiszt, cérna és selyem**, külön nappali és háló ing. Cérnavászon ingek valódi RUMBURGI vászonból, legmodernebb **kézzel varrott női fehérnemű**. — **Ágynemű**, teljes **kelengyekészletek**. — **Gyermekingek** minden nagyságban. — **Férfi fehérnemű** nagy választékban, minden minőségben, **gallérok, kézelők**, valamint kész- és magánkötő **nyakkendők, selyem, cérna és muszlin karisnyák** nagy választékban. **Selyem- és cérnakeztyűk** minden minőségben rendkívül nagy választékban, nagyban- és kicsinyben. — **Nap- és esőernyők, miderek, saphák, zsebkendők, manikűrkészletek, művirág és selyemszallagok** minden szélességben, **himzések, minták**, valódi szlovéniai kézimunka, nagy mennyiségben. **Valódi angol szövetek** férfiruhának és tavaszi kabátoknak. **Maradékok** hihetetlenül olcsó áron, 95, 98, 125 és 160 cm. hosszban és 140/150 cm. szélességben. — **Valódi angol „HOMESRIN” szövetek** méterenkint 98 és 160 dinár áron. **Selyem, Crép de chin, crép georgette** minden színben. **Marquissette és Organdy** minden színben. **Finom angol zefir** ingbluzoknak. **Férfi esőköpenyek és saphák** gummiból és impregnált szövetből, rendkívül finom minőségben 240—2000 dinár.

Győződjék meg személyesen, hogy üzletemben találja a legjobb árut a legnagyobb választékban és legolcsóbb áron.

Raktáron tartok legfinomabb, középminőségű és olcsó árut is. Áruimat már korábban szereztem be s azokat a pénzügyi mai helyzetére való tekintet nélkül hozom forgalomba, úgy, hogy a nálam vásárolt áru szép, finom, olcsó és elegendő.

Különösen felhívom a vásárló közönség figyelmét a következő reklámcikkekre, rendkívül olcsó női aljakra, kosztümökre és ruhákra, valamint selyemnyakkendőkre 13, 15 és 20 dináros áron, férfi puha gallérokra á 250 D. és női selyemkeztyűkre á 18 D.

Vidéki szétküldés utánvét mellett.

Nem megfelelőt kicserélem.

TUNGSRAM

lámpát kérjen mindenütt

Kapható

az összes

villanszerelési

üzletekben

és

villanytelepeken

„CROATIA” biztosítóintézet Zagreb
 Vezérképviselet Felső Mácska területére Suboticán az „Első Horvát Takarékp. helyiségében”

Elvállal biztosításokat tűz-, betörés-, szállítvány és jégkár esetén, valamint élet- és balesetbiztosításokat is.

Mérsékelt díjszabás! — Kármegtérítések röviden és kedvezően intézettek. A „CROATIA” életbiztosítási kötvényei tiszták házasságánál óvodáknak szolgálnak.

Helyi képviselők magas jutalékkal kerestetnek.

FONTOS BUTORGYÁRAKNAK, BUTORKERESKEDŐKNEK ÉS ASZTALOSMESTEREKNEK

Ing. Kopista-Dubsky i Krstić
 UJONNAN ALAPITOTT

TÜKÖRGYÁRA és ÜVEGCISISZOLÓJA
 Desatičina ul. 39. OSJEK I., Desatičina ul. 39.
 TELEFON INT.: 403.

Elsőrendű **tükrök** minden nagyságban, alakban és vastagságban. **Üvegbetétek** mindennemű fémfoglalatban. **Üvegformálás** minden alakban, nagyságban és vastagságban. **Mindennemű tükrőjavítás.** Állandó nagy raktár **vám-tükrökben** (Zollspiegel.) — Legolcsóbb napi árak. Gyors- és szolid kiszolgálás. — **Kérjen árajánlatot.** 244

3 KÖZISMERT SZÓ!

- 1. DEDY** angol minőségű terpentines cipőkrém
- 2. PRETTY** dobozos viaszkrém
- 3. PRITTY** üveges viaszkrém

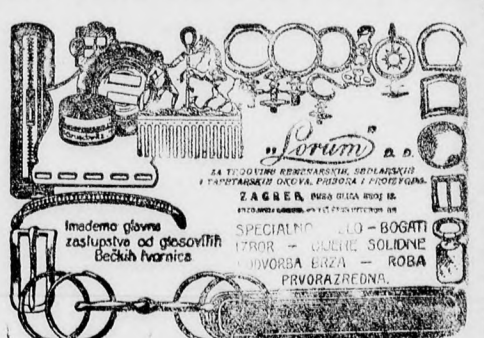
Első Jugoszláviai Vegyészeti Gyár
Novisad

2488

ZORKA

első jugoszláv vegyipar r.-t. gyára Suboticán, ajánlja a tisztelt gazdaközönségnek I. rendű műtrágya gyártmányait s szívesen szolgál közvetlen felvilágosítással

LEGOLCSÓBB FORRÁS!

„LORUM” D. D. ZAGREB

„Lorum” d. d.
 ZA TUČOVINE, REMENJARSTVO, SODRAŽAVANJE I POMOĆNARSTVO OČVLA, PISOČICA I FOTOGRAFIJA
 ZAGREB, BILA ULICA 100/10
 PRVORAZREDNA

Imedemo glavna zastupstvo od glasnogovornika Bečkih Ivanica

SPECIALNO: GLO — BOGATI IZROR — UČELJE, SOLIDNE PIVOVSBA ERZA — ROBA PRVORAZREDNA.

Akcionarsko Društvo za Saobraćajne i Željezničke Potrebe
 Beograd—Zagreb.

Képviselő: **DÖMÖTÖR ZSIGMOND** mérnök
 SUBOTICA, Strosmajerova ulica 8. szám.
 TELEFON 8-79. — TELEFON 8-79.

SZÁLLIT: mindennemű vasúti anyagot a szabványos és keskenynyomtávu vasutak építéséhez és fenntartásához.
 Állandó raktár Zagrebben.

Lichtschein Márton és Tsa.

Mezőgazdasági gépek, szivattyúk, benzín-, nyersolajmotorok, szerszámok, szerszámgépek és mindennemű IPRAI-ES MŰSZAKI SZÜKSÉGLETI CIKKEK AZ ÖSSZESEN IPARÁGAK RÉSZÉRE.

NOVI SAD, Regenta Aleksandra u. 47.
Sürgönyim: LICHTSCH EIM NOVISAD. — Telefon 128. szám.

Molomszerelvények: elsőrendű malomkövek, malomkő-előtti szerszámok, felvonóeszközök és heveder-, valódi svájci szelvények, sodronyszövevény, rászpótlomerek, kézi- és gépi szelvények, faligények, álló- és golyvós csapágyak, elsőrendű szinbor géphajtószárak, vartó- és köd-szárak, eredeti „Klingent” és „Moort” magasztómű lemezek, valódi dízelai ömítőanyagok, mindennemű műszaki gumik- és asbesztárak, zsák- és szelvények.

Iprai szerelvények, vas-, réz-, bádor- és fémgyártás- Malászta.

Tűzfekkenők és tűzoltó egyeni felszerelések. Mindennemű aló és fekvő elrendezésű kizavatók, kezi- és erő- ha társz, legy s fűtőszobahőszelvények, csővek, víz-, gőz- és lé- szerszámok, elzáró- és lámpa- és szűró- és pincégázdászati tárgyak. Emelőcsigák és daruk.

KÉPVISELTETEK ÉS LERAKATOK:

Kirchner és Tsa R. T. Leppitz, Firtásleptei és Fémgyártó Gépkelet Egnó Művek.
C. Tondor és TH. Ditrub Gépárj. Résevényfűrészkész. Wien-Budapest.
„Anver”, Bantfeldi Szerelvényár és Irdomboraképzők, Ika- los, hídagon, Kovács alb. szerelvény.
Marlin C. F. Wite „Cémas” emelőgépek, daruk és lényágy.
Jostelbaki Gumoni. és Akasztógyár Tüzessz. k. i. m.

Juta fonó és szövőgyára központi és eladási irodája: Arman, Eibel, Jaromer, Königinhaf, Aberhöhen, — Elbe, Trautenau, Troppan, Silbertal, Olmütz. —

„JUTA“
Spolecnost S. R. O.
Praha. Marianska
39. Postafiók 140

Juta fonalak

juta szövetek, (csomagoló vászon, jutaszálak, szalmaszálak és egyéb juta áru nagyban való eladása), Jugoszlávia vezérképviselőt Liebmannstein Zagreb. 0000 Djure Vezeliča prilaz 927. 2364

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy eredeti

dupla maláta sörünk

a nagy kereslet folytán kifogyott. **Május 1-én** egy királyságunkban még elő nem állított elsőrangú

PORTER SÖRREL

jövünk a piacra, mely a legkényesebb igényeket lesz hívva kielégíteni. Ezen sör valamint elsőrendű

világos sörünk

a következő főelárusítóknál kaphatók:

- Subotica
- Péics és Társai
- Novisad
- Frigyesy Béla
- Sombor
- Marschan Ilés
- Senta
- Bergel Leó
- Vel.-Kikinda
- Naducsín Szava
- Zombolya
- Reif János
- Vrsac
- Adler Vilmos és Fiai

Kiváló tisztelettel:
Dungyerszky Lázár sörgyára, Vel. Beőkerek

NÉMET BEVITELI FORGALOM.

Bröder i Fenyő Passau saját fiókunk felállításával által módunkban áll waggon és darabáru küldeményeket **Németországból — Jugoszláviába** szállításra a legelőnyösebb feltételek mellett átvenni. Hetenként direkt gyűjtőforgalom **PASSAU NOVISAD.** Felvilágosítással központunk

BRÖDER I FENYŐ, NOVISAD
szállító cég szolgálat, Željeznička ul. 20. Telefon 292. 2279

Csehoszlovák és olasz eredetű minden fajta

MANUFAKTURA ÁRUK

nagy raktára, Legelőcsőbb árak. Nagyban alábbi cégnél:

FISCHER I POLLAK, ZAGREB
Ilica 8. Az udvarban.